

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannym i wieczornym. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — W dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmicki, Powszechnej Wystawy Krajowej dr. Stanisław Bernatt, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber.

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu. św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda.

Nr. 366

Poznań, piątek dnia 9 sierpnia 1929

Rok XXIV

Czerwony kapturek

Dyskusja nad sprawą Harrimana dzięki czynnikom narodowym przekroczyła znacznie krytykę samych warunków koncesji na elektryfikację. Poglądło ją wystąpienie ekonomistów narodowych, profesorów St. Grabskiego i Romana Rybarskiego, którzy w szeregu artykułów wykazali, jakie formy powinna przybierać działalność kapitału zagranicznego, jeśliby miał on być dla Polski czynnikiem rozwoju, a nie obciążeniem ekonomicznym.

Z drugiej strony prasa narodowa na podstawie źródeł obcych, zarówno niemieckich jak i francuskich, wykazała rozległe niemiecko-amerykańskie plany elektryfikacji całej Europy wschodniej, do której bramą jest — Polska.

Plany te istniały już w roku 1925, kiedy to amerykańska „General Electric” w sojuszu z niemiecką „A. E. G.” (Allgemeine Elektrizitäts Gesellschaft) utworzyła firmę pod nazwą „American-European Utilities Corporation”, która rozpoczęła starania o elektryfikację Polski. Pomimo, że „A. E. U. C.” uzyskała już opowiedzenie od rządu polskiego, sprawa nie doszła do skutku. Więc „A. E. U. C.” została zlikwidowana, a w jej miejsce przyszedł Harriman z tymi samymi zamiarami, mając za sobą te same, przedewszystkiem niemieckie, czynniki.

Argumenty prasy narodowej o koneksjach Harrimana z kapitałem niemieckim i pływających stąd dla Polski niebezpieczeństwach były tak przekonujące, że uznała je nawet prasa socjalistyczna, która przeważnie irytuje się na nas za zbyt częste — jej zdaniem — używanie niemieckiego straszaka. Tylko prasa rządowa przechodzi obok tych niezbitych dowodów z udaną, czy prawdziwą obojętnością.

Jest to fakt smutny, a nawet groźny. Już wszędzie poznano się na amerykańsko-niemieckich spółkach elektrycznych. Czesi odrzucili bez namysłu ofertę Harrimana, a państwa zachodnie przypatrują się ruchom tych spółek z dużym niepokojem.

Przed miesiącem doniosła belgijska „Agence économique et financière”, że „Général Electric” weszła w ścisły kontakt z niemieckim towarzystwem „Osram”. Koncern ten, do którego wchodzi przez „Osram” także „A. E. G.”, „Siemens und Halske” i „Koppel et Cie”, będzie kontrolował 40 proc. produkcji światowej z wyłączeniem Stanów Zjednoczonych i Kanady. Zależnym od niego jest także Harriman. Większość w koncernie mają Niemcy.

Sensacją dnia jest wiadomość, podana przez „Agence”, że delegatem „Général Electric” do zarządu „Osram” został p. Owen D. Young, autor nowego planu reparacyjnego, dającego Niemcom tak znaczne korzyści finansowe i polityczne. Wiadomość ta wywołała w prasie francuskiej konsternację. „Action Française” zapytała wręcz p. Poincarégo, czy wie, co to znaczy, i czy rozumie, co czyni. Przyjmując plan Younga. Z tem samym pytaniem do rządu powinna wystąpić opinia polska odnośnie do osoby i zamiarów Harrimana. Trzeba raz nareszcie wyjaśnić, kto to jest Harriman i czego chce w Polsce.

Z konferencji mocarstw w Hadze

Protest ministra Zaleskiego

Haga, 9. 8. (PAT). Wczoraj przedpołudniem min. Zaleski odbył dłuższą konferencję z premierem francuskim Briandem w sprawach, dotyczących konferencji haskiej. W związku z wizytą min. Zaleskiego u Brianda pisze Der Telegraph: Polska delegacja skarżyła się, iż nie jest dopuszczona do

Starcie francusko-angielskie w komisji finansowej

Haga, 8. 8. (PAT.) Dziś o godz. 4 popoł. odbyło się pierwsze posiedzenie komisji finansowej. Na porządku dziennym był dalszy ciąg dyskusji generalnej. Pierwszy zabrał głos Marinkowicz, oświadczając, że Jugosławia pragnęłaby wprowadzić uzupełnienia do planu Younga. Następnie przemówił Snowden, zaznaczając, że Anglja w wojnie światowej występowała w obronie interesów innych narodów, bynajmniej nie swoich. Dalej Snowden usiłował dowiedzieć, że ofiary finansowe, które Wielka Brytania poniosła, były o wiele większe, niż te, których domaga się ona od swoich dłużników. Snowden ubolewa, że dyskusja nie dała dotychczas żadnej konkretnej odpowiedzi na pytania, wysunięte przez niego na plenum, a mianowicie: 1) w kwestji rozłożenia spłat rocznych na poszczególne państwa, 2) w kwestji redukcji udziału reparacyjnego Wielkiej Brytanji, ustalonego na konferencji w Spa, 3) w kwestji podwyższenia udziału Wielkiej Brytanji zarówno w części podlegającej transferowi, jak i w części jemu nie podlegającej, 4) w kwestji świadczeń rzeczowych. Wyjaśnienie tych punktów jest zasadniczym postulatem delegacji angielskiej. Specjalnie co do świadczeń rzeczowych Snowden zaznaczył, że konferencja z przemysłem angielskim dowiodła, że świadczenia rzeczowe mają zbyt wielkie znaczenie dla Anglii, by je można pominąć milczeniem. Reasumując, Snowden stwierdził, że plan Younga nie stanowi nierozważalnej całości i że części jego mogą

komisji politycznej, chociaż rozpatrywane tam są kwestje dla Polski bardzo ważne. Min. Zaleski wskazał p. Brandowi, że delegacja nie przybyła do Hagi dla 600.000 mk. różnicy w rocznych spłatach, które Polska otrzyma mniej według planu Younga w porównaniu z planem Dawesa.

ulec zmianie, w przeciwnym razie Anglja nie miałaby potrzeby być reprezentowana na obecnej konferencji. Parlament angielski nie zaakceptuje w żadnym wypadku planu Younga w jego dotychczasowej formie. Snowden projektuje wybranie specjalnej komisji rzeczoznawców dla zbadania wszelkich kwestyj, związanych z powyższymi zagadnieniami. Snowden wygłosił powyższe przemówienie w tonie energicznym i stanowczym. Następnie zabrał głos francuski min. Cheron, który oświadczył w tonie niemniej stanowczym, że wszelkie zmiany systemu procentowego, ustalonego w planie Younga co do udziału poszczególnych państw w świadczeniach reparacyjnych, poderwą tem samem podstawy całego planu i że na takie postawienie sprawy Francja nigdy się nie zgodzi. Nie tracąc nadziei w ostateczny rezultat konferencji, Cheron proponuje przystąpienie na razie do rozważania tych kwestyj planu Younga, które wyraźnie przekazane są rządowi do ostatecznego rozstrzygnięcia np. sprawy Banku Reparacyjnego. Po ministrze francuskim przemawiał delegat włoski Tirelli, wypowiadając się za przyjęciem planu Younga w całości. Jaspard, przedstawiciel Belgji, wypowiedział się również za nienaruszalnością planu. Ostatecznie na wniosek min. rumuńskiego Titulescu postanowiono odroczyć dyskusję do soboty rano, aby dać delegacjom możność znalezienia wyjścia z powstałej trudnej sytuacji.

Napreżona sytuacja

Paryż 9. 8. (PAT) „Le Journal” omawiając sytuację, jaka wytworzyła się na konferencji haskiej, zaznacza, że następstwa ewentualnego zerwania konferencji byłyby tak poważne przedewszystkiem dla Anglii, iż należy aż do końca oczekiwać na powrót zmysłu roztropności.

London 9. 8. (AW) „Daily Mail” donosi, że w związku z trudnościami, jakie się wyłoniły na konferencji haskiej, premier angielski Mac Donald wyjeżdża do Hagi. Przyjazd jego spodziewany jest w Hadze jeszcze w końcu bieżącego tygodnia.

Obawy niemieckie

Haga, 9. 8. (PAT). W tutejszych kołach niemieckich panuje zaniepokojenie z powodu uchwały konferencji, w myśl której wyniki obrad komisji zarówno finansowej, jak i politycznej

mają być przedłożone plenum konferencji. Niemcy obawiają się, że w ten sposób Polska uzyskuje wpływ na polityczne decyzje konferencji.

Rozmowa Brianda ze Stresemannem

London, 9. 8. (Radio wł.) Biuro Reutersa donosi z Hagi: Zupełne milczenie panuje zarówno w francuskich jak i niemieckich kołach w sprawie długiej rozmowy, jaką dzisiaj przed południem miał Briand ze Stresemannem. Mimo to wynika z niemieckich oświadczeń oficjalnych, że zdaniem delegacji niemieckiej konferencja trwać winna bez przerwy aż do osiągnięcia porozumienia nie tylko w sprawie planu Younga lecz także w

sprawie długów politycznych, które stąd wynikają. Nawet gdyby porozumienia tego nie osiągnięto do końca sierpnia, to znaczy do zebrania Ligi Narodów, nie miałby Stresemann nic przeciwko temu, aby szefowie delegacji pozostali w Hadze, wysyłając do Genewy tylko swych zastępców. Stresemann zdaje się zapatrywać optymistycznie na dalszy rozwój wypadków, mimo że zdaje sobie sprawę z trudności, które należy przezwyciężyć.

Znamy wszyscy bajkę o czerwonym kapturku, czyli malej, naiwnej dziewczynce i srogim wilku. Wilk, przybrawszy się w szaty babuni, oszukał dziewczeczkę i pożarł ją.

Swoją drogą ten czerwony kapturek był bardzo niemądry. Widział i słyszał, że to, co leży w łóżku, ma inne oczy, inny nos, uszy i głos, niż babunia, a jednak uwierzył i — odpokutował tę wiarę w tożsamość wilka

Wilkiem są Niemcy, przybrane w szaty dobrodusznego Amerykanina. Kto jest czerwonym kapturkiem, wiadomo.

Żeby wilk połknął tylko sam kapturek, toby nie było żalu. Ale cóż, kiedy z kapturkiem połknie i nas! Aby się to nie stało musimy dalej demaskować plany niemieckie i budzić opinię narodową.

M. K.

Sprawa Nadrenji

Nasz korespondent paryski (I. B.) pisze:

Kwestja okupacji Nadrenji jest na pierwszym planie dyskusji międzynarodowej. Niemcom chodzi oczywiście o uzyskanie zupełnej swobody ruchów przez wycofanie ostatniego żołnierza francuskiego, stojącego na straży Renu. Berlin zmierza do tego drogą najrozmaitszych targów i manewrów. W okresie, przezwanym „likwidacyjnym”, Niemcy wykazali niezawodnie dużo energii pod względem wewnętrznej organizacji i zręczności w polityce zagranicznej. W sprawie odszkodowań zajęli stanowisko nędzarza, utyskującego nad swoją pseudo-niedolą. Ta-taktyka niezawodnie im się udala. Jeżeli brak jej było godności, to Niemcy pocieszali się latwo, uważając, iż osiągnięty rezultat wart więcej od miłości własnej.

Po wojnie 1870 r., Francja została również zmuszona do płacenia odszkodowań wojennych, w sumie 5 miliardów franków złotych. Otóż póki ta suma nie była uiszczona, wojska niemieckie zajmowały terytorjum francuskie. Pomimo wewnętrznych przewrotów i zniszczenia kraju, Francuzi nie płakali nad swoją nędzą, ale robili wielkie wysiłki, żeby spłacić odszkodowania i uwolnić kraj od Niemców. Zaciągnięta narodową pożyczką pokryto czterynastokrotnie; spłacono 5 miliardów i 16 września 1873 r. ostatni żołnierz pruski opuścił terytorjum Francji. Ten rzut oka wstecz pozwala porównać psychologję francuską i niemiecką.

Okupacja lewego brzegu Renu, powzięta na mocy traktatu wersalskiego, rozpada się na trzy strefy: pierwszą ewakuowano już w 1926 r.; druga, t. zw. strefa kolońska miałaby być opróżniona według traktatu 10 stycznia 1930 r. Pozostająca, trzecia strefa, obejmująca Hesję nadreńską i Palatynat bawarski, miała być zajęta przez wojska sprzymierzone aż do 1935 r.

Liczba wojsk okupacyjnych w tych terytorjach wynosiła w 1921 r. 138.500 żołnierzy francusko-angielsko-belgijsko-amerykańskich. W tem wojsk francuskich było 93.000 żołnierzy.

W 1923 r., t. j. w chwili, kiedy Francja zajęła Ruhrę, liczba wojsk okupacyjnych wzrosła prawie do 173.500 żołnierzy. I rzecz niezmiernie ciekawa, pomiędzy nimi figurowało około 10.000 Amerykanów, którzy traktatu wersalskiego nie ratyfikowali, jakkolwiek na jego mocy lewy brzeg Renu był okupowany.

Amerykanie następnie wycofali się, a liczba ogólna wojsk okupacyjnych zmniejszyła się po układach locarneskich i wstąpieniu Niemców do Ligi Narodów. W obecnej chwili na lewym brzegu Renu znajduje się około 50.000 Francuzów, 5.500 Belgów i 6.000 Anglików. Ewentualne ustąpienie tych ostatnich nie zmieniłoby więc sytuacji. Według zaś kompetentnych osobistości nawet zredukowana liczba żołnierzy stanowi poważną gwarancję bezpieczeństwa.

W niektórych kołach francuskich mówi się — ostatnio wyraził to senator Henry de Jouvenel, — iż pierwszorzędną miarą zastaw okupacyjny Nadrenji należało w swoim czasie sprzedać za inny, mianowicie może i za „Locarno wschodnie”. Tymczasem im bardziej biegły lata, tem Niemcy, uzyskując coraz więcej poparcia w Europie, zmierzały metodycznie do tego, żeby uwolnienie zajętych terytorjów odbyło się kosztem jaknajmniejszym. W najgorszym razie nowym podpisem pod zobowiązaniem, które przysiężność dopiero wykaże, czy i jak zostaną wykonane.

Na stronie 9 tej
„POWSZECHNA
WYSTAWA KRAJOWA,”

Wakacyjne kombinacje polityczne

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego”)

Warszawa, 8 sierpnia.

W dawnej Austrii sezon wakacyjny kończył się dn. 18 sierpnia, kiedy z racji dworskich uroczystości zjeżdżali się politycy do Wiednia i faktycznie zaczynał się sezon polityczny. W Polsce dawnymi laty wakacje uzależnione były od Sejmu. Niekiedy lipiec przechodził na najtrudniejszych pracach. Np. reforma rolna dwukrotnie była rozpatrywana w lipcu, pośród upałów i znużenia, co musiało się także odbić ujemnie na tej sprawie. W r. 1926 po zamachu nawet pierwsze dni sierpnia były poświęcone debatom ustrojowym, uchwalono wtedy zmiany Konstytucji i pełnomocnictwa dla rządu.

Istnieje jednak pewna data, która w szarym politycznym czasie wywczasów stanowi ośrodek. To dzień zjazdu legionistów z racji wymarszu kadrówki 6 sierpnia. Ze zjazdu były połączone zawsze jakieś wystąpienia publiczne, zawsze też odbijał się on na rozwoju wydarzeń.

Tegoroczny zjazd legionistów miał się odbyć pierwotnie w Poznaniu. Zaniechano jednak tego zamiaru. Wolano go urządzić w Nowym Sączu, u stóp Karpat, skąd rezonans będzie słabszy, niż skądinąd. Zapowiedzi, iż w zjeździe weźmie udział Piłsudski nie potwierdziły się. Wydeleguje nań tylko gen. Rydza - Śmigłego, który już nieraz występował w charakterze jego zastępcy. Przybędzie też pos. Sławek, prezes zarządu głównego związku legionistów, który zapewne, jak poprzedniego roku, wypowie mowę na temat konieczności zmiany ustroju wedle wskazań B. B.

I na tem się przerwa sezonu politycznego zakończy. Właściwie ten sezon wakacyjny trwa od chwili zamknięcia sesji sejmowej. Pewnym nabrzmieniem sytuacji był proces Czechowicza, a poza tem żyjemy nieustannie w okresie pozorowanego dołka. Teraz znów przechodzimy przez okres Harrimani, stanowiącej przedmiot gorącej wymiany zdań. Poza tem od lipca jesteśmy świadkami pochodów na kasy chorych, wykazującego siłę i słabość obozu socjalistycznego.

Z ministrów jeden tylko nie zażywa urlopu wakacyjnego: to kierownik ministerstwa skarbu płk. Matuszewski. Z miejsca zaczął surowo przestrzegać wydatków, ograniczać je nieustannie, zwiększać inwestycje, a teraz przygotowuje budżet na rok przyszły, budżet zamknięty w granicach faktycznych dochodów, opierając się na doświadczeniach roku ostatniego.

Natomiast coraz częściej mówi się o

premjerze Świtalskim. Sześciotygodniowy jego urlop w Biarritz, i wyjazd jego zagranicę samochodem, wywołał w kołach politycznych rozmaite opinie. Nawet koła „sanacyjne”, niewątpliwie pod wpływem nacisku opinii publicznej, dają wyraz swemu niezadowoleniu. Nawet pisma satyryczne, podległe „sanacji”, lub teatryki rewjowe nie szczędzą szpilek i uszczypliwości p. Świtalskiemu. Słowo: „Biarritz” stało się symbolem. Z kół pułkowników zrodził się dowcip o najnowszym „marszu kadrówki z... Warszawy do — Biarritz”.

Nie wiadomo tedy, jak długo potrwa ją rząd p. Świtalskiego w pałacu Radziwiłłowskim przy Krakowskim Przedmieściu. Dawniej wspomniano o p. Matuszewskim, jako o osobistości przyszłości, uchodzi on bowiem za „faszystę” w obozie „sanacyjnym”, względnie w grupie pułkowników. Tymczasem p. Matuszewski okazał się bardzo lojalnym względem prawa i już wniósł do Sejmu przedłożenia o kilka dodatkowych kredytów na bieżący rok budżetowy ze względu na konieczność poczynienia wydatków, jakie nie były przewidziane w budżecie.

Za to dużo uwagi w kołach politycznych zwróciły ostatnie wizyty posła naszego w Moskwie, p. Patka, bawiącego obecnie w Karlovych Varach, i posła naszego w Berlinie p. Knolla, który po Biarritz przybył do Warszawy na dwa tygodnie, odbywając liczne konferencje. P. Patek należy do oddanych przyjaciół Piłsudskiego. Jako minister spraw zagranicznych współdziałał z nim najlojalniej i cieszy się jego względami. Natomiast p. Knoll, zawzięty zwolennik tenisu, co w obecnych naszych warunkach posiada swój walor, — cieszy się dużym uznaniem w grupie pułkowników i jest przez nią uważany za jednego z najzdolniejszych dyplomatów. W dobie przełomu majowego Piłsudski powierzył mu komisarjat w ministerjum spraw zagranicznych.

Te dwa nazwiska pojawiają się najczęściej w rozmowach kombinacyjnych na przyszłość najbliższą. Czy i kiedy mogą się one stać aktualne, zależy to od rozwoju dalszych wydarzeń, a przede wszystkim od Piłsudskiego, który tymczasem w Druskiénikach zażywa wywczasów w „Pogance”, zakupionej przez Bank Gospodarstwa Krajowego dla skarbu państwa.

Powróci zapewne stamtąd we wrześniu. W połowie tego miesiąca zaczyna też zapewne działać stronnictwo polityczne, domagające się przyspieszenia zwolania ciała ustawodawczego. H. W.

katolikami i socjalistycznymi stopniowo ułagodzą się i dojrzejże kompromis chociażby taktyczny, bowiem o ugodzie ideowej nie może być tymczasem mowy.

Nad tem wszystkim góruje dążność dotychczasowych członków koalicji do utrzymania obecnego ugrupowania stronnictw. W tym sensie wypowiada się oficjalny organ agrarjuszy „Venkov”, dalej pismo urzędowe partji mieszczańsko-przemysłowej „Reforma”, katolickie „Lidove Listy” i narodowo-demokratyczne „Narodni Listy”. Chwilowy rozdźwięk między „Venkovem”, a „Lidovými Listami” udało się załagodzić, do czego w dużej mierze przyczynili się z jednej strony dr. Kramarz, a z drugiej — min. Najman. Wszystkie pisma obecnej koalicji, liczącej w Sejmie z czechosłowackiego obozu 125 i razem z niemieckimi stronnictwami mieszczańskimi tworzącej zdecydowaną większość — zgadzają się co do tego, że programowi dążeń nie przeprowadzono i że przywódcy partji koalicyjnych nie zamierzają zrywać czteroletniego sojuszu poli-

tycznego. Do tego dołączają się stare doświadczenia, że żadna koalicja, o ile rozporządza w parlamencie większością głosów i o ile nowe wybory nie są aktualne, nie rozleci się pod wpływem zewnętrznym czynników, dopóki sama chce pracować. Poza tem w rachubę wchodzi również fakt, że ewentualna koalicja socjalistyczno - katolicka nie osiągnęłaby więcej niż 111 posłów czechosłowackich w sejmie, a na lojalną współpracę niemieckich socjalistów chwilowo nie mogłaby liczyć, a z komunistami nie chciałaby stanowczo wdawać się w bliższe konszachty.

Wszystko przemawia więc za tem, iż przed nowymi wyborami, które odbędą się dopiero w 1931 r., nie zanosi się na zmianę kursu politycznego ani na utworzenie nowej koalicji. Kampanja polityczna przeprowadzona w tonie stronnictw i na łamach prasy codziennej podczas obecnych wakacji jest tego dowodem. Podjęte próby z braku innych aktualnych tematów nie udały się, a teraz rezygnują z nich nawet pierwotni inicjatorowie.

V. Dresler.

Od Poincaré'go do Brianda

Z zadowoleniem stwierdzić można, że p. Briand, w ostatniej mowie w senacie francuskim odpowiadając p. Millerandowi i p. Lemery'emu, nie pominął, jak przypominamy, spraw polskich.

Nie wszyscy we Francji jednak sądzą, że p. Briand postawi sprawy w Hadze dostatecznie mocno, gdy jest sam, po odejściu p. Poincaré'go. P. Louis Marin, przewodca wielkiej grupy umiarkowanej w izbie deputowanych, b. minister w rządzie p. Poincaré'go, najzbarliwszy przyjaciel Polski, w rozmowie z współpracownikiem „Le Figaro” p. Gaetan Sanvoisin, mówi:

„Patrzmy na stan rzeczy obecny. Na jakiej podstawie tworzy się trzynasty rząd pod przewodnictwem p. Brianda? Na podstawie sprawy Nadrenji, która ma dla nas znaczenie pierwszorzędne. Otóż sądzę, że obecność p. Aristidesa Brianda na czele naszego rządu, oraz na czele delegacji francuskiej w Hadze, stanowi, w obecnych okolicznościach, niebezpieczeństwo dla sprawy naszego zabezpieczenia i dla spokoju europejskiego, jeśli się zważy, jakich spraw ma on bronić. Zdanie, które tu wypowiadam i którego całą wagę dokładnie mierzę, jest dojrzałe przemysłane, udokumentowane, uzasadnione. Oby było ono podzielane przez poczucie ogółu i stanowisko naszych bliskich kół politycznych. W każdym razie ja sam chcę mówić jasno i wyraźnie.

„Czyż sądzi się, że po ewakuacji Nadrenji ostatecznej, gdy ostatnia strefa zostanie zdemilitaryzowana, Niemcy długo będą czekały na wywołanie zajęć w korytarzu gdańskim? Mówi się o komisji i konstatacyjnej i koncyliacyjnej. Już samej jej zasadzie

sprzeciwiają się Niemcy. A tymczasem stoimy wobec zamysłu wcześniejszej ewakuacji Nadrenji, gdy nic a nic nie jest zorganizowane dla obrony naszej granicy wschodniej, oraz gdy równocześnie Niemcy na swojej granicy wschodniej, t. j. granicy z Polską, pobudowali fortyfikacje przyziemne, które zdołano ukryć przez szereg lat przed komisją kontrolującą”.

Oświadczenia p. Louis Marina aczkolwiek brzmią bardzo ostro, oparte są jednak rzeczywistości na pewnych doświadczeniach i wskutek tego są przedmiotowe.

Nie ulega bowiem wątpliwości i wszyscy to zawsze widzieli i stwierdzali, od samych Niemców poczynając, że p. Poincaré był twardszy w obronie traktatu wersalskiego i w niedowierzaniu Niemcom, niż p. Briand. Zamiary p. Brianda wobec Polski są oczywiście jak najlepsze, ale zdarza się, że czyni on ustępstwa i, aby dojść do wyniku i porozumienia z Niemcami, zadowala się pozorami dla Polski, z pozostawieniem niedomówień lub wyraźnych groźb. Tak było w Locarno, gdzie przeprowadzono rozróżnienie granic wschodnich i zachodnich, kosztem Polski, a podobnie było w sprawie miejsc w Radzie Ligi, gdzie uczyniono zadość uporowi Niemiec i załatwiono sprawę dla Polski pozornie t. zw. miejsca półstałego, które jest po prostu niestałe. W ten sposób wytworzyła się równia pochyła w sprawie bezpieczeństwa i stanowiska międzynarodowego Polski.

Stąd też obawy p. Louis Marina, że w Hadze może być uczyniony dalszy krok na tej drodze, które oby się nie sprawdziły.

St. St.

Pewne stanowisko obecnej koalicji w Czechosłowacji

Gdyby komuniści nie wystąpili w dniu 1 sierpnia z inicjatywą swej tragicomicznej a nieudanej demonstracji politycznej, nie byłby wakacyjnym spokój na terenie czechosłowackim niczem zakłócony. Niepowodzenie czerwonych przywódców wykazało raz jeszcze, w dodatku jaskrawiej niż kiedykolwiek, że ruch komunistyczny w Czechosłowacji nie powstaje w masach robotniczych kraju, lecz wyłącznie wskutek wpływów i zleceń Moskwy, tracąc w społeczeństwie czeskim i słowackim coraz bardziej grunt pod nogami. Tem się też tłumaczy, że sierpniowym incydentem zajmowała się z obowiązku więcej policja niż ogół ludności. Z polityków nikt nie przeważył urlopu, niewiele sobie robiąc z pogroźek komunistycznych.

Wieców partyjnych urządzono w ciągu miesięcy czerwca i lipca na prowincji mnóstwo, a większość poświęcona była prawie wyłącznie bieżącym sprawom społecznym lub organizacyjnym. O przygotowaniach do ewentualnych zmian w ogólnej sytuacji wewnętrzno-politycznej mówiono na nich niewiele. Natomiast prasa codzienna, w braku innych motywów aktualniejszych, rzuciła się skwapliwie na kursujące nieśmiało pogłoski o rzekomych przesunięciach i trzyma się kurczowo tego tematu do dziś dnia.

Na tem tle wywiązała się dość ożywiona dyskusja, która jednak nie doprowadziła do żadnego pozytywnego rezultatu. Jest to ponownym dowodem, że dotychczasowa koalicja rządowa ma w kraju pewną pozycję, będąc całkowicie panem sytuacji i nie życzy sobie żadnych zmian. Nawet organy opozycyjne doszły do przekonania, iż przyspieszenie nowych wyborów parlamentarnych nie jest koniecznością

polityczną ani państwową. Według wpływowych „Lidowych Novin” nie zanosi się chwilowo na przedterminowe rozwiązanie obecnego sejmu lub jakiegokolwiek ograniczenie normalnego toku jego prac. Nad ewentualnością wyborów sejmowych przeszły zatem pisma wkrótce do porządku dziennego, lecz za to rozpisują się o losach innej kombinacji, która zrodziła się w niczem niezamąconej ciszy lata, a niewątpliwie z jesienią zniknie bez śladu. Chwilowo jednak zajmuje ona do pewnego stopnia umysły i jest przedmiotem licznych polemik.

Zródła pogłosek o rzekomych zmianach w systemie i składzie koalicji rządowej szukać należy w ostatniem oświadczeniu publicznem byłego wicepremiera Bechyni, który wrócił do dawnego projektu pogodzenia stronnictw katolickich z socjalistycznymi i wytworzenia nowej większości parlamentarnej; w razie dojścia do skutku otrzymałaby ona nazwę koalicji czerwono-czarnej. Dotychczasowy przebieg dyskusji dziennikarskiej i narad partyjnych wykazał jednak, iż narazie niema podstawy dla takiej kombinacji. Świadczy o tem najwymowniej stanowisko prasy katolicko-ludowej, z ramienia której redaktor naczelny praskich „Lidových Listów” dr. Josef Doležal oświadczył w artykule wstępnym p. t. „Bilans dyskusji wakacyjnej”, iż „ta wymiana zdań odsłoniła olbrzymie trudności stojące dziś na przeszkodzie współpracy obozu katolickiego z socjalistycznym, szczególnie w dziedzinie kulturalnej”. Również socjaldemokratyczny dziennik „Pravo lidu” i narodowo-robotniczy organ Českého Slova wyrażają zgodną opinię, że trzeba jeszcze jakiś czas poczekać, zanim tradycyjne antagonizmy pomiędzy partjami

Polska w Hadze

Na temat odsunięcia Polski od obrad w komisji politycznej konferencji haskiej pisze p. sen. Kozicki w „Gazecie Warszawskiej”:

„Powiedzmy sobie jasno, otwarcie, po meksku: jesteśmy postawieni poza nawiasem wielkich obrad politycznych. Polityka nasza poniosła dotkliwą, brzemienne w następstwa klęskę. Obecność delegacji polskiej w Hadze jest tylko pozorem, wymyślonym w tym celu, by dać zadowolenie ambicji politycznej narodu polskiego, a jednocześnie pozbawić nas realnego wpływu na bieg wydarzeń.

„Byliśmy w rządzie państw „o interesach ograniczonych” na konferencji paryskiej w r. 1919, lecz wówczas nie było państwa polskiego, a udział w konferencji powojennej był wywalczony przez kilkunastu ludzi, pracujących poza granicami kraju i dezawuowanych przez część opinii... Dziś, po 10 latach istnienia państwa nie postąpiliśmy o krok naprzód! Najistotniejsze dla Polski zagadnienie — ewakuacja — będzie zadecydowana poza Polską.”

Zastanawiając się nad przyczynami tej porażki, sen. Kozicki uważa ją za skutek wadliwej polityki zagranicznej:

„Brak świadomości wagi i znaczenia akcji rewizyjnej Niemiec oraz roli, jaką w tej akcji odegra Nadrenja, różne posunięcia w stosunku do Francji i Małej Ententy, brak otwartości w stosunku politycznym z Francją, demonstracje pacyfistyczne w rodzaju wniosków p. Sokala, stanowisko zajęte wobec paktu Kellogga, wreszcie polityka rosyjska — oto przyczyny niepowodzenia, oto fakty, które spra-

wiły, że będziemy nieobecni przy decydowaniu sprawy, która nas obchodzi więcej niż kogokolwiek bądź w Europie”.

Żydowska gloryfikacja przestępstw

Warszawa, 9. 8. (AW) Jak się dowiaduje Agencja Wschodnia władze wojskowe mają wystąpić do prokuratora przy sądzie okręgowym w Warszawie z wnioskiem o pociągnięcie do odpowiedzialności karno-sądowej odpowiedzialnego redaktora „Naszego Przeglądu” p. Daniela Rozenzweiga za ogłoszenie szeregu artykułów pod tytułem „Na stokach cytadeli”. Władze wojskowe dopatrują się w owych artykułach gloryfikacji przestępstw, kwestjonowanie bezstronności sądów polowych, stosunku do przestępców Żydów, podawanie niezgodnych z prawdą okoliczności faktycznych, mogących podać w wątpliwość postępowanie władz wojskowych. Sprostowanie faktyczne ukaże się w dniach najbliższych.

Niezależnie od tego według informacji, posiadanych przez A. W., zamierzają władze wojskowe ogłosić statystykę przestępstw wedle narodowości a więc także Żydów, popełnianych w stosunku do wojska i państwa, zwłaszcza dezerterskich i uchylających się od służby wojskowej w czasach wojny.

Wizyta brazylijska

Warszawa, 9. 8. (Tel. wł.) Dnia 11. b. m. przyjeżdża do Warszawy dwóch brazylijskich parlamentarzystów. (w)

Burze i wylewy w Małopolsce

Stanisławów, 9. 8. (AW). Nad Stanisławowem szalała silna burza. Poziom wody w rzekach podkarpaczkich silnie wzrosła. Ulicami miasta płynnie wezbrana woda. Bystrzyca solotwińska podniosła się o 3 metry ponad poziom normalny. Miasto Solotwina zalane wodą. Wysokość wody, która płynnie ulicami miasta, wynosi ½ metra. Wody na Bystrzycy podnoszą się z każdą chwilą. Władze wydały rozporządzenie w sprawie ochrony mieszkańców. Z terenów położonych nad Dniestrem niema narazie niepokojących wiadomości. Spodziewany jest jednak przybór wody. W powiecie bobreckim przeciągnęła wczoraj silna burza. Popołudniu nastąpiło oberwanie się chmury nad gminą Sokołówka. Grad wielkości kurzych jaj zniszczył na przestrzeni 1300 morgów wszystkie plony. Hurağan trwał 2 godziny. Prawie żadne drzewa nie oparło się jego sile.

Stanisławów, 9. 8. (AW). Wczoraj w godzinach popołudniowych nastąpiło oberwanie się chmury. Całe miasto zostało zalane wodą. Szkody bardzo znaczne. Wielkie deszcze nawiedziły również Monasterzyska i Solotwinę. Rzeka Bystrzyca pod wsią Nadworną wystąpiła z brzegów i zalała pola, niszcząc plony.

Lwów, 9. 8. (AW). Ze Strzyżowa donoszą, że w ciągu ostatniej nocy i dzisiejszego dnia woda na Wisłoku podniosła się o 5 mtr. ponad poziom normalny. W okolicznych gminach wody wystąpiły z brzegów i zniszczyły plon.

Husiatyn, 9. 8. (AW). Popołudniu przeciągnęła nad Husiatynem burza z ulewami deszczem i piorunami. Piorun zabił trzy osoby. Również w powiecie Trębowa zginęły trzy osoby od piorunu. Grad zniszczył kilkadziesiąt morgów plonów.

W dziesięciolecie konstytucji niemieckiej

Berlin, 9. 8. (PAT.) Prasa komunistyczna ogłasza odezwy, wzywające ludność robotniczą Berlina do kontrdemonstracji w dniu 11 sierpnia. tj. w rocznicę uchwalenia obecnej konstytucji republikańskiej Niemiec. przeciwko obchodom, organizowanym przez stowarzyszenie republikańskie t. zw. „Sztandarowców”. Dzienniki komunistyczne wzywają swych zwolenników do zakłócenia demonstracji republikańskich. „Vorwärts” odpowiada ostro komunistom, przypominając im, że republikanie niemieccy przyznają każdej partii prawo do demonstrowania bez przeszkód, nawet komunistom, jak to pokazali w dniu 1-go sierpnia, gdy policja pochody komunistyczne chroniła. Dlatego też republikanie żądają dla siebie prawa do demonstrowania bez przeszkód i wywalczą to prawo w dniu 11 sierpnia — oświadcza zdecydowanie „Vorwärts”. Głupcy czy szaleńcy, którzy sądzą, że będą mogli prze-

szkodzić tym demonstracjom, będą musieli sobie przypisać skutki. Polemika ta, jak również wystąpienia prasy komunistycznej wskazują na to, że w dniu uroczystości konstytucyjnych Rzeszy może dojść w Berlinie do zakłócenia spokoju.

Berlin, 9. 8. (PAT.) Na uroczystości 10-lecia konstytucji obecnej, która odbyła się w Monachjum, doszło do przykrych incydentów. W uroczystościach tych nie brali udziału niemiecko - narodowi, hitlerowcy i komuniści. Burmistrz Monachjum, który wygłaszał mowę okolicznościową, wystąpił przeciwko konstytucji republikańskiej niemieckiej, zarzucając jej, że podkopuje ona samodzielność kraju i jego siłę żywotną. Wobec zarzutów burmistrza przeciwko obecnej konstytucji i rewolucji niemieckiej socjaliści opuścili wśród okrzyków protestujących salę.

Dominja angielskie o układzie z Egiptem

London, 9. 8. (Pat.) Prasa australijska ostro atakuje rząd brytyjski z racji propozycji poczynionych Egipcjotami, stwierdzając, że najbardziej zainteresowanymi w tej sprawie są dominja australijskie, dla których komunikacja przez kanał sueski jest najbardziej żywotną kwestją. Prasa australijska wyraża niezadowolenie,

że przed poczynieniem tych propozycji nie zasięgnięto w dostatecznej mierze opinii rządu australijskiego. W związku z tem wystąpieniem Australji niektóre dzienniki zalecają rządowi angielskiemu, aby sprawę kanału sueskiego pozostawił wogóle rządowi dominjów australijskich.

Strajk w Skarbofermie

Warszawa, 9. 8. (Tel. wł.) W kopalni Skarbofermu na Śląsku wybuchł strajk tysiąca robotników, wskutek odmówienia przed delegacją wbrew obowiązującej taryfie zarobkowej 5 proc. dodatku do zarobków akordowych. (w)

Zaostrzenie sytuacji w Cieszyńskim

Warszawa, 9. 8. (Tel. wł.) Konflikt w przemyśle metalurgicznym na Śląsku Cieszyńskim doznał zaostrzenia. Komisarze okręgowi związków zawodowych rzucili wczoraj tysiące ulotek, nawołując do strajku, aby poprzeć metalowców. (w)

Harriman na Śląsku

Warszawa, 9. 8. (Tel. wł.) Z Katowic donoszą: Pierwszym rezultatem objęcia większości akcji w zakładach Hut Królewskich „Laury” przez grupę Harrimana jest unieruchomienie walcowni blach cieniłych na tych hutach. Cała dotychczasowa produkcja tej blachy ma być skoncentrowana w hucie Bismarcka, gdyż według istniejącego planu Zakłady Zjednoczenia Hut Królewskich i Laury mają się specjalizować w produkcji wagonów i materiałów kolejowych. (w)

Wybryki litewskie

Warszawa, 9. 8. (Tel. wł.) Grupa studentów litewskich należących do organizacji Tautininków napadła w ogrodzie na studentów Polaków, rozmawiających po polsku. Domagali się oni zaniechania rozmowy polskiej. Polacy temu odmówili, Litwini rzucili się na nich i pobili. (w)

Konfiskaty

Warszawa, 9. 8. (Tel. wł.) Wczoraj został skonfiskowany numer tygodnika „Wyzwolenie” za listy chłopskie, zawierające opis pobytu p. Prezydenta w Małopolsce Zachodniej. (w)

Komunistyczne bandy dywersyjne

Wilno, 9. 8. (AW) Władze bezpieczeństwa wykryły i aresztowały nową bandę komunistyczno - dywersyjną ze wsi Czerniewice powiatu dziśnieńskiego. Aresztowanych osadzono w więzieniu na Łukiszkach. Ustalono, iż przybyli niedawno z Połocka z polecenia G. P. U. Po przybyciu do Wilna wyrotowcy usiłowali nawiązać kontakt z b. nauczycielem gimnazjum białoruskiego w Wilnie Sieniawskim, którego brat jest proboszczem cerkwi prawosławnej w Czerniewicach. Aresztowani wyrotowcy przyznali się do winy. Ustalono m. in., iż aresztowani nawiązali kontakt z księgiarnią białoruskiego towarzystwa „Szkoła” oraz pertraktowali z niektórymi posłami białoruskiego robotniczo - sеляńskiego klubu.

Wypadek lotniczy

Wilno, 9. 8. (AW). Na lotnisku Pohulanka pod Wilnem wydarzył się wypadek lotniczy. Samolot typu Breguet 19, pilotowany przez sierżanta pilota Ćwiklińskiego, wiozący pasażera lekarza 5 pułku legionów porucznika Letowta, podczas startu stracił szybkość i z wysokości kilku metrów runął na ziemię. Aparat został strąskany, lotnicy wyszli bez szwanku.

Straszną tragedią rodzinną

Brueks, 8. 8. (Radjo). W domu pewnego porucznika 9 pułku piechoty,

niejakiego Franciszka Kondr. rozegrała się straszną tragedją.

Zawezwana policja znalazła całą rodzinę, składającą się z rodziców i dwójga dzieci, powieszoną w mieszkaniu. — Jak stwierdzono, Kondr. powiesił dwoje swych dzieci, poczem wspólnie z żoną popełnił samobójstwo.

Powodem rozpaczliwego kroku była nieuleczalna choroba porucznika.

Falszerstwo znaczków pocztowych

Białogród, 8. 8. (PAT.) Policji białogrodzkiej udało się wpaść na ślady bandy falszerzy znaczków pocztowych po 1000 dinarów na ogólną sumę 6.020.000 dinarów.

Znaczki te drukowano w Budapeszcie, skąd następnie przemycano je do Jugosławii.

Żonobójca

Warszawa, 9. 8. (Tel. wł.) We wsi Zawoja koło Makowa na Podkarpaciu, Wojciech Sałaciński zwałił swoją żonę na strych, gdzie zadał jej kilkanaście śmiertelnych uderzeń w głowę.

Nowa łódź ratunkowa

Gdańsk, 9. 8. (AW) Przy przystani stoczni Schichau odbył się próbny przejazd nowo wynalezionego łodzi ratunkowej „Möwe”. Zaproszeni przedstawiciele Urzędu Morskiego i przedstawiciele prasy wyrażali się bardzo pochlebnie o tym nowym wynalazku, który wykazał wielkie zalety.

Zaginiony statek

Helsingfors, 9. 8. (AW). Poszukiwania ryzykiego statku „Prima”, który wyruszył z ładunkiem drzewa z Wyborga, nie dały rezultatu. Statek zatonął prawdopodobnie w zatoce fińskiej. Cała załoga statku zginęła. Na morzu wyłowiono jedynie szalupę z trupem jednego z marynarzy.

Wypadek w Alpach

Bern, 9. 8. (PAT.) Trzej Węgrzy, którzy wybrali się na wycieczkę w okolice Berna, przy wchodzeniu na jeden z szczytów spadli w przepaść i ponieśli śmierć na miejscu.

Katastrofa samochodowa

Hamburg, 9. 8. (AW) Na Lombardbrücke nastąpiła katastrofa samochodowa. Taksówka usiłując wyminąć motocykl wywróciła się. Z powodu dużej szybkości taksówka jęszcze 17 metrów sunęła po asfalcie. Trzy osoby, jadące odniosły ciężkie obrażenia cieleśne. Jeden z rannych doznał pęknięcia podstawy czaszki i stan jego jest beznadziejny.

Imigracja do Kanady wstrzymana

Toronto, 9. 8. (PAT.) Wydział imigracyjny komunikuje, iż imigracja z Europy została wstrzymana do końca roku ze względu na niebezpieczeństwo nagromadzenia się bezrobotnych, gdyż ze względu na słabe urodzaje zapotrzebowanie w prowincji na robotników rolnych jest bardzo nieznaczne.

Na ślubnym kobiercu

Nowy Jork, (AW). W Las Palmas dwóch 80-letnich włościan wzięło równocześnie ślub z dwoma młodemi dziewczętami. W czasie ceremonji ślubnej w kościele obecnych było 9 synów, 78 wnuków i 32 prawnuków, wstępujących na kobierzec ślubny. Należy dodać, iż obaj starcy są w pełni sił i pracują po 10 a nawet 12 godzin na dobę.

Polacy na międzynarodowych zawodach strzeleckich

Sztokholm, 7. 8. (PAT) Dnia 6 b. m. przybyła tu strzelecka drużyna reprezentacyjna, witana na dworcu przez min. Rozwadowskiego, oraz bardzo serdecznie przez przedstawicieli prasy szwedzkiej i komitetu zawodów. Dzisiaj rozpoczynają się międzynarodowe zawody. Oprócz Polaków przybyli dotychczas tylko Amerykanie.

Wypadek lotniczy w Ławicy

W czasie lotu ćwiczebnej eskadry myśliwskiej nad Ławicą, w t. zw. „kluczu” jeden z sąsiednich samolotów uderzył w aparat porucznika - pilota Sączewskiego z 3 p. lotniczego. Z powodu urwania się steru tylnego, aparat wpadł w korkociąg, a przytomny pilot zdążył z wysokości 600 mtr. wyskoczyć spadochronem. Samolot wpadł do stawu w pobliżu Różanego Młyna i znikł pod po-

wierzchnią wody; por. Sączewski wylądował szczęśliwie w odległości około 100 m. od zatoniętego samolotu nad brzegiem stawu, ponosząc na szczęście tylko lekkie kontuzje. (k)

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski. oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach — 212,09 zł, gotówką — 211,66 zł; za 100 guld. gd. w dewizach — 172,69, zł, gotówką 172,35 zł.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,88 2/8 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,88 zł.

Poznańska giełda pieniężna

Poznań, 9 sierpnia 1929. Dzisiejsze zebranie giełdowe miało przebieg bardzo spokojny.

Z papierów procentowych płacono za wszystkie notowane papiery mianowicie za 8 proc. listy dolarowe 93 1/2 proc., za 6 proc. listy żytnie 25,— i za 5 proc. premj. dol. 65,—. Poza tem poszukiwano silnie bez oddawców i notowania 5 proc. pożyczk. po 47 proc., 4 proc. listy konwert. po 41 1/2 proc. i 4 proc. pożyczk. inwest. po 110,—.

W akcjach bankowych wzgl. przemysłowych odczuwa się większy brak materiału nadal, jakkolwiek kursy z lekka zwyżkują jak Cegielski 36,— i Unja 160,— jedne i drugie w płaceniu. Poza tem silnie poszukiwano Bank Polski po 166,—. Wreszcie poszukiwano cały szereg papierów lecz bez oddawców.

Cedula urzędowa z dnia 9 sierpnia 1929 r.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
8% dolarowe listy Pozn. Ziem. Kredyt. 93 1/2 % P.

(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 25,— P.
5% Pożyczka premjowa serja II 65,— P.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 166,— P.

Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Cegielski H. I em. zł. 36,— P.
„Unja” (dawn. Ventzki) I em. zł. 160,— P.
Tendencja: Spokojna.

Giełda warszawska

dnia 9 sierpnia 1929 r.

Waluty Gotówka

Dol. Stan. Zjedn. tr. 8,88 sp. 8,90 kup. 8,86

Dewizy:

Belgia	tr. 129,96	sp. 124,27	kup. 123,65
Holandja	357,22	358,12	356,32
London	043,24	043,35	043,14
Nowy Jork	008,90	008,92	008,88
Paryż	034,10	034,99	034,31
Praga	026,38	026,45	026,32
Szwajcaria	171,57	171,95	171,00
Wiedeń	125,62	125,93	125,31
Włochy	046,63	046,75	046,52

Papiery państwowe i obligacje:

4% pożyczk. inwest.	000,00	113,75	114,25
5% pożyczk. premj. dol.	000,00	165,25	165,50
5% pożyczk. konw.	000,00	000,00	047,75
6% pożyczk. dol.	000,00	000,00	083,00
10% pożyczk. kol.	000,00	000,00	102,75

Akcje w złotych:

Bank Polski	000,00—166,00
Bank Zw. Sp. Zarobk.	000,00—078,50
Firley	051,00—051,50
Lilpop	070,00—031,50
Modrzejów	023,00—022,75
Starachowice	026,50—026,25

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg

reszta za 100 kg

Berlin, dnia 9 sierpnia 1929

Pszenica march. od st. zał. 250,00—252,00

Tendencja słabsza.

Zyto march. od st. zał. 194,00—196,00

Tendencja słabsza.

Owies march. od st. zał. 180,00—190,00

Tendencja spokojna.

Jęczmień zimowy 167,00—175,00

Tendencja spokojna.

Kukurydza loco Berlin 223,00—224,00

Tendencja spokojna.

Mąka pszenna 30,50—35,50

Tendencja spokojna.

Mąka żytnia 25,90—28,80

Tendencja spokojna.

Ospa pszenna 12,00—12,75

Tendencja spokojna.

Ospa żytnia 12,00—12,25

Tendencja spokojna.

Rzepak 000,00—335,00

Tendencja utrzymana.

Groch Victoria 40,00—48,00

Groch dr. jad. 28,00—34,00

Groch past. 21,00—23,00

Peluszka 27,00—30,00

Bób polny 22,00—25,00

Wyka 28,00—32,00

Lubin niebieski 21,00—22,00

Lubin żółty 29,00—31,00

Makuchy rzepakowe 00,00—19,30

Makuchy niane 23,00—23,50

Wytłoki suche 11,40—12,50

Śrut Soja 19,70—20,10

Płatki ziemniaczane 16,20—16,60

Ogólna tendencja słabsza.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 9 sierpnia 1929.

Wyplaty na Warszawę: 46,975—47,175

Noty wielkie: 46,86—47,25

Przeciw koncesji dla Harrimana

W związku z polemiką o koncesję elektryfikacyjną dla firmy amerykańskiej Harrimana donosi nam nasz korespondent lwowski co następuje:

Od pewnego czasu w kołach gospodarczych i politycznych naszego miasta wywołała wielkie zainteresowanie polemika dwóch wybitnych uczonych i profesorów na temat koncesji elektryfikacyjnej dla firmy Harrimana. Znany elektrotechnik, profesor lwowskiej politechniki p. Gabriel Sokolnicki opowiedział się w „Dzienniku Lwowskim” za koncesją, a na jego zdanie powoływała się z triumfem cała prasa „sanacyjna”. Przeciw koncesji wystąpił profesor ekonomii na lwowskim uniwersytecie dr. St. Grabski w szeregu artykułów, ogłoszonych w „Lwowskim Kurjerze Porannym”. Spór skończył się zwycięstwem też prof. Grabskiego. Prof. Sokolnicki uznał rację przeciwnika i z rzadką w naszych stosunkach lojalnością, nadesłał do pism „list otwarty”, w którym pisze m. i.:

„Sprawa została znacznie wyjaśniona. Dzięki konkretnym wskazaniom podjętym przez pańską wiedzę społeczno-gospodarczą, mogę oświadczyć na Pańskie wezwanie: gotów jestem „zniżyć swą wiedzę elektro-techniczną, aby uzgodnić

z pańskimi wskazaniem techniczne potrzeby elektryfikacji Polski”. Już je nawet uzgodniłem, składając w Izbie Przemysłowo-Handlowej we Lwowie tę opinię, w której postulaty pańskie uwzględniłem.”

W związku z oświadczeniem prof. Sokolnickiego odbyło się w lwowskiej izbie handlowo-przemysłowej zebranie, na które zaproszono prof. Grabskiego. W ciągu dyskusji prof. Sokolnicki zakomunikował obecnym, że zrewidował swe pierwotne poglądy. Na następnym posiedzeniu Izby na podstawie zmienionych poglądów i wniosków prof. Sokolnickiego uchwalono jednomyślnie wystąpić do Związku Izb z podniesieniem protestu przeciwko nadaniu Harrimanowi koncesji w projektowanej formie. Większość Izby wypowiedziała się przeciw koncesji Harrimana a głos lwowski ostatecznie przeważa szale.

W ten sposób dzięki obywatelską troską dyktowanej wymianie zdań obu naszych uczonych opinia Lwowa w tak doniosłej sprawie została wyjaśniona.

Należy się spodziewać, że fakt ten zaważy silnie na losach niefortunnego projektu koncesji.

Z zebrania kupców

Kiedy stanie Dom Kupiectwa w Poznaniu

W dniu wczorajszym odbyło się w salach ratusza plenarne zebranie Stowarzyszenia kupców chrześcijan. Na porządku obrad postawiono cały szereg ważnych spraw, dotyczących samej organizacji, a pomiędzy nimi złożenie sprawozdania z odbytych w tych dniach konferencji w Izbie skarbowej w sprawie obniżenia stawek średniej dochodowości i sprawa budowy Domu kupiectwa polskiego w Poznaniu.

Pierwszy punkt referował wiceprezes stowarzyszenia p. Malinowski. Sprawozdawca powiedział m. in., co następuje:

W dniu 12 lipca odbyliśmy ważną konferencję w Izbie skarbowej w sprawie obniżenia stawek średniej dochodowości. Na zebraniu tem reprezentowane były prawie wszystkie branże. Setki reklamacyj w sprawie pobierania, wysokich podatków świadczą o przykrem położeniu kupiectwa. Rezultatem dwudniowej bardzo ciężkiej konferencji było obniżenie stawki pewnym tylko branżom. Dotyczy to: drogerji, obuwia, galanterji, szkła, wyrobów ze szkła, ubrań gotowych, konfekcji męskiej (artykuły męskie), konfekcji damskiej gotowej, bielizny, wyrobów zegarmistrzowskich, towarów spożywczych, towarów kolonialnych, zboża, instrumentów muzycznych i papieru. Muszę zaznaczyć — mówił dalej sprawozdawca — że sprawa obniżenia stawek średniej dochodowości zatacza coraz szersze kręgi, odbywają się ciągle konferencje w izbach skarbowych z udziałem izb handlowych i przedstawicieli poszczególnych organizacji kupieckich we wszystkich większych miastach Polski. Najpóźniej w przyszłym roku sprawa ta zostanie definitywnie załatwiona w ministerstwie skarbu na podstawie opinii wszystkich izb skarbowych.

Nad wyczerpującem sprawozdaniem wywiązała się bardzo ożywiona dyskusja. Prezes p. Majewicz wytykał jako niesłuszne, że najwyższe stawki (w stosunku do zarobku) ściągają się z tych kupców, którzy nie prowadzą prawidłowych ksiąg handlowych. Prawdopodobnie oblicza się im stawki według ogólnego obrotu. Wyższe stawki według Izby skarbowej mają być niejako pewnego rodzaju karą za to, że nie prowadzi się księgowości. Takie rozumowanie jest pozbawione wszelkiej logiki. Inni mówcy ograniczali się w dyskusji do samego sprawozdania p. Malinowskiego.

Drugim punktem obrad była sprawa budowy Domu Kupiectwa. Jak wiadomo, myśl budowy padła już w r. 1919. Droga opodatkowania się uciulano poważnie na owe czasy kapitałik i zamierzano kupić willę. Przyszła jednak dewaluacja i sprawę musiano odroczyć. Kilka lat później zakupiono grunt o 3800 m kwadr. przy ul. Zwierzynieckiej za 2500 dol. i oddano go na własność Związkowi Towarzystw Kupieckich. Podkreślić należy, że w transakcji tej z wielką pomocą finansową przyszedł Bank Przemysłowców w Poznaniu. W tej chwili grunt ten nie jest już obciążony żadnymi długami. Sprawa budowy jednak nigdy nie mogła przybrać realnych kształ-

tów. W tym roku we wrześniu Związek Tow. Kupieckich obchodzi 25-letni jubileusz, a Korporacja kupców 500-lecie. I właśnie w tak ważnej chwili postanowiono kwestję budowy załatwić definitywnie. Mocą uchwały zarządu każdy członek opodatkuje się na 500 zł, którą to sumę musi spłacić nie dłużej jak w ciągu 5 lat. Dom stanie za 2—3 lata.

Wkończeniu obrad na wniosek zarządu postanowiono wysłać list holdowniczy twórcom P. W. K. na ręce prezydenta Ratajskiego. W komunikatach zarządu poruszono p. in. sprawę nowozałożonej szkoły dekoratorów. Po załatwieniu spraw formalnych obrady zamknięto późnym wieczorem. (tr)

Emigracja polska do kolonij francuskich

Projekty deputowanego francuskiego G. Candace'a

W komitecie francusko-polskim, w Paryżu, deputowany G. Candace, reprezentujący w Izbie francuskiej Gwadelupę, zabierał głos w sprawie przyćmienia emigrantów-Polaków do kolonij francuskich. W tej właśnie kwestji udzielił p. Candace interesujący wywiad jednemu z tygodników paryskich. Oto, co myśli i projektuje reprezentant kolonij francuskich w tej tak żywotnej dla obu sprzymierzonych krajów sprawie uregulowania tu nadmiaru, tam braku sił roboczych.

Udając się na posiedzenie komitetu francusko-polskiego, pragnąłem wykorzystać tę okazję dla wyłożenia zebranym pewnej idei, której zrealizowanie uważam za bardzo korzystne tak dla Polski, jak i dla Francji.

„Już za mych lat młodych poznałem w mej ojczyźnie, na Gwadelupie, oraz w innych naszych kolonjach emigrantów-Polaków, lub ich potomków, zajmujących rozmaite stanowiska, a cenionych bardzo dla zalet osobistych przez ludność miejscową. Obecnie, gdy sama Francja cierpi wskutek braku naturalnego przyrostu ludności, kwestja wyrównania tych braków przez emigrację z zewnątrz łączy się ściśle, mojem zdaniem, z kwestją braku sił roboczych w naszych kolonjach.

„Rozpatrując tę kwestję z punktu widzenia nie tylko ekonomicznego, ale i społecznego, należy przyznać, iż nadszedł już czas najwyższy, aby statut emigracyjny tak uregulować, by stworzyć możliwość szerokiej i swobodnej współpracy dla wszystkich ludzi dobrej woli, którzy chcą pracować nad rozwojem naszych kolonij.

„Francja sama wobec braku własnych sił roboczych, nie może nawet myśleć, o wypełnieniu w całości tego zadania. Przeglądając się wspaniałej akcji odbudowy zniszczonych prowincyj północnych we Francji, oceniając doskonale ogrom pracy spełnionej tam przez Polaków, często osiadłych, posiadających duże rodziny — dochodzę do wniosku, iż należałoby ułatwić emigrantom polskim dostęp do naszych kolonij i zapewnić im tam pracę oraz dobre warunki bytu.

„Referując tę sprawę w radzie kolonialnej spotkałem się z ogólną apro-

batą mych kolegów, którzy się zgodzili, iż należy przedewszystkiem i niezwłocznie uprosić formalności paszportowe i wizowe dla emigrantów-Polaków, którzy się udają do naszych kolonij. Projekt ten będzie zrealizowany w najbliższym czasie.

„Sądzę, że dla Francji jest rzeczą niezmiernie ważną, by wobec musu odwołania się do obcej siły roboczej, posiadała ona w tej masie napływowej w dostatecznej proporcji grupy tych narodowości, które Francji sprzyjają i na życzliwość których mogłaby liczyć”.

Sprawie służ! — Służyć chcę!

W niedługiej przyszłości rozbrzmiewać będą te słowa — hasło Młodych Polek — z okazji ich zjazdu po całym Poznaniu. Temi krótkimi słowami pozdrawiają się druhny wszystkich polaci naszej Ojczyzny. Ono łączy Krakowianki, Poznanianki, Warszawianki, Wilnianki, Ślązaczki i góralki, one zespała z górą 60 tysięcy dziewcząt w jedną wielką organizację krajową, w „Zjednoczenie Młodzieży”. Związek Młodych Polek ma swoje ustawy, a częścią ich bodaj najważniejszą to hasła, to wskazania, jak dziewczęta zszeregowane za miodu postępować mają w życiu dojrzałym.

Praca podejmowana w przekonaniu, że „naszym” — Młodych Polek — „celem, być narodu wskrzesicielem — przez nas musi wstać i żyć” (Tetmajer) dąży do urzeczywistnienia hasel rozmaitemi drogami. I tak przez dawanie druhnom coraz szerszych wiadomości religijnych, przez wspólne praktyki religijne, uczy się je na życie całe spełniania I hasła: „Żyć według zasad wiary, broń religji i Kościoła katolickiego”.

Przez zapoznanie dziewcząt z historją i literaturą kraju ojczystego, przez wycieczki, przez zbieranie drobnych ofiar na cele narodowe uczy się II. hasła: „Kochaj Ojczyznę nie tylko słowem ale czynem”.

Patronat i zarząd każdego stowarzyszenia stara się o wpajanie członkom dość trudnej cnoty poszanowania cudzej i własnej pracy, stara się o wyrobienie od najmłodszych lat przekonania, że co się czyni, czynić trzeba dobrze, przez co wypełnia III hasło: „Pracę swą miłuj — obcą ceń i poważaj”.

Dbając o zdrowie fizyczne powierzonych sobie dziewcząt woła do nich Związek w V hasle: „Zdrowie swe szanuj i hartuj ciało”, dając im mnóstwo do tego środków przez wspólne gry i zabawy, kolonje letnie i obozy wychowania fizycznego. Przez naukę wprowadzenia w czyn pozostałych hasel, przez wpojenie cnot, o których one mówią, stara się Związek o najlepsze wychowanie członków, stara się o wyrobienie z nich wzorowych kobiet — Polek.

Hasła te brzmią: IV. Bądź karną i posłuszną! VI. Bądź czystą i prawą — szanuj swą godność i cześć! VII. Bądź stałą, słowną, punktualną! VIII. Miłuj i mów zawsze prawdę! IX. Bądź uprzejmą, zgodną i koleżeńską! X. Bądź oszczędną i wstrzemięźliwą!

Wymienione hasła, wraz z obietnicą, składaną przy wstępowaniu do stowarzyszenia: „Przyrzekamy i postanawiamy za pomocą Bożą i przyczyną Matki Boskiej, Patronki młodzieży polskiej zawsze i wszędzie bronić słowem i czynem Wiary św. i Kościoła katolickiego — Ojczyźnie naszej Polsce wedle sił służyć i żadnym niegodnym czynem nie splamić imienia Polski — obowiązki naszego zawodu ściśle wypełniać — zgodę i przyjaźń z druhnymi w stowarzyszeniu zachowywać i dla każdego być uprzejme — strzec zwłaszcza czystości serca swego i unikać niegodnych zabaw i obrazy imienia Bożego” — są ideologją Związku, są publicznem wyznaniem kierunku pracy stowarzyszeń — kierunku — doprawdy ważkiego i wzniosłego, opartego o najszlachetniejsze zasady miłości Boga, Ojczyzny, bliźnich — służby dobrej sprawie, której błogosławi Królowa Korony Polskiej. Ewa Krzysztoporska członek Rady Z. M. P.

Miast pocić się, błogosław łej, że masz „ANODOR” Medikas! nw 2338

TYLKO NEUTRALNE MYDŁO MARIS

Iste

CHRONI CERĘ I UPIĘKSZA JĄ

Zapachy: BEZ — FLOJEK FOUGERE — RÓZA LAWENDA TRÉPLE

CENA 1,25 zł

J. & S. STEMPNIOWICZ-POZNAŃ

Pw 4 275-S,689

Związek Insp. Szkolnych Rzeczypospolitej Polskiej

Walne Zgromadzenie Związku Inspektorów Szkolnych Rzeczypospolitej Polskiej odbędzie się w dniach 15, 16, 17, 18 i 19 sierpnia 1929 r. w Poznaniu w sali Biblioteki Uniwersyteckiej przy ul. Franciszka Ratajskiego Nr. 4—6 z następującym porządkiem obrad:

Część I. Dnia 15 sierpnia, godz. 9 min. 30 rano: 1. Zagajenie. 2. Zarządztwo inspektora szkolnego w pierwszym dziesięcioleciu odrodzonej Polski. — Refer. p. wizytator Zygmunt Piotrowski. 3. Rozwój szkolnictwa powszechnego w dziesięcioleciu ubiegłym 1918/19 — 1927/28 i widoki rozwoju na przyszłość. — Refer. Franciszek Pokrywa. 4. Samorząd szkolny, — referat sprawozdawcy Zarządu Głównego. 5. Dyskusja. 6. Wybór Komisji Wnioskowej i innych.

Część II. dnia 16 sierpnia o g. 8 min. 30 rano. Nabożeństwo w Katedrze; g. 10-ta rano — dalszy ciąg obrad: 1. Sprawozdanie Zarządu Głównego. 2. Sprawozdanie Komisji Rewizyjnej. 3. Dyskusja nad sprawozdaniem Zarządu. 4. Zmiana § 26 Statutu Związku Inspektorów Szkolnych. 5. Wybory: a) zarządu; b) komisji rewizyjnej; c) sądu honorowego. 6. Wnioski zarządu i rejonów.

Część III. dnia 17 i 18 sierpnia: 1. Zwiedzenie Powszechnej Wystawy Krajowej. 2. Zwiedzanie dnia 19 sierpnia Poznania i okolic.

Za Zarząd Główny Związku Inspektorów Rzeczypospolitej Polskiej

Przewodniczący Z. I. S. (—) Józef Radwański Sekretarz

(—) Fr. Pokrywa.

MATOWY KREM VELOURS MAJOLA

ZACHOWUJE ŚWIEŻA I ZDROWA CERĘ

uw 2010

IX Zjazd polskich inżynierów kolejowych

Za przykładem lat poprzednich odbędzie się w roku bież. kolejny IX Zjazd inżynierów kolejowych w dniach 1, 2 i 3 września.

W tym roku Zjazd jest zwołany do Poznania, a to dla jednoczesnego umożliwienia uczestnikom zwiedzenia Wystawy Krajowej, na której dział kolejowy jest wybitnie reprezentowany. Zjazdy inżynierów kolejowych posiadają już ustaloną opinię — rozpatrywania spraw fachowych dużej wagi dla dalszego rozwoju kolejnictwa i zazwyczaj gromadzą liczne rzesze inżynierów kolejowych z całej Polski. Nie wątpimy, że i w r. b. Zjazd będzie również licznie obsesany, zwłaszcza, że posiada taką atrakcję jak Wystawa.

Zapisy na Zjazd przyjmują zarządy wszystkich Kół Polskich Inżynierów Kolejowych a także Komitet Zjazdów w Warszawie, Bracka 14, inż. E. Zienkiewicz. Zapisy będą przyjmowane tylko do dnia 15 sierpnia.

Pożar kościoła

Warszawa, 9. 8. (Tel. wł.) Od uderzenia pioruna spalił się w Cwilichowie na niemieckim Śląsku, drewniany kościółek z XVI wieku. (w)

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

O przyszłość automobilizmu w Polsce

Do najlepiej zorganizowanych i bodajże najowocniejszych zjazdów tegorocznych zaliczyć wypada zjazd ogólnopolski przemysłowców i kupców samochodowych, który obradował niedawno temu w Poznaniu.

Ze zjazd kupiectwa i przemysłu samochodowego był owocny, o tem świadczy nie tylko fakt, że powołano do życia ogólnopolską naczelną organizację tej branży, lecz przede wszystkim uzgodniono sposób patrzenia na szereg bardzo doniosłych dla przyszłości automobilizmu polskiego spraw. Niechaj nam wolno będzie o mówić pokrótce kilka uchwał, powziętych na zjeździe.

Na plan pierwszy wysunęła się sprawa drogowa. Jeśli w województwie białostockim jeden samochód przypada na 2.535 mieszkańców, na Pomorzu zaś na 380 mieszkańców, to zjawisko ubóstwa pod względem taboru automobilowego przypisać należy nie tylko odrębnej strukturze społecznej i gospodarczej Kresów wschodnich w porównaniu z zachodnimi, lecz — być może w pierwszej linii — brakowi dróg jezdnych. — Rozwój automobilizmu zależy od rozwoju koniunktury gospodarczej i od rozbudowy sieci drogowej, skonkludowano na zjeździe, dając zarazem wyraz życzeniu, aby zintensyfikowano gospodarkę drogową, przeznaczając na jej cele, wzorem innych państw, wpływy ze specjalnego podatku samochodowego, którym należałoby zastąpić rozliczne opłaty, ciążące na budżecie posiadaczy pojazdów mechanicznych.

Porównując ceny samochodów, płacone w Stanach Zjednoczonych i w Polsce, zjazd przyszedł do przekonania, że bariera celna Rzeczypospolitej jest za wysoka. Przytoczmy dla przykładu takie oto fakty: Chevrolet kosztuje w U. S. A. 525 dolarów, u nas zaś 1.140, Overland kosztuje tam 455, a tutaj 1.2450 dolarów! Komentarz chyba zbędny. Chociaż — nie! Trzeba o tem pomówić, bo kwestja ceł spowodowała pewien dysonans między przedstawicielami przemysłu samochodowego, a kupcami automobilowymi.

Reprezentant „Ursusa” domagał się utrzymania ceł w dotychczasowej wysokości, motywując swe wystąpienie koniecznością stworzenia odpowiedniej atmosfery dla rozwoju krajowego przemysłu samochodowego. Odmienne zdania byli kupcy, którzy uważają, iż ponad interesem przemysłu krajowego znajduje się interes motoryzacji kraju. Dyskusja pozostała bez wyniku.

Czy wolno nam wypowiedzieć nasze zdanie? Sądymy, że obydwie strony mają słusność: tak przemysłowcy, jak kupcy. Ochronę celną należałoby obniżyć, natomiast zwiększyć pomoc innego rodzaju dla przemysłu samochodowego.

I wilk — przemysł byłby syty — i owca — motoryzacja kraju — cała!

Krótkie informacje gospodarcze

— Przeprowadzony ze względu na nową ustawę ochronną spis zatrudnionych w północnej Francji metalowców, dał następujące wyniki: w Zagłębiu Sambry — 60.000, w Zagłębiu Scaldy — 50.000, w okręgu Lille 15.000, w okręgu Pas de Calais — 10.000, we Flandrii — 3.000. Ogółem — 138.000. W tej liczbie mieszczą się też i zatrudnione w metalurgii kobiety.

— W czeskosłowackich kopalniach węgla kamiennego zatrudnionych było w miesiącu czerwcu r. b. ogółem 566.915 robotników, a w kopalniach węgla brunatnego — 38.080 robotników.

— Czesosłowackie ministerstwo rolnictwa przystąpiło do realizacji wielkiego planu meljoracyjnego, obejmującego obszar 1.800.000 hektarów ziemi. Według zatwierdzonego przez miarodajne czynniki programu, rocznie przeprowadzane będą roboty meljoracyjne na obszarze 40.000 hektarów.

— W związku z mającym nastąpić niebawem podjęciem rokowań handlowych rosyjsko-tureckich izba handlowa w Konstantynopolu doręczyła w tych dniach ministrowi handlu specjalny memoriał, zawierający cały szereg postulatów kupców tureckich, utrzymujących stosunki handlowe z Sowietami.

— Izba przemysłowo-handlowa w Poznaniu komunikuje, że T-wo okrętowe „American Scantic Line”, Warszawa, Alje Jerolimskie 33, uruchomiło linię okrętową pomiędzy Gdynią a portami Stanów Zjednoczonych Ameryki Płn. Rozkłady jazdy oraz formularze znajdują się w Izbie.

Rozwiązanie problemu mieszkaniowego we Francji

Poniższy wywiad znanego redaktora „Matina” p. Stephane Lauzanne z francuskim min. robót publ. p. Loucheur'em, który podajemy za wspomnianem pismem, nie jest pozbawiony aktualności i w naszych stosunkach. Projekt wznoszenia takich domów stalowych stanowi bowiem przedmiot szczegółowych badań kompetentnych czynników polskich.

„W słowach przedstawiciela rządu francuskiego uderza przede wszystkim ustosunkowanie się państwa do prywatnego przemysłu. Rząd asygnuje na jeden tylko rok z sum budżetowych poważną sumę, 2.700 milj. fr. na budowę 60.000 domków, mogących pomieścić około 100.000 rodzin, ale cała akcja oddana jest w ręce przemysłu budowlanego w tem przekonaniu, że właśnie ten zorganizowany w Stowarzyszeniu „Federation Nationale du Batim, et Travaux Publ.” przemysł potrafi najlepiej sprostać olbrzymiemu zadaniu. Jednocześnie stwarza się zainteresowanie i daje impuls dla lokowania kapitałów prywatnych w budownictwie.

Według bezpośredniego przez nas zasięgniętych informacji, każdy, kto pragnie uzyskać dom na własność, musi wpłacić 6—7 tys. fr. t. j. około 20 proc. kosztu budowy, poczem staje się właścicielem obciążonym spłatami procentów i amortyzacji w ciągu lat 30-tu w wysokości 2% do 3% proc.

Ten najbogatszy w Europie naród i rząd, rozporządzający olbrzymimi środkami wyznaje, zasadę nie mieszaną się czynników państwowych do spraw przemysłu prywatnego i zapewnia, przy własnej pomocy, indywidualną własność prywatną, na niej fundując bogactwo narodowe. Przykład ten, na którym powinniśmy i pragnęlibyśmy się wzorować, odbiega jednak bardzo daleko od panujących u nas stosunków specjalnie w dziedzinie polityki budowlanej.

— Przed końcem jesieni — rzekł minister — pierwsze domy będą zbudowane i zamieszkałe. A przed końcem roku przyszłego posiadać ich będziemy we Francji od 50.000 do 60.000.

A odpowiadając na wymówkę z powodu takiej zwłoki, którą widocznie wyczytał w mim wzroku, dodał:

— Nie zapominajmy, że państwo nie przeprowadza samo tych budowli, nie targuje się, nie ogłasza przetargów na materiały, nie podejmuje się robót. Wszystkiego dokona przemysł prywatny. Otóż, przemysł musiał mieć czas na przygotowanie organizacji, a głównie na przygotowanie się do wymagań prawa, wymagań, których trzyma się niezachwiania.

— Mianowicie?

— Przedewszystkiem, jak wskazuje powołanie do życia tych budowli: taniość. Nie chciałem, pomimo podrożeń niektórych surowców, odstąpić od ceny ustalonej, wynoszącej 45.000 franków (około 15.000 złotych) za dom indywidualny, średniej wielkości, przyczem należy zaznaczyć, że jest to cena najwyższa i że będą domy jeszcze tańsze. Dalej trzymałem się tego, aby cena kupna obejmowała wszystko, a więc nie tylko fundamenty, budowlę samą, jej urządzenie, ale także kanalizację, wodociąg, gaz i elektryczność, a ponadto schowanka i ogrzewanie centralne. Wreszcie nalegałem na to, aby montowanie takich domów mogło być szybkie i proste.

— A jak przedstawiają się — pytał dalej redaktor „Matina” — te trzy typy domów, które ministerjum pracy uznało za najodpowiedniejsze?

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) Ostrzeżenie przed nielegalną działalnością ubezpieczeniową pism perjodycznych. W nr. 20 Dziennika Urzędowego ministerstwa skarbu z dnia 22 lipca r. b. ukazało się ostrzeżenie przed nielegalną działalnością ubezpieczeniową pism perjodycznych. Ostrzeżenie to brzmi jak następuje: Zdarzają się wypadki, że poszczególne redakcje pism perjodycznych dla zwiększenia poczytności pisma zapewniają swoim abonentom bezpłatne ubezpieczenie od wypadków, polegające na tem, że abonent równocześnie z opłatą za prenumeratę pisma i za czas, za który tę opłatę uiscił, ma prawo w razie nieszcześliwego wypadku do odszkodowania. Ubezpieczenie takie prowadzi wydawnictwo we własnym zakresie i same z własnych środków zapewnia abonentów odszkodowanie. Ministerstwo Skarbu (Państwowy

— Wszystkie trzy — odparł minister — posiadają cechę charakterystyczną, która stanie się cechą wspólną olbrzymiej większości naszych domów indywidualnych; jeden pokój ogólny, nazwany salą rodzinną, trzy pokoje, kuchnię, łazienkę, a w każdym razie miejsce na wannę i klozet.

1. Pierwszy typ, wystawiony, jest domkiem piętrowym. Na parterze podcienie prowadzi do niewielkiego przedpokoju, z którego wchodzi się do pokoju wspólnego o 4 m. 25 cm. długości i 4 m. 15 cm. szerokości. — Dalej znajduje się kuchnia, wanna i jeden pokój sypialny. Na pierwszym piętrze znajdują się dalsze dwa pokoje sypialne, z których jeden ma drzwi oszklone, wiodące na taras otwarty, położony nad podcieniem.

Szkielet tego domu tworzą znormalizowane ramy stalowe, szerokości metra, a wysokości piętrowej. Ramy te wypełniane są płytami lub kostkami celolitu, przepierzenia zaś wewnętrzne mogą być dowolne: z płyt cementowych lub gipsowych. Szybkość zmontowania takiego domu jest wprost zadziwiająca. Dwu ludzi może w półwczarta dnia dom taki wykończyć zupełnie. Cena takiego domu wynosi w Paryżu i jego okolicach 42.000 franków, a na prowincji 38.000.

2. Drugi typ, stosowany w Strasburgu, oparty jest na bardzo ciekawym typie domów stalowych, budowanych ostatnimi czasy w Niemczech. Dom ten parterowy, zbudowany jest całkowicie na piwnicach, do których wiodą schody zewnętrzne. Dom ten podzielony jest na dwie części: w jednej — trzy pokoje sypialne, w drugiej sala wspólna (4 m. 40 c. 4 m. 7 c.), kuchnia z wanną, przedpokój, klozet i ganecek. Przewidziano tu wszystko z tą skrupulatnością, która jest cechą almatczyków, a więc okiennice opuszczone, złożone ze sztabek, które można zmienić i lamp elektrycznych w każdym pokoju. Cena takiego domku nie przekracza 40 tysięcy franków. I ten domek zbudowany jest z ram stalowych, wypełnionych płytami cementowymi.

3. Trzeci wreszcie typ jest cały z metalu. Ściany podłogi, taras, utworzone są z płyt pustakowych, pokrytych z obu stron tyńkiem nieprzepuszczalnym. Nawet ramy drzwi zewnętrznych i wewnętrznych, oraz ramy okienne są metalowe. Jest to zatem w całości dom metalowy. Cena 45.000 franków.

Należy zauważyć — pisze w końcu p. Lauzanne — że we wszystkich tych typach stal odgrywa rolę główną, a w jednym z nich nawet wyłączną.

Istnieją, co najmniej trzy przyczyny ważne, co do tej przewagi stali. Pierwszą z ich, to okoliczność, że Francja jest dzisiaj największą na świecie, po Ameryce, wytwórczynią stali, a zatem łatwość znalezienia na miejscu materiału budowlanego. Drugą — stanowi to, że dom metalowy jest jednym z tych, które mogą być fabrykowane serjami i nie wymaga, rzec można, pracy ręcznej, a zatem jest tani i może być wzniesiony z szybkością nadzwyczajną. Trzecią wreszcie — jest to, że Ameryka, Niemcy i Anglja zastosowały wszystkie stal do budowy nowych domów indywidualnych i otrzywały wyniki zadziwiające: tak np. śliczne takie domki stalowe, zbudowane przez lorda Atholla w okolicach Glasgowa lub uroczyska bungalows stalowe, które się widzi tyśiącami w Bronx w pobliżu Nowego Jorku.

Po wysłuchaniu sprawozdań dyrekcji oraz trzech komisji Rada uchwaliła: a) otworzyć dla ułatwienia sfinansowania zbiorów tegorocznych kredyt rejestrowy, zabezpieczony zastawem zboża, przyczem ogólna suma tego kredytu przewyższa znacznie ramy zesioroczne; b) przystąpić do prac wstępnych dla otwarcia oddziału Banku w Stryju; c) otworzyć zastępstwa Banku w Błoniu, Garwolinie, Gołańcu, Oszmianie i Radzynie. Prócz tego uchwalono szereg nominacji na stanowiska kierowników oddziałów Banku.

(k) Zażegnanie braku wagonów dla eksportu drzewa. W ostatnich czasach dał się bardzo we znaki eksporterom drzewa brak odpowiednich wagonów na przewóz drzewa. Dotąd ministerstwo komunikacji korzystało z pomocy w tej mierze kolei niemieckich, które dostarczały na żądanie potrzebnej ilości wagonów. Obecnie jednak, wobec wzrostu ruchu na kolejach niemieckich, nie możemy korzystać z tego źródła. Powyższe skłoniło ministerstwo komunikacji do wydania odpowiedniego zarządzenia mocą którego wolno będzie używać pod przewóz drzewa wagonów krytych, bez opłacania 5% dodatku, jak to miało miejsce dotychczas.

Z ZAGRANICY

(z) Francuski handel zagraniczny. Wartość francuskiego przywozu (środki żywnościowe, surowce dla przemysłu i wyroby gotowe) wyniosła w ciągu pierwszych 6-ciu miesięcy r. b. 30.639.918.000, co w stosunku do tegoż czasokresu roku poprzedniego oznacza wzrost o 4.453 milj. franków — Wartość wywozu wyniosła 24.727.734.000 franków, wykazując spadek o 511 milj. franków w stosunku do tegoż czasokresu 1928.

(z) Banki i spółki akcyjne w Turcji. W Turcji jest obecnie 235 tureckich i 187 zagranicznych spółek akcyjnych. Do największych zagranicznych spółek akcyjnych należy Bank Otomański, który na podstawie specjalnej koncesji do roku 1935 winien działalność swą zlikwidować. Możliwość sprolongowania umowy koncesyjnej jest bardzo słaba, gdyż rząd turecki zamierza w najbliższym czasie powołać do życia Bank Narodowy, który objąć ma w licznych dziedzinach życia finansowego państwa agendę Banku Otomańskiego.

(z) Szwajcarski wywóz zegarków. Wywóz zegarków z Szwajcarii w pierwszym półroczu r. b. wyniósł 10.276 milionów sztuk, wartości 131 milionów fr. szw. W odpowiednim okresie roku ubiegłego wywóz ten osiągnął wartość 127,9 milionów franków. W pierwszym półroczu roku 1925 wartość wywozu zegarków wyniosła 157,7 milionów franków szw.

(z) Angielski rynek złota. Biuletyn Banku Angielskiego stwierdza, że Bank sprzedał ostatnio Francji za 1.306.866 £ złota w sztabach. Według „Financial Times” odpływ złota z Banku Angielskiego od 18 czerwca do 3. b. m. wyrażał się cyfrą 28.121.871 £. W tym samym okresie przypływ złota wyniósł tylko 4.265.109 £, wobec czego ubytek wyniósł 23.856.764 £.

TARGOWICA MIEJSKA

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, dnia 9. 8. 1929.

Spędzono wołów 4, buhajów 10, krów 27, bydła 41, świń 177, cieląt 129, owiec —, kóz —, prosiąt —. Razem zwierząt 347.

Z powodu małego spędu notowań nie przeprowadzono.

Urzędowa ceduła

Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań dnia 9. 8. 1929.

Warunki: Handel hurtowny, parytet Poznań, ładunek wagonowy, dostawa bieżąca, za 100 kg.:

Standardy: a) żyta poznańskiego 699,5 gr. (118,7 f. w. h.); b) żyta pomorskie 693,5 gr. (117,5 f. w. h.); c) pszenicy poznańskiej i pomorskiej 755 gr. (127,9 f. w. h.); d) owsa poznańskiego i pomorskiego 461,5 gr. (77,9 f. w.); e) notowania maki żytniej na podstawie urzędowo ustalonego typu (70%).

„Ceny orientacyjne”

parytet Poznań

Zyto stare	27,25—28,25
Usposobienie spokojne	
Zyto nowe suche do przemiału	27,25—28,25
Usposobienie spokojne	
Pszenica stara	46,50—49,50
Usposobienie stałe	
Jęczmień przemiałowy	29,50—30,50
Usposobienie spokojne	
Owies	24,50—27,00
Usposobienie spokojne	
Mąka żytnia wł. workach według urzędowo ustalonego typu (70%)	43,00
Usposobienie spokojne	
Mąka pszenna 65% wł. worka	73,50—77,50
Usposobienie spokojne	
Otręby żytnie	20,50—21,50
Otręby pszenne	22,00—23,00
Rzepak	67,00—70,00

Ogólne usposobienie spokojne. Uwagi: Owies biały jednolity ponad notowania.

Urząd Kontroli Ubezpieczeń) zwraca uwagę, że w ten sposób ubezpieczenia abonentów w myśl przepisów rozporządzenia o kontroli ubezpieczeń z dnia 26 stycznia 1928 roku (Dziennik U. R. P. nr. 9, poz. 64) nie jest dozwolony i że działalność taka jako nie koncesjonowana działalność ubezpieczeniowa podlega karze przewidzianej w art. 100 wspomnianego rozporządzenia t. j. karze aresztu do 6-ciu miesięcy i grzywny do 10.000 zł, albo jednej z tych kar. Abonenci pism mogą być ubezpieczeni przez wydawnictwa pism perjodycznych tylko w jednym z koncesjonowanych zakładów ubezpieczeń i na podstawie ogólnych warunków ubezpieczeń, zatwierdzonych dla danego zakładu przez Państwową Władzę Nadzorczą.

(k) Kredyt rejestrowy dla rolnictwa. Dnia 8 sierpnia odbyło się zwyczajne posiedzenie rady Banku Polskiego pod przewodnictwem p. prezesa dr. Wróblewskiego.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Wyprawa „Kuligu” zagranicę

Co mówi p. dyr. Bryliński o projektowanym wyjeździe propagandowym

Wiemy, jak wielkiem powodzeniem cieszy się na P. W. K. teat „Rewja” a zwłaszcza zdobywający sobie powszechny poklask i uznanie również zagranicą, „Kulig”, w którym podziwiamy w żywym słowie, śpiewie i tańcu wszystkie zakątki Polski. Nie ulega wątpliwości, że „Kulig” posiada wielkie znaczenie propagandowe zwłaszcza dla gości zagranicznych. Te walory rewji postanowiła wyzyskać dyrekcja teatru i udać się z „Kuligiem” zagranicę. W związku z tem zwróciliśmy się z prośbą do dyr. „Rewji” p. Brylińskiego o udzielenie nam w powyższej sprawie informacji.

„Zachęcony pochwałami gości zagranicznych, — rozpoczął p. Bryliński, — postanowiłem odbyć z teatrem objazd po Europie. W tym celu zwróciłem się do kierownika wydziału propagandy w ministerstwie spraw zagranicznych w Warszawie p. Chrzanowskiego. Moją propozycję przyjęto tam przychylnie i są wszelkie dane, że po ukończeniu wystawy udamy się w objazd. Mówię, że są wszelkie dane, ponieważ chociaż przyrzeczono mi wyjazd i udzielenie odpowiednich funduszy nie uważam jeszcze sprawy za pewną z tej prostej przyczyny, że pieniędzy dotąd nie otrzymałem. Do wyjazdu skłoniła mnie p. i. opinia bawiącej niedawno w Poznaniu wycieczki Szwajcarów, którzy

w rozmowie oświadczyli, że „dziwią się iż takiej rzeczy nie wysyła się za granicę. Oświadczenie swe poparli jeszcze w Warszawie kiedy ich zaprowadzono na przedstawienie „Krakowiaków i Górali”.

Zagranicą objechalibyśmy przede wszystkim kraje bałkańskie, poczem udalibyśmy się przez Czechy, Austrię, Węgry, Jugosławję do Włoch, a stamtąd do Francji i — za Pireneje. Istnieje również tendencja, aby objechać państwa skandynawskie, wskutek jednakże wysokiego kursu ich waluty wyprawa ta jest wielce wątpliwą. Ostatecznie decyzja zapadnie około 15. bm. gdyż wtedy przyjeżdża do Poznania kierownik wydziału prasowego z M. S. Z., p. Chrzanowski, który „Kulig” zna jedynie z opowiadań i zdjęć. Sprawą wyjazdu zainteresował się również p. min. Zaleski, któremu ofiarowano zbiór zdjęć.

— W razie dojazdu do skutku wyprawy zagranicę włączymy do programu kilka jeszcze numerów czysto narodowych, których obecnie ze względu na przeciążenie nie można było uwzględnić. Doda się ponadto różne nasze tańce jak Krakowiak, zbójnicki i t. d. Ze swej strony dołożymy wszelkich starań, aby wywiązać się z zadania możliwie jaknajlepiej i wierzymy, że przywieziemy bogaty plon z tej naszej wyprawy”. (bp.)

Zuchwały napad

w śródmieściu, b. iem w nowym domu P. K. O. i w dodatku w południe

Niezwykłego zuchwałego napadu rabunkowego dokonano w czwartek, w godzinach południowych w mieszkaniu emerytowanego sędziego Aksela Ryszarda Furuhejma. Szczegóły są następujące:

Na pierwszym piętrze nowego domu Pocztowej Kasy Oszczędności przy ul. Marszałka Focha 4 mieszka od niedawna sędzia p. Furuhejm, liczący już 86 lat. W czwartek w godzinach południowych wtargnęło niespodziewanie dwóch włamywaczy, napadli na bezbronnego staruszka, wiążąc go przesieradłem i ręcznikami, poczem zrabowali z biurka 1.500 zł w gotówce, 20 premjówek dolarowych rewolwer kalibru 7,65 m/m i zbiegli, pozostawiając skrepowanego własnemu losowi.

Służąca sędziego p. Furuhejma była nieobecna w czasie napadu. Wysłała ona o godz. 10 i wróciła krótko po 14, t. j. w chwili po napadzie. Twierdzi ona, że przy wychodzeniu zamknęła drzwi na dwa spusty, a przy powrocie, zastała drzwi tylko zamknięte na zatrask. P. sędzia Furuhejm, leżał związany na progu pokoju i korytarza. Wołał poprzednio rozpaczliwie o pomoc, jednak krzyku jego nie słyszano.

Wkrótce po zajściu zawiadomiono policję, która wszczęła pościg za bandytami, trwający do dziś południa. Wypadek wywołał ogromne poruszenie, gdyż rozeszła się wersja, iż dokonano napadu na P. K. O. (k)

Zjazd mandolinistów

W niedzielę odbędzie się z okazji P. W. K. pierwszy Wszechpolski Konkurs Mandolinistów, który ściągnie do Poznania z całej Rzplitej, z Gdańska i z zagranicy wielu przedstawicieli towarzystw mandolinistów. W sprawie tego zjazdu udzielił nam wyczerpujących informacji wiceprezes Polsk. Zw. Stow. Mandolinistów w Poznaniu p. T. Siekierski.

Związek Mandolinistów założono w Poznaniu 1926 r. z inicjatywy oraz za poparciem materialnym miejscowych dwóch klubów „Lira” i „Muza”, przyczem wiele ma związek do zawdzięczenia staraniom obecnego prezesa p. M. Skrzypczaka. W dn. 11. b. m. przybędą całe zastępy delegatów i kilka set gości oraz sympatyków, a organizatorzy spodziewają się specjalnie liczny zjazd, ponieważ jest to pierwsza ich impreza, do której impuls do zwołania konkursu dała nam P. W. K.

— Jak się przedstawia strona organizacyjna konkursu?

— Mieliśmy wiele trudności do po-

konania, ale wszystko należy już do przeszłości. Dzięki ofiarności wielu osób i przedsiębiorstw, otrzymaliśmy nagrody, dyplomy, druki, zaproszenia i t. d., a współdziałają z nami liczne w Polsce kluby mandolinistów, mamy więc nadzieję, że Konkurs wypadnie jaknajlepiej. Muszę tu podkreślić ofiarność kilku firm, które nam b. idą na rękę, a mianowicie pp.: St. Stefański, St. Pełczyński i St. Kozłowski z Poznania przesłali nam cenne nagrody w postaci gitar i mandolin; p. E. Bamber przy ul. Półwiejski ufundował piękny puhar wędrowny. Poza tem gorliwie pracują i wspierają nas dyrygent „Liry” p. Schliemann, członkowie zarządu i t. d.

— Czy pan sądzi, że impreza będzie miała powodzenie?

— Jesteśmy tego prawie pewni bowiem dołożyliśmy wszelkich starań w tym względzie; Konkurs ponadto wzbudził duże zainteresowanie w całej Polsce.

Program zjazdu jest obszerny i przedstawia się następująco. O godz. 10 nastąpi otwarcie zjazdu, poczem wygłoszone zostaną sprawozdania. Najważniejszym momentem obrad będzie połączenie Zw. Śląskiego z Poznańskim. Wszechpolskie zawody mandolinistów o puhar wędrowny rozpoczną się o godz. 17 w auli uniwersyteckiej; na program ich składają się najlepsze dzieła klasyczne. M. i. usłyszą miłośnicy muzyki niedokończoną symfonię H-mol Schuberta dalej utwory autorów polskich jak Moniuszki Chopina, Wrońskiego, Namysłowskiego, Noskowskiego i t. d. Po konkursie i ogłoszeniu wyniku wystąpi z koncertem 200 mandolinistów, którzy na zakończenie odegrają hymn narodowy pod batutą dyryg. związkowego p. Kroloppa. Do sądu konkursowego weszli pp.: prof. Nowowiejski, prof. Łukasiewicz i prof. Pawlak. (z)

Niszczycielskie płomienie

Szereg pożarów na prowincji — Poważne straty

W nocy na 8 bm. w Sadłogoszczu w pow. szubińskim poszła z dymem stodoła ze zbożem i sianem, oraz narzędziami rolniczymi łącznej wartości około 20 tys. zł, własność rolnika Ewalda Konrada. Przyczyny pożaru nie zdołano ustalić.

W Pakości w pow. mogileńskim zapaliło się w chlewie Wojciecha Graczyka. Ogień spowodowali domownicy nieostrożnym obchodzeniem się ze światłem. Straty wynoszą kilkaset złotych.

W Mogilnie powstał pożar z powodu pęknięcia muru w cegielni rolnika Władysława Radomskiego; spalił się dach pieca, w którym wypalano cegły. Straty wynoszą około 2 tys. zł.

W Smolarkach w pow. obornickim

zapalił się zagajnik, własność Adolfa Fresta. Ogień ugasiła ludność miejscowa a jak się okazało, wznieclli go dwaj bracia Popiołkowie z Budziszewa przez nieostrożność.

W pow. wolsztyńskim w dniu 8 bm. poszła z dymem stodoła własność rolnika Walentego Kmieczeniaka w Podolinku. Straty wynoszą około 15 tys. zł, z czego zaledwie 4 tys. zł pokrywa ubezpieczenie. Podejrzuwa się, że ogień podłożył nieznaną osobnik, którego widziano w lesie na pół godziny przed wybuchem pożaru.

W Mirkowie w pow. kępińskim również spaliła się stodoła i chlew z narzędziami rolniczymi, własność gospodarza Antoniego Stolarza. Przyczyny pożaru nie zdołano narazie ustalić, a straty wynoszą około 20 tys. złotych.

W Batorowie w pow. poznańskim w czasie młocenia zboża wybuchł ogień w stodole rolnika Władysława Pieruchy, pochłaniając doszczętnie budynek ze zbiorami i narzędziami. Straty wynoszą około 30 tys. zł. Jak się okazało ogień powstał od zapalenia łożysk młocarni. (k)

O mistrzostwo Europy

Przyjazd wycieczki włoskiej do Bydgoszczy — Transmisja przez radio

Konsul generalny R. P. w Medjolanie zawiadomił, że dnia 17 bm. przybywa do Bydgoszczy wycieczka włoska, złożona z 70 osób, na regaty międzynarodowe. Przyjazd wycieczki nastąpi o godz. 19.04 z Poznania. Prezesem wycieczki jest commendatore Fernando Pozzani, a jej kierownikiem technicznym p. Carlo Angelucci, wicedyrektor „Istituto Turismo e Propaganda” w Medjolanie.

Przebieg międzynarodowych regat o mistrzostwa Europy, które odbędą się w niedzielę 18 sierpnia rb. będzie transmitowany przez radio warszawskie.

Niemcy i Austria w regatach udziału nie biorą, ponieważ nie należą do Międzynarodowej Federacji Wioślarskiej.

KALENDARZYK

Piątek, 9 sierpnia 1929.

Słońce: wschód 4,24; — zachód 19,31; — długość dnia 15 godz. 7 min.

Księżyc: wschód 9,49; — zachód 21,24; — przed 1 kw.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Piątek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka + 18 st. C., wiatr północno-zachodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 751 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 30 st. C., najniższa + 15 st. Cels., pochmurno.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Drog Wodnych: — 0,08 m. Kal. rz.-k.: Roman M.; jutro Wawrzyniec. Kal. słow.: Borys; jutro Wawrzyniec.

OSOBISTE

— * Ślub. Dnia 20 lipca w katedrze lwowskiej pobłogosławił ks. prob. Zamykowski z Ostrowa związek małżeński pomiędzy p. Aldoną Chłapowską, córką pp. Tadeuszową Chłapowskich z Borysławia, a ks. Michałem Radziwiłłem z Nagłowic, synem śp. ks. Karola i Marij z hr. Zamojskich ordynatowej Bisping. Wśród grona weselnych gości zauważyliśmy prócz rodzin Chłapowskich, Bispingów i Radziwiłłów także przedstawicieli rodów Bourbonów, Zamojskich, Potockich, Sanguszków, Grocholskich, Szeptyckich i w. in. W przededniu ślubu odbył się raut w salach kasyna narodowego, tam też odbyło się nazajutrz śniadanie weselne, którem rodzice panny młodej podejmowali grono zaproszonych gości.

— * Odznaczenia. Złoty krzyż zasługi został nadany p. Feliksowi Kasprzakowi, staroście w Kępnie, za zasługi na polu wychowania fizycznego i pracy społecznej, a srebrne krzyże zasługi pp. Helenie Kryścińskiej, kierownicze zakładu leczniczego dla dzieci funkcjonariuszy państwowych w Ustroniu pow. kępińskiego, Józefowi Wilaszkowi, budowniczemu w Kępnie i Kazimierzowi Wiśniewskiemu, komendantowi powiatowemu Pol. Państw. w Kępnie, za zasługi na polu pracy społecznej.

WYCHOWANIE, KURSY

— * Kurs dla higienistek społecznych. Okręgowy Związek Kas Chorych w Poznaniu otwiera w październiku 10-miesięczny kurs dla wyszkolenia higienistek (pielęgniarek) społecznych. Ukończenie kursu z wynikiem dodatnim zapewnia absolwentkom objęcie stanowiska w stacjach sanitarnych, poradniach, żłóbkach itp. Do udziału w kursie mogą się zgłosić kandydatki w wieku lat 20—40 z wykształceniem 6 klas gimnazjalnych, liceum, szkoły wydziałowej lub równorzędem innem. Kandydatki na kurs podlegają egzaminowi wstępnemu. Do podania należy dołączyć: 1) własnoręcznie napisany życiorys, 2) odpis metryki, 3) świadectwo zdrowia urzędowego lekarza, 4)

Uczucie przepełnienia, nieprawidłowa fermentację w jelitach, uczucie pełności i wzdęcia w wątrobie, zastoinę żółci, bóle w bokach, ucisk w piersiach i bicie serca usuwa użycie naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa, zmniejszając zbytnie przekrwienie mózgu, ucisk w oczach, sercu i płucach. Opinie lekarskie wskazują na nadzwyczajny efekt leczniczy, osiągnięty przy użyciu wody Franciszka Józefa u ludzi, prowadzących siedzący tryb życia. nw 3167

świadczenie z dotychczasowej pracy, 5) odpis świadectw szkolnych, 6) świadectwo moralności. Opłata za kurs wynosi 250 zł oraz wpisowe 100 zł płatne przy zgłoszeniu. Wszelkich informacji dotyczących kursu, udzielają Zw. Kas Chorych w Poznaniu i Kasy Chorych. Zgłoszenia przyjmuje się do 31 sierpnia br.

— * Kursy Gospodarczo-Zawodowe w Poznaniu przy ul. Sw. Marcina 69, rozpoczynają 4. rok szkolny 4 września. Kursy mają na celu przygotowanie dziewcząt do pracy zarobkowej i do umiętnego spełniania obowiązków domowych. Prócz wykształcenia zawodowego i gospodarczego szkoła daje kursistkom uzupełniające wiadomości ogólne. — Bezpłatne kursy dla córek funkcjonariuszy państwowych.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— * Zjazd restauratorów. Polsko-Chrześc. Zw. Tow. Restauratorów, Właśc. Hotelu i Kawiarni na Polskę Zachodnią urządza w dniu 27 bm. w sali Ogrodu Zoologicznego w Poznaniu swój IX dobowy zjazd delegatów. Początek obrad o godz. 10,30. Informacje u wiceprezesa p. Gniateczńskiego, Poznań, Poczta 11, tel. 23-89. — W następnym dniu o godz. 11 ogólny zjazd restauratorów i pokrewnych zawodów z całej Polski w sali Ogrodu Zoologicznego. Biuro sekretarjatu Zw., Poznań, św. Marcin 44, przyjmuje do 20 bm. zgłoszenia uczestników zjazdu.

PODZIĘKOWANIA

— * Dalsze składki na okręt handlowy „Pomorze” wpłacili: Pomorska Izba Rolnicza jako I ratę subwencji 5 000 zł; — urzędnicy Sądu Grodzkiego w Nowem 20 zł; — Inspektorat szkolny w Świeciu 48,40 zł; — zebrane składki w gminie Bysław pow. Tuchola 20 zł; — dzieci dwuklasowej szkoły powszechnej w Suminie pow. Lubawa 17 zł. — zebrane w Brodnicy 31 zł. — Wydział Wykonawczy Wojew. Komitetu Obchodu 10-lecia Niepodległości w Toruniu składa Ofiarodawcom na tej drodze serdeczne podziękowanie.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— * Letnisko księży na Helu. Staraniem duchowieństwa archidiecezji gnieźnieńskiej i poznańskiej powstało w ubiegłym roku nad polskim morzem na Helu letnisko dla księży. Znajdująca się u wylotu najwspanialszej części półwyspu, w samym Helu, tuż obok lasu pieślicznego willa zaopatrzona jest w światło elektryczne, werandę oszkloną, balkon z pięknym widokiem na morze, bezpośrednio ma dostęp do morza i daje sposobność do kąpieli w tak zwanym małym i wielkim morzu. W willi urządzona jest kaplica, gdzie księża codziennie odprawiać mogą msze św. Księża, którzyby pragnęli skorzystać z pobytu w letniku, zechcą zgłosić się pod adresem „Letnisko Księży”, Hel, willa „Gwiazda Morza”. Jeżeli liczba gości, mieszkających w letniku stale będzie tak wielka, jak dotychczas, przewiduje się prowadzenie letniska aż do jesieni.

— * Baczność Sokoli i Sokolice! Zbiórka do wyjazdu na zlot obwodowy w Dopiewie dnia 11 bm. o godz. 7 rano przy głównym dworcu, skąd odjazd o 7,40 w specjalnych wagonach. Do licznego udziału wzywa Naczelnictwo Okręgu Poznańskiego.

— * Zarząd Bractwa Kurkowego w Poznaniu donosi, iż wpłynęły zaproszenia 1) z Bractwa Kurkowego w Ostrzeszowie na uroczystość poświęcenia sztandaru i otwarcia nowej strzelnicy, połączone z zjazdem okręgu ostrowskiego w dniach od 11—15 bm.; 2) z Bractwa Kurkowego w Borku na uroczystościowe strzelanie okręgowe w dniach od 11—18 bm. Biorących udział prosimy uprzejmie o zgłoszenie się w sekretarjacie przy pl. Wolności nr. 14 w godzinach przedpołudniowych.

— * Wielką wycieczkę parostatkiem urządza Okręgowe Koło Inwalidów Wojennych Rz. P. w Poznaniu w dniu 11 bm. do lasów w Radojewie. Wycieczka będzie

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Policmajster Tagiejew”.
Aurora: „Człowiek z biczem”.
Bajka: „Romans w Sleeping”.
Casino: „Tajny kurjer”.
Colosseum: „Wyścig o szczęście i Grzesznica”.
Corso: „Bitwa morską przy wyspach Falklandzkich”.
Edison: „Krzywoprzysięzca”.
Kapitol: „Tajny kurjer”.
Metropolis: „Panienka z obiektywem”.
Odeon: „Jad miłości” z Ramonem Navarro.
Renaissance: „Zamach w San Francisco” i „Doktor kobiet”.
Słońce: „Romans Panny Opolskiej”.
Stylowe: „Puszką Pandory” („Lulu”).
Wilson: „Ramona”.

urozmaicona niespodziankami i grami towarzyskimi. Własny bufet na miejscu. Odjazd o godz. 9 z przystani za Bramą Szlagowską. Powrót o godz. 21. Koszta przejazdu w obie strony parostatkiem 2,50 zł, na szkucie 1,60 zł. Dzieci mają 50 proc. zniżki. Bilety na wycieczkę oddaje: 1) Związek Inwalidów Wojennych Rz. P., ul. Fredry 7 pokój 50; 2) Inwalidzka Hurtownia Tytoniowa, G. Wilda 13; 3) Rejonowa Hurtownia Tytoniowa, ul. Chwaliszewo 15.

— **Wycieczkę samochodową** urządza Automobilklub Wielkopolski w niedzielę do Lubinia pod Gostyniem. Zbiórka uczestników o godz. 9 w lokalach klubowych ul. Kantaka 1. Trasa wycieczkowa wiedzie przez Kórnik, Śrem, Kunowo. Po zwiedzeniu klasztoru i okolicy wspólny obiad w Lubiniu. Wycieczka wraca przez Kościan, Stęszew do Poznania.

— **Staropolski wieniec w Urbanowie** urządzi Kolo Śpiewackie „Gędzba” dnia 11 bm. Największą atrakcją stanowić będzie Kujawiak, odtańczony przez młodą parę „dziedziców” przy muzyce dudziarskiej z akompaniamentem orkiestry 68 p. p. z Wrześni.

— **Staropolskie Dożynki** w opracowaniu M. Mierzejewskiego i St. Sternalskiego w wykonaniu chóru im. „Moniuszki” ukaza się na ogólne życzenie po raz wtóry w niedzielę, 11 bm. w ogrodzie Bractwa Kurkowego na Szelagu. Dożynki powyższe, różniące się od dotychczas wykonywanych swym poziomem artystycznym oraz rozmiarami, wzbudziły zachwyt i ogólne uznanie publiczności. Na całość składają się śpiewy oraz efektowne tańce z towarzyszeniem orkiestry dętej. Udział bierze około 100 osób. Początek koncertu o godz. 17. Dogodny dojazd tramwajem i autobusami. Szczegóły na afiszach.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Od firmy „Auroruch”** otrzymujemy poniższe pismo, które podajemy w myśl zasady „audiatur et altera pars” i na odpowiedzialność wspomnianej firmy: „W sprawie notatki „Tragiczny wypadek samochodowy”, umieszczonej w nr. 362 „Kurjera Poznańskiego”, uprzejmie prosimy o sprostowanie w tym kierunku, że nie samochód „Auroruch” nr. PZ. 44673 najechał na taksówkę PZ. 10 452, lecz przeciwnie taksówka nr. PZ. 10 452 najechała na samochód „Auroruch” i rzuciła go na słup reklamowy, dowodem czego służy tak zeznania świadków, jak i to miejsce, w które samochód „Auroruch” został uderzony”.

— **Wypadki samochodowe.** Dnia 7 bm. około godz. 18 na Zawadach najechał samochód P. Z. 41 861 na 8-letniego Czesława Graczyka, zam. przy ul. Zawady 27. Graczyk wpadł pod samochód przez własną nieuwagę. Odnosił cięższe okaleczenia. Po udzieleniu pierwszej pomocy przez lekarza p. dr. Rozalskiego z Główniej oddano dziecko pod opiekę rodziców. — Dnia 7 bm. o godz. 18 zdarzył się na ul. Dąbrowskiego samochód P. Z. 43 173 z kierowcą Gołakiem Leonem, zam. przy ul. Św. Wojciecha 2, który odniósł wewnętrzne obrażenia. Szofer odwiózł rowerzystę do szpitala miejskiego, skąd go po opatrzniu zwolniono. (z.)

— **Pożar.** W kiosku przy ul. Szanińskiej narożnik ul. Jarochowskiego powstał pożar. Kiosk spłonął prawie do szczętnie. Przyczyny pożaru nie ustalono. (z.)

KRONIKA POLICYJNA

— **Kradzieże i włamania.** Z pralni domu Wąły Zygmunta Augusta 2 skradziono kociolet miedziany, własność p. Kubickiej Michaliny. — P. Jeziorowski Wojciech, zam. przy ul. Cieszkowskiego 9, doniósł o kradzieży z kieszeni w tramwaju linii 4 portfelu, zaw. dolarówkę nr. 0932726 kwity na 19 pięciódolar. 4/4 losu loterii państw., 3 losy na rzecz kościoła w Jarocinie oraz wykaz osób. — W nocy na 9 bm. włamano się do sklepu fryzjerskiego Brojkiego przy ul. Półwiejskiej 38 a i skradziono elektryczny aparat do masażu. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Wóz najechał w Niemieszewie** (pow. międzychodzki) na 5-letnią Charlotę Fiedlerównę. Obrażenia były tak ciężkie, że dziecko zmarło natychmiast. Winę ponosi tragicznie zmarłe małżeństwo. (k.)

— **Odwołano zwłoki w Mieczkowie** (pow. szubiński) zmarłej tam przed tygodniem Emmy Busse. Wkrótce po jej zgonie powstała wersja, że dziewczyna zginęła nienaturalną śmiercią. Po sekcji, przeprowadzonej na zarządzenie prokuratury, okazało się, że pogłoski te były bezpodstawne. (k.)

— **Na widły upadł w Opatowie** (pow. kępiński) z wozu naladowanego zbożem 20-letni Franciszek Szymanski. Widły przebiły mu pierś, a nieszczęśliwy zmarł po upływie pół godziny. (k.)

— **Samochód wpadł do rowu** pod Wyrzyskiem na szosie do Wysokiej wskutek nieostrości kierowcy samochodu straży ogniowej w Nakle. Z powodu wstrząsu wypadli zamieszkał w Nakle sekretarz magistratu Józef Włockowski i robotnik Józef Witkowski. Obydwaj odnieśli cięższe okaleczenia. (k.)

— **Auto wjechało w Bydgoszczy** na robotnika Władysława Waszaka, zamieszkałego przy ul. Gdańskiej 35. Pokaleczono go przewieziono do bydgoskiej lecznicy miejskiej. — Również w Bydgoszczy najechany został przez samochód 18-letni robotnik Roman Goliński z Bydgoszczy. G. wyszedł z wypadku bez szwanku. (k.)

JARMARKI

— **Strzałkowo.** Jarmark ogólny odbędzie się dnia 21 bm. Spęd inwentarza żywego z wyjątkiem świń dozwolony.

Z WIELKOPOLSKI

— **Murwana Goślina.** (Jubileusz Tow. Przem.) Tow. Przemysłowe w Murwanej Goślinie obchodzi w niedzielę, 11 bm. 25-lecie swego istnienia. Uroczystości rozpoczyna się nabożeństwem o godz. 9, poczem uroczyste posiedzenie jubileuszowe o godz. 11. Po zebraniu wspólny obiad oraz koncert i gry towarzyskie w ogrodzie. Wieczorem zabawa na sali. — Komunikacja do Mur. Gośliny dogodna zarówno koleją jak i autobusami.

— **Gniezno.** (Pożar.) Dnia 7 b. m. około północy spłonęła stodoła osadnika p. Szczygielskiego Jana w Biskupicach Jez. wraz z 12 wozami żyta, młóczarką, wialnią, bryczką i drobnymi narzędziami. Szkoda wynosi około 8000 zł; pokrywa ją ubezpieczenie w Kraj. Ubezpiecz. Ogn. w Poznaniu. Przyczyna pożaru nie została narazie ustalona; podobno ogień został wniecony zbrodniczą ręką. (br.)

— **Ujście.** (Śmiertelny wypadek przy pracy.) W ubiegłym tygodniu wydarzył się w firmie Eicke i Lewandowski, rozbudowującej tutejszą hutę szkła, nieszczęśliwy wypadek, który zakończył się śmiercią jednego z robotników. W pewnym miejscu kopano doły do fundamentów, a nad nimi położono na kozłach szyny. — Przy pewnej grupie łorek pomógł pchać z dołu 59-letni robotnik Franciszek Kobierny, pochodzący z Rawicza. Jeden z kozłów zламаł się i lorka spadając, przygniotła Kobiernego. Odstawiony natychmiast do szpitala w Chodzieży, zmarł dnia następnego wskutek połamania żeber i wewnętrznych obrażeń.

— (Znaleziono pustą łódź na Gdździe.) W ubiegłym tygodniu znalazł pewien funkcjonariusz straży granicznej pustą łódź na rzece Gdździe, która zajęta i przekazano policji państwowej. Na łodzi widnieją znaki B. W. S. (um.)

— **Ostrów.** (Kradzieże.) W tych dniach włamano się do składu rowerów p. Franciszka Kranza przy ul. Raszkowskiej 13-14 i skradziono części rowerowe wartości około tysiąca złotych. (k.)

OFIARNOŚĆ NA CELE OŚWIATOWE WZMACNIA POTĘGĘ RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ.

Piękne widowisko

W niedzielę dnia 4 bm. Gniezno przeżywało pełne silnych emocji widowisko. O godzinie trzeciej na boisku przy szosie wrzesińskiej rozpoczął się pokaz lotniczo-gazowy, urządzony staraniem miejscowej Straży Pożarnej i Kom. Woj. LOPP Poznań. Pokaz był poprzedzony uroczystością wręczenia nagrody drużynie ochotniczej straży pożarnej, zdobytej w pięcioboju gazowym w czasie zlotu Straży na P. W. K. Program pokazu obejmował ćwiczenia w maskach, gaszenie pożaru, dezynfekowanie terenu od gazów parzących.

Punktualnie o godz. 15.45 nadleciały samoloty 3 p. lotn. z Poznania, których zadaniem było markować powietrzne nieprzyjaciela. Nieprzyjaciel się zbliża — podnosi się alarm, biją w bębny, syreny gwiżdżą, plac w jednej chwili zostaje ukryty wśród kłębow dymu zasłaniającego przed okiem lotników.

Za chwilę słychać znowu motory; to nowe natarcie z powietrza. Na ziemi pękają bomby gazowe, trafiańe rzucane z góry. Armaty wraz z karabinami maszynowymi bronią ziemi. Lotnicy atakują z brawurą na wysokość 10 do 15 metrów. Dym, gaz i lawiny. Wychodzą patrole ratownicze, dezynfekcyjne, przybrane w jakąś fantastyczną odzież przyszłości. Praca wrel!

Na zakończenie lotnicy wykonali szereg popisowych ewolucyj w powietrzu, wprost chwilami mrozących krew w żyłach lub zapierających dech w piersiach.

W lotach tych była jakaś wściekła brawura, jakaś pasja; co chwila rzucając się w objęcia śmierci, by za jedno mgnienie oka nim zdoła ona zamknąć ramiona kościste, wymknąć się jej i lecieć dalej i dalej, szybciej od wiatru. Pokaz niedzielny był jednym więcej dowodem żywotności i pracy nad uświadomieniem kraju w obronie chemicznej i powietrznej, ze wszech miar godnej poparcia organizacji Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwwzawowej — popularnego L. O. P. P. Należy nadmienić, że kierownictwo fachowe pokazu spoczywało w rękach p. por. Kicińskiego z L. O. P. P. Poznań. Materiały dymne, świece, wybuchy bomb, ubrania przeciwwzawowe a przedewszystkiem samoloty były dostarczone przez L. O. P. P. względnie przez 3 p. lotniczy w Ławicy.

Aka.

SPORT

Kolarstwo

W czwartym etapie biegu dokoła Polski wygrał Michalak (5 g. 13:8), przed Wiencikiem (5 g. 13:29), Stefańskim (5 g. 13:30) i Kołodziejczykiem (5 g. 13:31).

Lekka atletyka

„Warta” C — SMP, międzyklubowe zawody odbędą się w niedzielę, o godz. 11 na boisku K. S. „Wart”. Program obejmuje: biegi płaskie 100, 400, 1500, 5000 m., sztafetę olimpijską, skok w wyż, w dal i o tyczce, rzuty dyskiem, oszczepem i pchnięcie kula.

Na międzynarodowych zawodach w Sztokholmie zorganizowanych przez czołowy klub Gotha wyniki techniczne były następujące: 100 m: 1. Tolan (Am) 10.4, 2. Cillmeister (Niem) 10.7; 400 m: 1. Bowen (Am) 48.2, 2. Mammgreen (G) 49.2, 3. Pelzer 50.3; kula: 1. Saxton (Am) 13.91 m, 2. Dobbermann (Niem) 13.47 m; skok w wyż: 1. Saxton 1.90 m, 2. Nilson (G) 1.85 m; 110 m pł.: 1. Vendstroem (Malmoe) 14.8, 2. Glinzberg (Goeta) 14.9; 1500 m: 1. Lermond (Am) 3:56, 2. Larva (Fin) (mistrz olimpijski z 1928) o piers, 3. Joergensen (Norw) 3:56.6 (nowy rekord norw.); oszczep: 1. Pentilla 62:14, 2. Szepes 62:01 m; 4x100 m: 1. Gotha 44 sek. (radio)

Na zawodach w Oslo wyniki były następujące: 100 m: 1. Eldracher (Niem.) 10.2, 2. Wichmann 10.8; 400 m pł. 1. Trossbach 55.5, 2. Haute (Norw) 55.8 (nowy rekord); 3. Erbs 57.6; 3x200 m: 1. Norwegia 1:04.4, 2. Eintrach (Frankf.) 1:02.5 przyczem dał 30 m wyrównania. (radio)

Piłkarska

Śląsk — Poznań 15 sierpnia przyniesie to drugie ciekawe spotkanie międzyokręgowe. Po Krakowie zobaczymy piłkarzy śląskich w walce z reprezentacją Poznania o pułkar wędrowny. Zarząd P. Z. O. P. N. nie szczędząc pracy i nakładów finansowych nawiązał stosunki sportowe z Krakowem i Śląskiem, chcąc dać naszej publiczności oglądanie wysoko wartościowych spotkań naszej reprezentacji z najsilniejszymi okręgami piłkarskimi w Polsce. Każdy sportowiec zna dostatecznie ambicję i wytrzymałość i bojowość drużyn śląskich. Początek ciekawego meczu o godz. 17 na boisku K. S. „Warta” przy ul. Polnej.

„Philips” — „Warta”. Zawody niedzielne wzbudziły w Poznaniu zrozumiałe zainteresowanie. Drużyna „Philipsa” doszła do finału o mistrzostwo Holandii po zdobyciu mistrzostwa południowego okręgu, wygrywając na 18 spotkań 14 meczów nierozstrzygniętych 3, przegranych 1, ze stosunkiem bramek 60:22. W mistrzostwie na 8 walk wygrała 6 meczów, przegrywając dwa spotkania, ze stosunkiem 27:10. Początek zawodów o godz. 17. Przedsprzedaż biletów w sekretarjacie klubu Al. Marcinkowskiego 26 codziennie od godz. 10 do 13 i od 16 do 19 oraz w niedzielę od 10 do 12.

Mecze ligowe w niedzielę (na pierwszym miejscu gospodarze): „Legia” — „Warszawianka”, „Wisła” — „L. K. S.”, „Czarni” — „Turyści”, „Ruch” — „1. F. C.” (Ostatni mecz pierwszej kolejki).

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Tow. Powstańców i Wojaków Łazarz-Górczyn** bierze gremjalny udział w pogrzebie śp. druha Jana Michałowskiego. Zbiórka dziś, w piątek, dnia 9 bm. o godz. 17.30 przed cmentarzem Górczynskim.

— **Tow. św. Władysława, Wilda.** Zebranie odbędzie się dnia 9 bm. o godz. 18 w sali p. Grotowskiego przy Dolnej Wildzie 78.

— **Tow. Uczniów Handlowych.** Pierwsze ćwiczenie zespołu muzycznego przy T. U. H. odbędzie się w sobotę, 10 bm. o godzinie 20 w ognisku Ucznia Kupieckiego. Al. Marcinkowskiego 26. Ze względu na wieczór „Słowa i Muzyki”, który Tow. w najbliższym czasie przeprowadzi, uprasza się o liczne i punktualne przybycie.

— **Kolo Śpiew. im. Surzyńskiego Poznań-Główna.** Miesięczne zebranie odbędzie się w sobotę, dnia 10 bm. o godz. 20 w lokalu posiedzeń p. Jankowskiego. Na porządku obrad m. in. sprawa wieńca i wyjazd chóru do Pobiedzisk.

— **Tow. Cech. Czeladzi Szewskiej.** Zebranie plenarne 10 bm. o godz. 20 w lokalu zebrań „Ul” przy ul. Ślusarskiej 6.

— **Tow. Młodzieży Misyjnej.** Zebranie plenarne odbędzie się 10 bm. o godz. 19.30 w ognisku ks. ks. Salezjanów. Młodzież od 16 lat mile widziana.

— **„Canaria”** Tow. Hodowli Kanarków i Ochrony Ptaków Leśnych w Poznaniu. Zebranie plenarne w niedzielę, dnia 11 sierpnia, o godz. 10-tej przed poł., w lokalu p. Jarockiego, przy ul. Masztalarskiej. Na porządku wystawa, przybycie wszystkich członków pożądane.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: M. P. Poznań 15 zł. — Jadwiga Dybicka z podziękowaniem i z gorącą prośbą o zdrowie 5 zł. — Fr. Ł. 10 zł. — Nowacki, Gościeszyński 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 1204.80 zł.

Na kaplicę S. S. Karmelitank: N. N. z podziękowaniem za otrzymane zdrowie prosząc o dalszą opiekę 10 zł. — Rozjemca Dychtewicz w sprawie Dryjańskiej prze-

ciew Peczyńskiej 5 zł. — Ira, Zbyszko i Halina Jagodziński z podziękowaniem św. Terese za otrzymane promocje i złożenie egzaminu 15 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 147 zł.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Tafr”. W sobotę opera Moniuszki „Halka” w doborowym wykonaniu z pp. Bojar-Przemieniecką, Drabikiem, Majem i Urbanowiczem, kapelmistrz p. Leszczyński. W niedzielę „Polska krew” z pp. Fontanówną, Karską, Nochowicz, Folańskim, Sendeckim i Wiśniewskim, kapelmistrz pan Eichstaedt. W II akcie „polskie dożynki” w wykonaniu zespołu baletowego. W poniedziałek „Wesoła wdówka”. We wtorek „Klejnoty Madonny” w pierwszorzędnym obsadzie pp. Marynowicz, dr. Roesslerówny, Perkowicza i Zaleskiego, kapelmistrz p. Wojciechowski.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś raz jeszcze pełna niefrasobliwego humoru krotchwiła W. Rapackiego „W czepku urodzony”, która w Warszawie cieszyła się nadzwyczajnym powodzeniem. Jutro i w niedzielę rekordowa krotchwiła Adama Grzymały-Siedleckiego „Maman do wzięcia”, która niebawem obchodzić będzie „brylantowy jubileusz 75 przedstawień”. Codziennie na tej świetnej krotchwilli teatr jest wyprzedany, a publiczność z entuzjazmem przyjmuje sztukę i koncertową grę całego zespołu, oraz efektowny ciąg p. Jarockiego.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś w dalszym ciągu gościnny występ Kazimierza Junoszy-Stępowskiego, kreującego niezrównanie postać Malatyńskiego w świetnej komedji Kiedrzyńskiego p. t. „Miłość bez grosza”, którą grał w Warszawie przeszło 100 razy z ogromnym powodzeniem. Występ naszego znakomitego gościa należą do największych wydarzeń bieżącego sezonu w Poznaniu. Publiczność, wypełniająca co wieczór po brzezi salę, przyjmuje Junoszy-Stępowskiego niemiłkącymi oklaskami przy otwartej kurtynie. Dzielnie sekundują naszemu gościowi p. H. Cieszkowska w roli Witaminki oraz pp. Czarnecka, Żeromska, Balcerzak, Bystrzyński, Szarski i Tyleczyński.

Teatr „Rewja” na P. W. K.

Nikt nie może mówić, że widział Powsechną Wystawę Rajową, jeśli nie był na największej polskiej rewji w teatrze „Rewja” na P. W. K.

„Kulig” — to najbarwniejszy wojaż, który pieśnią i tańcem przenosi widza co chwilę w inną dzielnicę Polski.

„Jazda na Wystawę” — to świat najwydatniejszego wycywnu rewjowego, w którym widownię ze sceną łączy autentyczne „Wesołe Miasteczko”. Uroczą Elną Gstedt, najwytowniejszy amant Szczawiński, rozweselający do łez Gierasieński, podziwu godny pianista-wirtuoz Sienkiewicz i fenomen akrobatyczny Mona, oto sprężyny precyzyjnego mechanizmu teatru „Rewja”. Bogatą część taneczną stylową i nowoczesną wykonują balety Tajciany Wysockiej i Eugenjusza Koszutskiego.

Początek przedstawienia pierwszego „Kulig” o godz. 19.15. drugiego „Jazda na Wystawę” o godz. 22.15.

Bilety od 1.— do 14.— zł poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i ul. 27 Grudnia i w kasie teatralnej ul. Śniadeckich 12. dw 1282/3

Pałac dancinowy P. W. K. Wesołe Miasteczko.

Dziś i codziennie od godz. 8—2 w nocy, występy pierwszorzędnych sił artystycznych. Kwartet Lanckoy, tancerka Baccarelli, wirtuozki na ksylofonach Palusa (cudowne dzieci), orkiestra Karasińskiego i Katuszka. Wstęp wolny. dw 1435

Teatr Wielki

DZIŚ — „Tatry”, balet-opera Nowowiejskiego.

Sobota, 10. 8 „Halka”, opera Moniuszki. Niedziela, 11. 8. „Polska krew”, operetka Nedbala.

Poniedziałek, 12. 8. „Wesoła wdówka”, operetka F. Lehara. Początek o godzinie 20.

Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.

Teatr Polski

DZIŚ — „W czepku urodzony”.

Sobota, 10. 8. „Maman do wzięcia”. Niedziela, 11. 8. „Maman do wzięcia”. Poniedziałek, 12. 8. „Maman do wzięcia”. Początek o godzinie 20.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Miłość bez grosza”, występ gościnny Junoszy-Stępowskiego.

Sobota, 10. 8. „Miłość bez grosza”, gościnny występ Junoszy-Stępowskiego. Niedziela, 11. 8. „Miłość bez grosza”, gościnny występ Junoszy-Stępowskiego. Początek o godzinie 20.

Teatr „Rewja” na P. W. K.

Dziś i codziennie o godz. 19.15 wielka rewja polska w 19 obrazach „Kulig” — O godz. 22 arcywesoła rewja „Jazda na wystawę”.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygarłowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia i w kasie teatralnej, ul. Śniadeckich 12. Na P. W. K., Dwór Huggera, Centr. Restauracja P.W.K.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

Z WIDOWNI I Z ZA KULIS

WYSTAWA TEATRALNA

Z Warszawy piszą nam:

Jak już donosiłem, została otwarta Wystawa teatralna w Salach Redutowych. Zorganizowanie tej wystawy, w celu uczczenia Wojciecha Bogusławskiego w setną rocznicę jego zgonu, zostało postanowione na dorocznym zjeździe dyrektorów scen polskich. Obejmując okres życia teatru polskiego od roku 1778, t. j. od czasu wystąpienia Bogusławskiego po czasy dzisiejsze, wystawa nie daje poglądu na całokształt rozwoju teatru w Polsce, lecz na pewien tylko jego okres. Wystawa rozpada się na dwa działy: 1. czasy teatru Bogusławskiego, lata 1778 do 1829 i 2. stulecie po Bogusławskim.

W pierwszym dziale zebrano cały szereg pamiątek po Bogusławskim. Zwraca tu uwagę absztyt wojskowy podchorążego W. Bogusławskiego, podpisany przez Adama ks. Czartoryskiego, generała ziem podolskich. Ciekawy jest list Bogusławskiego z r. 1769 do ojca, mieszczący prośbę o pieniądze na książki i odzież. Widzimy tutaj również bogaty zbiór afiszów teatralnych. W szeregu ciekawych rękopisów i egzemplarzy teatralnych mieszczą się cenne unikatki i rzadkie okazy. Jest n. p. rękopis pierwszej opery polskiej: „Nędra uszczęśliwiana”, najdawniejszy egzemplarz „Cudu mniemanego” z 1796 roku z adnotacją: „Wola jest autora, aby miejsca przekreślone przez cenzurę opuszczone całkiem były, ale ani poprawiane ani na ich miejsce inne wiersze dorabiane”. Ciekawym zabytkiem jest także egzemplarz komedii politycznej Wybickiego p. t. „Szlachcic mieszczański” z roku 1791 oraz egzemplarz „Koszyka wisien”, w której to komedji poraz ostatni wystąpił Bogusławski.

Na wystawie reprezentowane są w ogóle głównie archiwalia, rękopisy i autografy oraz obrazy i rzeźby związane z teatrem. Nader ciekawe są projekty kostjumowe z okresu stanisławowskiego oraz szkice dekoracyjne Pleischa.

W dziale, obrazującym teatr w stuleciu po Bogusławskim, zwracają uwagę specjalnie portrety wybitnych artystów dramatycznych pędzla takich mistrzów, jak: Wyspiański, Wyczółkowski, Sichulski i inni. Ciekawe są makiety: Drabika, Frycza, Pranaszków, Gembarzewskiego, Noakowskiego, Ruszczyca, Szreniawy-Rzeckiego, Gronowskiego, Daszewskiego, Sliwińskiego, Siedleckiego, Norblina i in.

Organizowali wystawę: jej dyrektor, dr. Treter, oraz jego pomocnicy, M. Rulikowski, znawca epoki Bogusławskiego i p. Drabik, który kierował pracami technicznymi. (tk)

Jutro

POWIEŚĆ O KOPERNIKU

przez

Adama Grzymałę-Siedleckiego

PISMA NADESŁANE

„Tęcza” Zesz. 31. Ilustrowane pismo tygodniowe. Treść: „Od Redakcji”. — R. Piestrzyński: „Nowy pomysł Arystydesa Brianda”. — W. Noskowski: „Ze wspomnień o Falacie”. — Jerzy D.: „Tragedja legitymisty”. — Dr. S. Zuman: „O rzeźbach Szukalskiego”. — K. Alberti: „Zaproszenie wędrowca do domu”. — Znasz-li ten kraj. Ks. dr. A. Petroni: „Pińsk”. — A. Janta — Polczyński: „Pawilon 10-wietwa na P. W. K.” — Gnom: „Teatr Variété”. — K. Bergel: „Kaszubi w powieści polskiej”. — Światłocień. — Życie teatralne. — Wśród czasopism. — Wśród książek. — Kronika. — Świat wczoraj, dzisiaj i jutro. — Powieść i nowela: Z. Kisieliński: „Doktor Paweł”. — J. Meissner: „Szkoła orląt”. — G. Morcinek: „Uśmiech zza płotu”. — Rozrywki umysłowe. — Okładka E. Bartłomiejczyka.

„Scena polska”. Nr. 15. Dwutygodnik. Organ Związku Artystów Scen Polskich. Treść: Tadeusz Kończyc: „Na marginesie popisu”. — L. Simon: „O Rocznik Teatru w Polsce”. — A. K.: „W obronie opery i naszych placówek muzycznych”. — Zet: „Kryzys opery i operetki”. — J. Kossowski: „Jarmarki”. — Aktor i autor (ankieta) O. pinja Heleny Larys-Pawińskiej. — H. N.: „Wesoła nierealność”. — J. Srebrzycki: „Teatr a kino”. — Kronika. — I. Ładosiówna: „Ubiegły sezon teatralny we Lwowie”. — Teatry zagraniczne. — Z całego świata. — Sprawy Z. A. S. P. — W rocznicę śmierci Wojciecha Bogusławskiego,

LITERATURY SŁOWIAŃSKIE

W ostatnich latach daje się zauważyć coraz bardziej wzmagające się u nas zainteresowanie kulturą i życiem narodów słowiańskich. Wyrazem tego jest organizowanie studjów slawistycznych w naszych uniwersytetach, powołanie do życia towarzystw słowianoznawczych, stworzenie osobnego czasopisma, poświęconego sprawom Słowiańszczyzny („Ruch Słowiański” we Lwowie), oraz znaczne ożywienie ruchu wydawniczego, naukowego i popularyzacyjnego w zakresie słowianoznawstwa. Jednym z najdotkliwszych objawów tego ożywienia jest fakt, iż „Lwowska Biblioteka Slawistyczna”, założona przed trzema niepełnymi laty, dosięgła już poważnej cyfry dziewięciu tomów. Najnowszy tom jest podręcznikiem naukowym, obejmującym całość dziejów literatury i języków słowiańskich. Przegląd dziejów literatury słowiańskich opracowany został przez znakomitego znawcę przedmiotu, prof. Aleksandra Brücknera; opracowanie to zajmuje cztery piąte książki; jedna piąta jej objętości została poświęcona językom literackim w opracowaniu pierwszorzędno sławisty, prof. Tadeusza Lehr-Splawińskiego.

Prof. Brückner podzielił cały materiał na dwie części, rozróżnione chronologicznie: „Wiek dawny” od początków piśmiennictwa aż do końca wieku XVIII, i „wiek nowy” od początku wieku XIX do wybuchu wojny światowej 1914 r. Pierwsza z tych części, o wiele krótsza, dzieli się na trzy działy: w pierwszym opracował autor łącznie piśmiennictwo Słowian bałkańskich i Rusi, wystawione na wpływy cerkiewno-bizantyjskie, w dwu dalszych literaturę czeską i polską, które rozwijały się na wzorach zachodnio-europejskich. „Wiek nowy”, opracowany znacznie obszerniej, ujęty jest w 11 rozdziałach, traktujących po kolei o literaturach poszczególnych narodów słowiańskich, przy czem literatura polska i rosyjska zajmują stanowisko dominujące. Przegląd rozdziałów „Wiek nowego” jest następujący: 1. Rosja: Wiek XVIII. Wiek XIX. Rządy Aleksandrowe. Aleksander Puszkina. Równieśnicy Puszkiniowi, romantycy i dekabryści. Czasy Mikołajowe. Złoty wiek literatury rosyjskiej: Czasy Aleksandra II. Lata Aleksandra III. Lata Mikołaja II. — 2. Literatura ruska. — 3. Literatura białoruska. — 4. Polska: Okres warszawski (do r. 1831). Romantyzm przedpowstaniowy. Romantyzm na emigracji. Adam Mickiewicz. Literatura w kraju 1831—1863. Realizm 1863—1893. Młoda Polska (1894—1914). — 5. Czechy: Odrodzenie. Rozkwit nowej literatury. — 6. Literatura słowacka. — 7. Literatura łużycka. — 8. Literatura słowiańska. — 9. Literatura chorwacka. — 10. Literatura serbska. — 11. Literatura bułgarska.

W zakończeniu podkreśla prof. Brückner zasadniczy przełom jaki w życiu kulturalnym i umysłowym Słowian wywołała wojna światowa, przynosząc im niezależność polityczną i pełną, niczem niekrępowaną swobodę rozwoju sił duchowych. Z tą chwilą zmieniło się też zasadniczo znaczenie i powołanie literatury słowiańskich:

„Przed wojną — mówi autor — stały te literatury (prócz rosyjskiej) wszystkie w pierwszej straży narodowości, broniły jej tak przeciw przemocy obcej, jak przeciw własnemu zwątpieniu, krzepiły ducha, wzmacniały siły; tendencję patriotyczną, myśl o narodzie wysuwano stale na czoło. Odtąd nie wymaga się więcej tej służby patriotycznej od literatury; każdy naród opiera się o własne rządy, wojska, szkoły; każdy sam o sobie rozstrzyga i literatura, zwolniona od zadań poza literackich, ściśle obywatelskich, może odtąd służyć własnemu powołaniu, służbie dobra, piękna i prawdy bez jakichkolwiek ubocznych względów”.

*) Aleksander Brückner i Tadeusz Lehr-Splawiński: „Zarys dziejów literatury i języków literackich słowiańskich”. Lwów 1929. Nakł. i własność K. S. Jakubowskiego. (Druk. W. L. Anczyca w Krakowie). 89, str. VIII, 208. (Lwowska Biblioteka Slawistyczna, wydawana nakł. K. S. Jakubowskiego we w Lwowie pod redakcją prof. Fr. Bujaka, J. Czekanowskiego, T. Lehra-Splawińskiego, Tom IX),

O literaturze powojennej autor nie mówi. Rozpoczęła się nowa jej epoka, o której sąd obecnie wydawać byłoby rzeczą przedwczesną.

Prace prof. Brücknera o literaturach słowiańskich, napisane z głęboką znajomością rzeczy, stylem żywym i pełnym temperamentu, obfitujące w trafne syntezy, w charakterystyki plastyczne, wyrazistymi rysami kreślone — czyta się z niesłabnącym zajęciem.

Część druga przedstawia w 11 rozdziałach dzieje poszczególnych języków literackich słowiańskich, omawiając je w następującym porządku: język cerkiewno-słowiański, rosyjski, ruski, białoruski, bułgarski, serbsko-chorwacki, słowiański, czeski, słowacki, łużycki i polski. Jasny, zwięzły, zwarty w treści, a oparty o najnowsze wyniki badań wykład prof. Splawińskiego kreśli przejrzyście etapy rozwoju języków słowiańskich i daje doskonały pogląd na ich dzieje.

Praca obu uczonych, znakomitych znawców przedmiotu, odznacza się, oprócz zalet innych, wielką zwięzłością wykładu. Zwięzłość ta tłumaczy się faktem, iż oba opracowania miały

być częścią składową podręcznej encyklopedji słowianoznawstwa, projektowanej przez firmę nakładową K. S. Jakubowskiego we Lwowie. Wydawnictwo jako całość nie przyszło do skutku, ale niektóre zagadnienia zostały opracowane i ukazały się w postaci osobnych książek (Stanisława Staszyńskiego „Współczesny ustrój prawno-polityczny Polski i innych państw słowiańskich” w zbiorze „Monografie i Podręczniki” tom IV, — oraz „Zarys dziejów literatury i języków literackich słowiańskich” w opracowaniu prof. Brücknera i Splawińskiego).

Obie części książki są zaopatrzone w krótki przegląd biograficzny najważniejszych opracowań (należałoby dodać kilka uzupełnień przy literaturze czeskiej, n. p. wspomnieć o nowym wydawnictwie Jakubca „Dziejów literatury czeskiej” i in.).

Nauka nasza wzbogaciła się o bardzo cenną książkę, która służyć może jako wstęp do studjum literatury słowiańskich.

Dr. Stefan Wierczyński.
Poznań.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Z Akademii Umiejętności. Z Krakowa piszą nam: Na jednym z posiedzeń komisji historii sztuki P. A. U. znany badacz historii sztuki, Dr. Józef Muczowski wygłosił referat p. t. „Taniec śmierci w kościele O. O. Bernardynów w Krakowie”. Obraz ten jest z licznych kopij znany w całej Polsce. Odnowiony niedawno staraniem Tow. miłośników Krakowa, dotychczas uważany był za oryginał. Referent wykazał, iż jest to swobodna kopja, prze-transponowana na nutę polską, ze sztychu braci Jana i Jakóba Riedingerów, rytowników augsburskich z ostatnich lat XVIII wieku. Obraz jest zresztą dziełem wysokiego talentu malarskiego i odznacza się doskonałą charakterystyką postaci. (pk)

Wileńskie materiały historyczne w Królewcu. Z Wilna piszą nam: Dyrektor tutejszego archiwum państwowego, Wacław Gizbert-Studnicki, poszukując przyczynków historycznych do przeszłości Wilna, odnalazł w archiwum królewickim nowe, nieznane dotychczas, materiały. Po przejrzaniu bogatych zbiorów archiwalnych w Królewcu p. Studnicki wy dobył z nich nieznaną plan starego Wilna, pochodzący z pierwszej ćwierci XVII wieku. Plan ten uzupełnia znakomicie plan Brauna z wieku XVI, oznaczając niewidoczne na tamtych obiekty architektoniczne, jak: barbakan przy Ostrej Bramie, kościół Bazylianów itd. Na planie uwidocznione są również ciekawe szczegóły niezachowanych części zamku wileńskiego. Prócz powyższego planu p. Studnicki odnalazł w Królewcu niedrukowany dotychczas pamiętnik pewnego uczonego niemieckiego z pobytu w Wilnie w XVII stuleciu. Wreszcie odszukał nieznane wiadomości biograficzne o słynnym w Wilnie działaczu z epoki reformacji — Kulwie. Kulwa — działacz protestancki, był nauczycielem gimnazjum wyznaniowego w Wilnie, potem zaś profesorem szkoły wyższej w Królewcu. Tego ostatniego okresu dotyczą też świeżo znalezione dane biograficzne. (oz)

LITERATURA

Sienkiewicz zamierzał pisać „Juljana Apostata”. Niestrudzony w swych poszukiwaniach badacz literatury Józef Birkenmajer informuje w „Ruchu Literackim”, że Sienkiewicz zamyslał pisać powieść o Julianie Apostacie. W tym celu czynił wstępne studia i pragnął w ówczesnym pogaństwie znaleźć analogiczne stosunki z współczesnymi. Potem zamiaru, może ze względu na trudności problemu, zaniechał. (t. gr.)

Prof. Mazon o Mickiewiczu. Jedną z kulminacyjnych chwil obchodu związanego z odsłonięciem pomnika Mickiewicza była akademja w wielkiej sali Sorbony. Wypełnił ją w części odczyt prof. Mazona, francuskiego sławisty i następcy Mickiewicza w Collège de France. P. Mazon przypomniał słusznie, że profesorowie słynnego kolegium zbierają się poraz drugi w Sorbonie od dnia 6 marca 1848, kiedy to Michelet i Quinet otrzymali z powrotem odebrane im przez króla katedry. Wtedy to brakło wśród nich Mickiewicza, zajętego właśnie tworzeniem legjonu w Rzymie. P. Mazon stwierdza, że między życiem a twórczością poety niema rozdziału i udowadnia to rozbiorem jego dzieła, w którym, jak w pryzmacie odbijają się rozległe tematy natury, miłości, śmierci, ludzkości. Przez ten wysoki wszechludzki lot jest Mickiewicz także poetą teraźniejszości. — Swój wzniosły wykład zamyka Mazon ustępem z „Książki Pielgrzymstwa”. Odczyt ten, ogłoszony obecnie przez towarzystwo France-Pologne powinien znaleźć się w ręku każdego Polaka.

SZKOLNICTWO

„Historja Piotra Oracza”. Pod tym tytułem wychodzą w Anglii podręczniki historii, dostosowane do potrzeb pedagogji. Oryginalny tytuł wzięty jest z dzieła średniowiecznego poety angielskiego W. Langland'a, który przedstawił wizję ówczesnego życia Anglii, wysuwając na pierwszy plan z pośród ludzi wszystkich zawodów ucziwego rolnika, Piotra Oracza. W przedmowie rozpoczynającej każdy tomik, autorowie uzasadniają tytuł następująco: „Przyjęliśmy nazwę tę dla naszych historycznych książeczek, ponieważ i one, podobnie jak ów poemat, opowiadają o różnego rodzaju ludziach, którzy pracowali i żyli w naszym świecie”. — O treści tomików dowiadujemy się ze sprawozdania p. dr. Gebertowej zamieszczonego w „Oświacie i wychowaniu”. Tomik pierwszy przeznaczony jest dla oddz. II i zawiera jedynie obrazki z objaśnieniami. Tomiki IV i V dają dużo materiału do poznania kultury angielskiej. Nauczyciele języka angielskiego niewątpliwie na nie zwrócą uwagę. (St. N.)

Budujemy izby szkolne. Jedną z największych trudności przy podnoszeniu poziomu oświaty u nas sprawia kwestja lokali szkolnych. Obecnie szkolnictwo powszechne rozporządza liczbą 59.083 izby, z których niewszystkie są dla swych celów odpowiednie. We własnych budynkach szkolnych mieści się 33.824 izby, — reszta są to lokale wynajęte. Z każdym rokiem liczba dzieci w wieku szkolnym wzrasta, a szkody przybyszą w znaczenie powolniejszym tempie. Według obliczeń, w roku szk 1939/40 liczba dzieci w wieku szkolnym wyniesie 6.071.193. Licząc, że jedna izba, przy nauce na 2 zmiany, może służyć najwyżej dla 65 dzieci, potrzeba będzie dla tej gromadki 93.978 izb szkolnych. W przeciagu więc najbliższych lat dziesięciu Państwo wybudować musi 34.895 izb szkolnych, co kosztować będzie przeszło dwa miljarde złotych. Przyjąwszy obciążenie szkół normalne, to znaczy 43,5 dzieci na izbę okaże się potrzeba wybudowania 80.484 izb, których koszt wyniesie blisko trzy i pół miljarda. Ministerstwo przewiduje w ciągu najbliższych czterech lat wznoszenie corocznie 4.500 izb szkolnych. (sp)

RUCH REGIONALISTYCZNY

„Regjon Lubelski”. Od roku 1912 istnieje „Akademickie Koło Lubliniaków im. H. Łopacińskiego we Lwowie”. By uczcić piętnastoletnie swego istnienia, Koło zamierzało wydać „Rocznik Ziemi Lubelskiej”. Warunki materialne nie pozwoliły na urzeczywistnienie tego planu. W porozumieniu z redakcją czasopisma „Regjonu Lubelskiego”, Komitet złożony z członków Koła Lubliniaków, przystąpił do wydania specjalnego numeru tego pisma. Wspólnym wysiłkiem redakcji „Regjonu” i Koła Lubliniaków wyszedł teraz numer „Regjonu Lubelskiego”, poświęcony piętnastoletniemu istnieniu Koła Lubliniaków we Lwowie. Szata zewnętrzna wydawnictwa przedstawia się pięknie. W treści znajdujemy szereg artykułów i materiałów, odnoszących się do historii Koła Lubl. jak również z zakresu etnografji woj. Lubelskiego. (rl)

KSIAŻKI NADESŁANE

Ludwika Jahołkowska - Koszutska: „O kobiecie współczesnej i o kobiecie przeszłości”. Warszawa 1929. Dom Książki Polskiej.

Dr. Bohdan Rutkiewicz: „Współczesny antymechanizm biologiczny i podstawy finalizmu”. Lublin 1929. Tow. Przyjaciół Nauk w Lublinie.

POWSZECHNA WYSTAWA KRAJOWA

Z bronią do Polski

(Z wrażeń na P. W. K.)

Jesteśmy w sali siódmej Pałacu Rządowego na wystawie Min. Spraw Wojskowych, poświęconej okresowi 1917—19.

Wiadomo, że rok 1917 przyniósł gruntowną zmianę w sytuacji wojennej przez fakty, które się dokonały na terenie państwa rosyjskiego. Zmiany te zaważyły i na losach polskiej siły zbrojnej. Następujące szybko po sobie przewroty rewolucyjne, umożliwiły polską wojskową organizację b. żołnierzy rosyjskich narodowości polskiej. Celem ich było przybycie z bronią w rękę na terytorjum Polski i cel ten w różnych wypadkach rozmaicie bywał osiągany. Potomność kiedyś sprawiedliwie osądzi współczesne pokolenie, które w decydującej chwili z obszaru całego świata, bo tak z Europy, jak z Azji i Ameryki, szło z bronią w rękę pod hasłem: „do Ciebie idziem Polsko Matko nasza...”

Sala siódma działu historycznych polskich pamiątek wojskowych na Wystawie ilustruje nam te przeróżne organizacje wojskowe, kształtujące się w różnych stronach świata. A więc zaraz u wejścia spotykamy się z materiałami odnoszącymi się do 5-ej dywizji syberyjskiej, której losy nie oszczędziły tułaczki po całym świecie. Mapa walk i drogi powrotnej tej dywizji poucza nas o bojach zrazu na terytorjach dokoła Ufy i Samary, a potem, po marszu na wschód, dokoła Semi-palatyńska, Kołowania i Krasnojarska. A stąd powrót do Polski najpierw drogą lądową na Irkuck, Czytę, Charbin do portu Artura, by następnie morzami popłynąć dokoła Azji z Indiami poprzez morze Czerwone i śródziemne, dokoła Hiszpanji, kanałem La Manche, dokoła Danji do Gdańska, jako celu drogi. Przychodzą nam na pamięć prześliczne wspomnienia ś. p. Małaczewskiego.

Obok — ekspozycje I-go Korpusu wschodniego w postaci rozkazów, instrukcyj, biuletynów. Vis à vis po drugiej stronie sali materiały do dziejów 4-tej dywizji gen. Żeligowskiego oraz II-go Korpusu i II-ej brygady gen. Hallera. W ślad za czerwoną linią oznaczoną na mapie, idziemy szlakiem powrotnym czwartej dywizji. A więc wychodzimy z Odessy, by przez Kiszyniów, Oknicę, Nowosielicę, Sadowgorę dostać się w rejonie Kołomyji na terytorjum Państwa Polskiego. Droga coprawda mniejsza od szlaku dywizji syberyjskiej, jednak w ówczesnych warunkach żmudna i świadcząca o pędzie Polaków do ojczyzny.

I dzieje drugiego Korpusu wraz z losami drugiej brygady znajdują swą ilustrację. Śledzimy więc naprzód na mapce drogę drugiej brygady po

przejściu linii pod Rarańczą. Dziś może dużo z tego uległo zatarciu, wszak przeszliśmy zakończenie wojny, potem walki odrodzonego Państwa Polskiego, później ciężkie wstrząsy wewnętrzne. Współcześnie jednak był to fakt o wstrząsającym wrażeniu i łącznie z wielką reakcją wewnątrz kraju był wyrazem silnego protestu godności narodowej. Zarazem był znamiennym podmiotem rewolucyjnych, kłębiących się dokoła Austrii.

Szlak drugiej brygady prowadzi od Rarańczy poprzez Chocim i Kuryłowce do Jampola, gdzie następuje połączenie z drugim Korpusem, poczem łączna droga prowadzi do Kaniowa poprzez Popieluchy i Humań. Osobny plan orientuje nas w przebiegu pamiętnej bitwy kaniowskiej w dniach 11.—12. V. 1918, pierwszego samodzielnego zbrojnego starcia wojsk polskich z niemieckimi w czasie od wybuchu wojny. Widzimy zgrupowanie oddziałów polskich dokoła Kaniowa, widzimy koło otaczających je Niemców.

Wiadomo, że mimo rozbitcia oddziałów polskich pod Kaniowem nie doszło do zupełnego wzięcia ich do niewoli. Coprawda chodzą pogłoski o zupełnej klęsce i podpisaniu, w czasie pobytu na froncie włoskim, chwycił ułotkę rzuconą z włoskiego aeroplanu i informującą, że generał Haller popełnił samobójstwo. Chodziło o pouczenie polskich żołnierzy, służących w armii austriackiej o wyniku kooperacji polsko-austriackiej, by zakończyć zachętą przejścia na stronę włoską. Wiadomo jednak, że stało się inaczej, że bohater bitwy kaniowskiej znalazł się z kolei we Francji, by wziąć tu udział w organizacji polskiej siły zbrojnej. I tę rzecz ilustrują nam materiały wystawowe. A więc znany z reprodukcji obraz ilustruje nam moment wręczenia przez Poincarégo sztandarów oddziałom polskim. Obok szeregu innych zdjęć także zbiór materiałów w postaci rozkazów, gazetek i t. p. Wybieramy niektóre. A więc: „Naczelne Dowództwo Wojsk Polskich, Rozkaz nr. 11, Główna Kwatera, 10. I. 1919. I. Uznanie przez Rząd Francuski Nominacji Naczelnego Wodza Armji Polskiej. Rzpita Francuska, Min. Wojny, Gen. Sztab Armji, Sekcja Słowian nar. 13.808—S. L/11, Paryż 4. X. 1918. Prezes Rady Ministrów, Minister Wojny do Pana Prezesa Komitetu Narodowego Polskiego w Paryżu. W odpowiedzi na list Pański z dnia 3. X. 1918 mam zaszczyt zawiadomić Go, że akceptuję nominację Generała Dywizji Józefa Hallera na stanowisko Naczelnego Wodza wszystkich sił zbrojnych polskich, nominację uskuteczniłą przez Komitet Narodowy Polski i przewidzianą w akcie z dnia 28. IX.”

I dziś głęboko wzrusza rozkaz dzienny na dzień odjazdu armji do

Polski: „Naczelne Dowództwo Wojsk Polskich, Główna Kwatera 15. IV. 1919. Żołnierze Polscy! Nastąpiła upragniona chwila wymarszu Armji Polskiej z ziemi włoskiej, francuskiej i amerykańskiej do Polski! Tak, jak lat temu sto! Wracamy dziś do Polski szczęśliwsi niż tamci, co byli odruchem pokonanego narodu, protestem. Idziemy wolni i zmartwychwstali — w odrodzenie i świat! Bo w innych warunkach wracał żołnierz polski wtedy i dziś, ale zawsze z temi samymi celami; bo przez wiek cały, gdzie tylko znalazła się garstka żołnierzy Polaków, tam powstawało wojsko polskie, zawsze z tą samą ideą, z tym samym w sercach zapalem, z tą samą zawziętością sumienia, które ci spokoju nie da, które cię zawsze do czynu pchać będzie, aż dojdiesz do Polski, nie tej biednej skowanej w potrójny łańcuch, lecz do Polski wolnej, bo tylko do takiej Polski wiedzie droga żołnierza polskiego...”

O działalności tajnej polskiej organizacji wojskowej, P. O. W., w czasie okupacji informuje szereg materiałów w postaci rozkazów i t. p.

Dobijamy do walk lwowskich, powstań wielkopolskiego i poznańskiego, do wojny bolszewickiej. O tem innym razem.

Dr. Z. Wojciechowski.

Powiedz mi co jesz, a...

(Wrażenia z P. W. K.)

Dobrze wiedzieli organizatorzy naszej przepysznej Wystawy, po co nastawiali co rok tyle ładnych i wygodnych ławeczek. Obiegiem właśnie cały „teren żółdkowy”, t. j. kilkanaście pawilonów czekoladkowych, piwnych, winnych, wódczanych, biszkoptowych i cukrowo-konfiturowych z olbrzymim Pawilonem Spożywczym na czele, które wesołą gromadką usadowiły się koło „Wesołego Miasteczka”. Zmęczenie nóg to nic, ale człowiek tyle dowiaduje się na tej Wystawie, iż musi usiąść i przemyśleć, uporządkować to sobie w głowie. Wałą się na niego daty, cyfry, wnioski, wszystko ujęte w barwne kształty wykresów, które łopata do głowy wkładają moc wiadomości o olbrzymim rozwoju Polski. Trzeba to strawić, jak wspaniały obiad i od tego właśnie są owe przytulne ławeczki.

Dzisiaj naprzykład, poświęciwszy parę godzin wystawie spożywczej, przekonałem się znów o jednej niesłusznie na Polakach ciążyącej plotce. Mówią, że lubimy jeść. Gdzie tam! Jemy wogóle mniej, niż nie jeden inny naród. Mięsa potrzebujemy rocznie około 28 kilogramów na głowę (a raczej na żółdek), podczas gdy Niemiec zjada 48, Anglik zaś 60 kilo. Na jajka to z Anglią nawet wstyd się mierzyć — my 30 rocznie, oni przeszło 100 (Kana-

dyjczyk 300, strach pomyśleć, tam chyba jest sto razy tyle kur co ludzi?) A chleb, mąka i kasza? Jesteśmy przeciw państwem rolniczym, a Polak zjada ledwie 200 kilogramów zboża rocznie, podczas gdy w innych państwach po 300 i więcej. Tak tak, dobrze to co ludzie mówią: Powiedz mi co jadasz, a powiem ci, kim jesteś. Jeszcze gorzej jest u nas z cukrem, tak przynajmniej powiadają panowie cukrownicy, których bardzo wspaniały pawilon sobie obejrzałem. Duńczyk zjada rocznie prawie 54 kilogramy, a Polak? Ledwie 11 i pół. W tej samej skali porównania Anglik pochłania cztery razy więcej cukru niż my, Niemiec dwa razy, Szwed prawie trzy razy, a wogóle poniżej nas stoi ledwie parę państw, wśród nich Rosja Sowiecka, w czem niema nic dziwnego, bo tam ludziom aż nazbyt słodko. Nawet swój czaj przestali pić „z przykuskoj” i „z przylizkoj” a zadowolniając się „przyładkoj” i „przydumkoj”. Te siedm kilogramów na głowę rocznie w sam raz im wystarczają, aby przy picciu herbaty cukrowi się przyglądać, albo o nim myśleć.

Tymczasem cukier jest bardzo pożywny, dostarcza nam mnóstwo kaloryj, t. j. ciepłaka, a wiadomo, że odżywianie się polega na tem, aby ciało ogrzać. W pawilonie cukrowniczym jest to nawet powiedziane wierszem, aby każdy sobie łatwiej zapamiętał:

„Nie szczędź cukru, zyskasz mało, stracisz wiele,

Wiedz, że palisz węglem w piecu, cukrem w cieple”.

Może ta inwokacja poskutkuje. Wiadomo, że Polacy są poetyczni. A w kilogramie cukru jest przeszło 4000 kaloryj, podczas gdy w pieczywie najwyżej 2500, w jajach 1500 (kto by zjadł kilo jaj) w kartoflach tylko 900, z czego wynika, że trzeba je dobrze maścić, albo cukrzyć, bez żartów, w Danji tak robią i bardzo im smakuje, smakowało i p. Władysławowi Dembemu, którego broszurkę o spożyciu cukru rozdają pp. cukrownicy w swoim pawilonie.

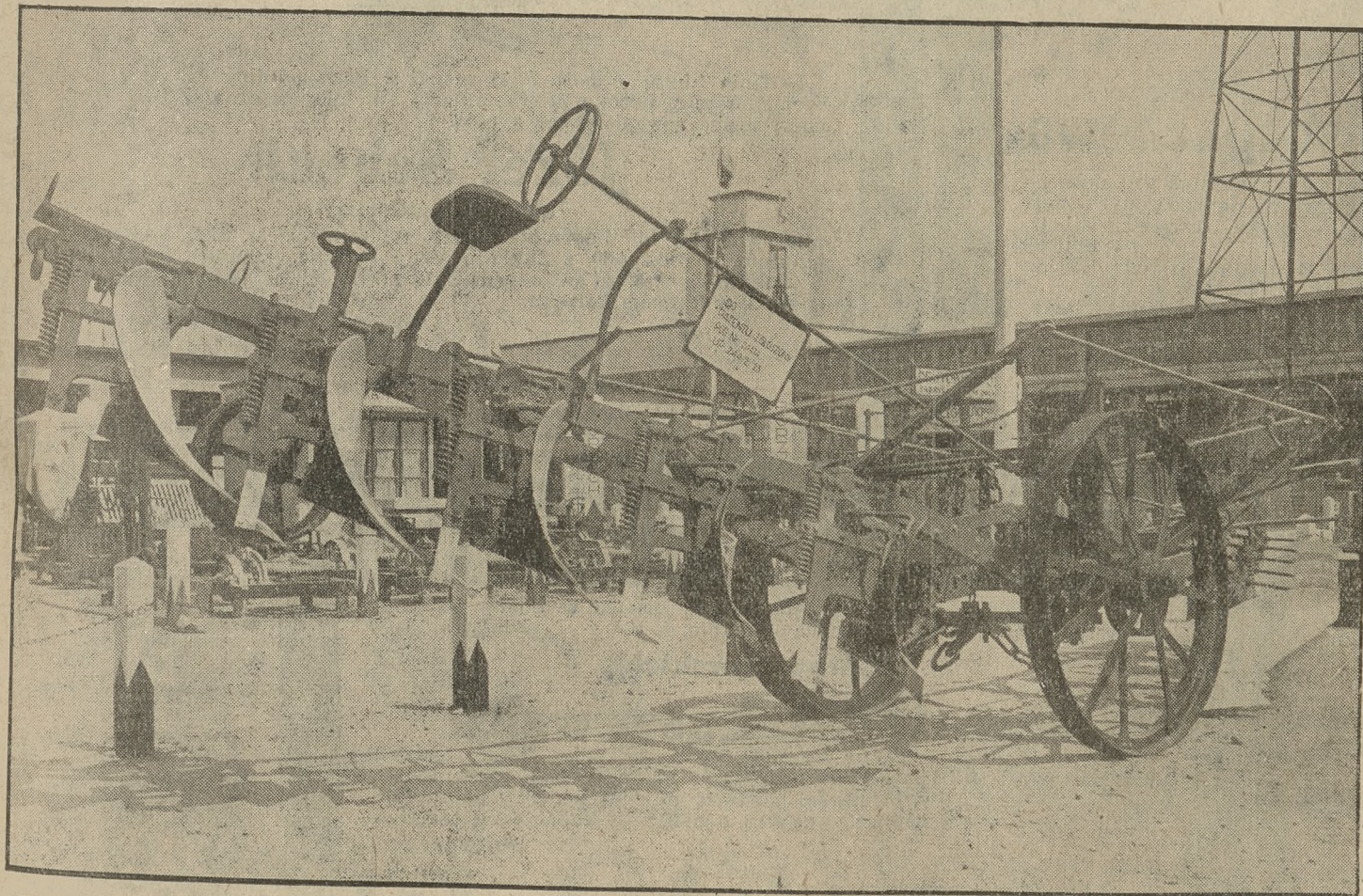
Tak to, gdy wróciwszy z Wystawy będziemy słodzili herbatę, sypniemy o jedną łyżeczkę więcej, aby spełnić czyn społeczny, narodowy, a nawet ogólnosłowiański. Bo cukier — jak właśnie czytamy w innej broszurce, która leży przy mnie na ławce — przewzięcia zmęczenie umysłu i daje mnóstwo energii. Autor pyta się czy brak energii i pewne lenistwo ludów słowiańskich nie wynika stąd, że jedzą za mało cukru? Jest to bardzo prawdopodobne, jego zdaniem. Więc zrobmy coś dla Słowiańszczyzny! W każdym razie cukier jest ważnym artykułem obrony kraju. Żołnierze japońscy dostawali w r. 1905 sześć razy tyle cukru co rosyjscy — nic dziwnego, że zwyciężyli. Popierajmy nasze cukrownie, bo to fabryki amunicji. A suchoty? Mamy klimat zdrowszy na płuca, niż Anglija, pełna mgieł, wilgoci i deszczów, a umieramy na gruźlicę daleko więcej, niż Angliacy. Nic dziwnego: jemy pięć razy mniej cukru!

Oto w czem można zorientować się na wygodnej ławeczce, jeżeli się zwiedziło tereny spożywcze. Chwilami człowiek dostaje gęsiej skórki na myśl, że tak mało cukru zjadamy, ale na szczęście wszystko idzie ku lepszemu. Jeszcze w roku 1922 spożywalismy tylko niecałe pięć kilo na głowę, teraz w r. 1928 przeszło jedenastcie i pół. Czy kiedy dościgniemy Danję? Przeciętny Duńczyk zjada samych czekoladek, cukierków, ciastek i legumin tyle, że jest w tem około 4 kilo cukru rocznie. A kawa i herbata osobno, aż żal się robi, zjadamy czekoladek już razem z kakao 300 gramów rocznie! To też na cukier wydaje przeciętny Polak 13 złotych na rok, podczas gdy na tytoń 19, a na wódkę aż 24!

Gdy wszystko to uświadomiłem sobie, zdjął mnie gniew, a potem lęk. Poczulem zmęczenie i przygnębienie. Dokąd my dążymy?!... Nagle wzrok mój padł na leżącą przy mnie broszurkę i przeczytałem: „...w gniewie lub w strachu cukier działa znakomicie, zapobiegając wylaniu się wzburzonej żółci...” A dalej: „...cukier przewzięcia zmęczenie umysłu...” Odetchnąłem. Pawilony czekoladowe są o krok. Oto ratunek. Kupię funt czekolady, zjem, nabiorę wiary w przyszłość i pójdę do innych pawilonów.

Tak też zrobiłem, a co widziałem, opowiem innym razem.

Z wystawy maszyn rolniczych na P. W. K.

Pięcioskibowy pług do motorowego pociągu. Wykonany i zgłoszony do patentu przez Centralę Pługów Parowych w Poznaniu.

Ex-prezydent Calles we Francji

Z okazji przybycia do Francji b. prezydenta Meksyku Calles'a pisze „La Croix” z dnia 5 b. m., co następuje: „Były prezydent Meksyku, a zarazem katolików meksykańskich, gen. Plutarch Calles, przybył do Hawru, gdzie powitany został przez przedstawicieli władz francuskich i przez posta meksykańskiego.

Poselstwo meksykańskie powiada nam o tem, nadmieniając, że ex-prezydent Calles przybył „na kurację wypoczynkową do Francji, dla której zawsze żywił gorącą sympatię”.

Czyż nie mamy być zachwyceni tem zapewnieniem tak wielkiej sympatii?

Zatem, aby nie być dłużnymi, życzymy temu tyranowi na emeryturze miłego odpoczynku, jakiego on u nas szuka. Lecz równie życzymy mu, aby w ciszy i pokoju, panującym w pięknym kraju francuskim, skoro doleci do jego uszu głos dzwonka z jakiego kościoła wiejskiego, przypomniał sobie te dzwony, którym kazał zamilknąć, by przypomniał sobie te kościoły, które pozamykał i sprofanował, te modlitwy, którym kazał uciszyć się, tę krew, którą przelał. Życzymy mu także, aby poznał straszną odpowiedzialność jaką przyjął wobec historii i wobec ludzkości i aby mógł zmasać niezatartą plamę, która, jak plama na czole lady Macbeth, kała jego nazwisko, zdradzając zbrodnię przezeń popełnioną”.

Pokaz ratowniczy, zakończony śmiercią 12 osób.

W miejscowości Gillingham w Anglii podczas ćwiczeń straży ogniowej zbudowano z drzewa i płótna domek prowizoryczny dla celów pokazu nowoczesnych metod ratowniczych. Wewnątrz domku umieszczono 12 kadetów, mających odgrywać rolę lektorów, oczekujących ratunku w domu, objętym pożarem.

Z niustalonej dotąd przyczyny w domu przedwcześnie wybuchł ogień, który w ciągu kilku chwil ogarnął odrazu cały domek, uniemożliwiając wszelki ratunek. Wszyscy kadeci w wieku od 14 do 16 lat spłonęli żywcem w oczach licznie zebranych widzów, wywołując straszną grozę oburzenia. Kilku strażaków przy ratunku odniosło tak ciężkie poparzenia, iż niema nadziei utrzymania ich przy życiu. Z kadetów tylko 4 ofiary zdołano rozpoznać, pozostałych 8 trupów jest zupełnie zwęglonych. Tragiczny finał tego pokazu wywołał nader wstrząsające wrażenie.

Wypadek ten winien być przestroga dla straży pożarnych, by podczas pokazów unikaly podobnych eksperymentów i wogóle nigdy nie używały ludzi jako obiektów do ratowania z pożaru. (O.)

Węże ofiarą mody kobiecej.

W związku z panującą obecnie wśród pań modą na wyroby ze skóry węzowej, jaszczurczej lub krokodylowej, w roku ubiegłym zabito na wyspach Borneo i Jawie około 800 tysięcy węzów i około mi-

liona jaszczurek. Skóry krokodylej dostarczają po większej części okolice Missisipi, Luizjana, Floryda, Meksyk, Ameryka środkowa i Wenezuela. Powstała nowa pokaźna gałąź przemysłu, mianowicie hodowla płazów dla ich skóry. Z każdym miesiącem powstają w tym celu nowe fermi. Zarobek ten nie jest wcale łatwym, wielkie bowiem węże rosną wolno, hodowla zatem trwa czas dłuższy. Zwykle zabija się węże, których długość wynosi 1 i pół do 7 metrów.

RADJO

Programy radjofoniczne

Sobota, dnia 10 sierpnia 1929 r.
Poznań (335 m) godz. 7.00 gimnastyka poranna (prof. Waxman); godz. 12.50 komunikaty P. W. K.; godz. 13.00 sygnał czasu — hejnał z wieży ratuszowej; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pien.; godz. 14.15 komunikaty gosp., roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.30 gawęda harcerska; godz. 16.45 kurs wyższy języka angielskiego (wykl. dr. Arend, lektor U. P.); godz. 17.05 odczyt z cyklu o dziennikarstwie; godzina 17.25—17.50 odczyt „Co widziałem na radiostacjach niemieckich i francuskich” (transmisja z Wilna); godz. 17.50 komunikaty P. W. K.; godz. 18.00 słuchowisko dla dzieci (transmisja z Warszawy); godz. 19.00 nadprogram; godz. 19.20 interludjum muzyczne w wykonaniu mandolinistów „Mewa”; godz. 19.45 „Ze świata kobiecego” (wygłosi p. Sabina Kazanowska); godz. 20.00 odczyt p. t. „Zagadnienia turystyki w Polsce” (wygl. p. Stanisław Punicki); godz. 20.15 odczyt p. t. „Rozsiedlenie Niemców w Polsce” (wygl. prof. Włodzimierz Dworzaczek); godz. 20.30 koncert popularny (transmisja z Warszawy); godz. 22.00 sygnał czasu — komunikaty PAT; godzina 22.15 radiografja; godz. 22.45 radiokabaret gramofonowy; godz. 24.00 70-ty koncert nocny firmy „Philips” w wykonaniu orkiestry pod dyr. p. Mieczysława Paszkietą.

Warszawa (1385,7 m) godz. 12.05 koncert z płyt gramofonowych; godz. 13.00 komunikat meteorologiczny; godz. 15.40 komunikat gospodarczy; godz. 16.15 kącik artystyczny „L. S. G.”; godz. 16.30 koncert gramofonowy; godz. 18.00 słuchowisko dla dzieci p. t. „Pan Twardowski”; godz. 19.25 komunikat rolniczy i meteorologiczny; godzina 20.05 odczyt z działu „Krajoznawstwo” p. t. „Kolej w Wiśle” — wygl. prof. Aleksander Janowski; godz. 20.30 koncert popularny. Wykonawcy: Orkiestra Filhar. Warsz. pod dyr. Zdzisława Górzyńskiego i soliści; godz. 22.00 komunikaty; godzina 22.45—23.45 muzyka taneczna.

Katowice (416 m) godz. 16.20 koncert z płyt gramofonowych; godz. 18.00 transmisja z Warszawy; godz. 19.20 „Idzie żołnierz borem lasem” — Obrazy bohaterstwa polskiego w Epopei Napoleońskiej; godz. 20.30 transmisja koncertu z Warszawy; godz. 22.00 komunikat meteorologiczny i P. A. T. z Warszawy; godz. 22.45 transmisja muzyki tanecznej z Warszawy.

Niedziela, dnia 11 sierpnia 1929 r.

Poznań (335 m) godz. 9.30 transmisja nabożeństwa z Bazyliki Wileńskiej; godz. 12.00 sygnał czasu — hejnał z wieży ratuszowej; godz. 17.00 transmisja meczu footballowego mistrzowskiej drużyny holenderskiej światowej firmy „Philips” z k. s. „Warta” z boiska klubu sportowego „Warta”; godz. 18.00 audycja dla dzieci w wykonaniu p. Zygmunta Noskowskiego art.

Teatru Polskiego; godz. 18.20 biuletyn Stowarzyszenia Młodzieży Polskiej p. t. „Akcja przysposobienia rolniczego wśród młodzieży pomorskiej”; godz. 18.35 nadprogram; godz. 19.00 koncert popołudniowy; Program: 1. Saint-Saens: Introdukcja i Rondo Capriccioso, Ries: Gondoliera (odegra prof. Pawlak), 2. Thomas: Dwie arje z op. „Mignon”, Rossini: Arja z op. „Cyrulik sewilski”, Bizet: Arja z op. „Carmen” (odśpiewa p. Gogojewiczowa), 3. Sarasato: Zapateado, Nachoz: Taniec hiszpański no. 1. (odegra prof. Pawlak), 4. Karłowicz: Idzie na pola, Gall: a) Cicha śmierci zejdz, b) Zapomnienie (odśp. p. Gogojewiczowa); godz. 19.45 „Silva rerum”; godz. 20.05 akademja niemiecka. Wykonawcy: Orkiestra reprezentacyjna 36 pp. Legji Akad. pod dyr. majora Lidzki-Sledzińskiego, Hede Tuerk (sopran), prof. dr. Adam Kleczkowski (przemówienie), prof. Franciszek Łukasiewicz (fortepian), Władysław Bracki, art. T. P. (recytacje); godz. 22.00 sygnał czasu — komunikaty sportowe; godz. 22.30 radiografja (syst. Fultona); godz. 23.00 muzyka taneczna z Pałacu Dancingowego „Muchy i Ska” na Wesołem miasteczku P. W. K. (Orkiestra pp. Karasińskiego i Kataszka).

Warszawa (1385,7 m) godz. 11.00 transmisja z Salzburga. Koncert poświęcony Janowi Straussowi w wykonaniu orkiestry Filharmonji Wiedeńskiej pod dyr. Klemensa Krausa, oraz p. Adeli Kern (śpiew.); godz. 15.00 koncert z płyt gramofonowych; godz. 16.00, 16.20, 16.40 wykłady rolnicze; godz. 17.00 koncert popularny. Wykonawcy: Orkiestra Filhar. Warsz. pod dyr. Kazim. Wilkomirskiego, Ludwik Holcman (skrzypce), Tadeusz Łuczak (bas), Ign. Rosenbaum (akomp.); godz. 19.25 „Nowe źródła energii, czyli jak będzie wyglądał świat w r. 2000” — opowie inż. Eugenjusz Porębski; godz. 20.05 słuchowisko wesołe z Wilna; godz. 20.30 koncert wieczorny z Doliny Szwajcarskiej, w przerwie komunikat Teatrów Miejskich; godz. 22.00 komunikaty; godz. 22.45 muzyka taneczna.

Katowice (416 m) godz. 12.20 wykład z cyklu: „U źródeł Myśli Chrześcijańskiej” — wygl. Jego Ekscelencja Ks. Biskup Śląski dr. Arkadiusz Lisiecki; godz. 16.40 odczyt rolniczy; godzina 17.00 koncert popularny; godzina 18.35 transmisja z Warszawy. Odczyt p. t. „Jak wyglądała pracownia alchemiczna” — wygl. inż. Józef Alichniewicz; godz. 19.20 odczyt p. t. „Ze świata — odkrycia, zdarzenia, ludzie” wygl. inż. St. Nitsch; godz. 20.05 słuchowisko wesołe z Wilna; godz. 20.30 koncert popularny z Doliny Szwajcarskiej w Warszawie; godz. 22.00 komunikaty; godz. 22.45 transmisja muzyki tanecznej z Warszawy.

KOMUNIKAT.

Ból w bokach i dolku podsercowym (gdzie schodzą się żebra) Pobożewian w wstrząs. Skłonność do obstrukcji. Język obłożony Gorzycą i niesmak w ustach. Objawianie Wędrów i burczenie w kiszce. Ból i zawroty głowy. Podenerwowanie. Uryna ciemna i mętna. Są to początkowe objawy choroby wstrwoy, wstępne objawy kamieni żółciowych. Podczas ataków W dolku i wstrwoy ból, który się rozchodzi ku stronie tylnej w oświe, krzyż i siega aż pod łopatki. Wzdęcie brzucha rozsadzanie żeber, parcie na kiszce stolcowa. Niekiedy wymioty żółcia. Zimne poty. Niekiedy żółtaczka. Kuracja: ziołami Choleki, naza uwani; od tej ciężkiej choroby Choleki choroby Zioła Cholekinaza są do nabycia we wszystkich aptekach w składach aptecznych. Przy kupnie zadać przepis użycia (wedł Dr. Niemcewskiego) Wyrób: Laboratorium fiz. chemiczne „Cholekinaza” Sp. z o. o. Warszawa, Nowy świat 5. Generalna reprezentacja na Stany Zjedn. Ameryki Północ. i Kanadzie „IMICO” Box 68. Stevens Point. Wis. U. S. A. Pw 3971-62.311

Przed udaniem się na spoczynek wskazaniem jest spożycie kawałka dobrej czekolady. Czekolada z najwięcej w Polsce fabryki czekolady A. Piasecki S. A. w Krakowie, urządzonej wg. najnowszych zdobyczy techniki, wyrabiana jest z najszlachetniejszych i najczystszych surowców i dzięki temu jest niedościgniona. Pw 4383-70.421

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu

do kasy komitetu wpłacono w złotych		dw 1562	
A. Wzałikowa, Poznań	3,-	N. N.	10,-
W. Tietz, Poznań	5,-	N. N.	5,-
N. N., Poznań	10,-	St. Gielnikowa	5,-
Radca Borowicz, Poznań	10,-	Wyszyński	5,-
E. St. Poznań	10,-	X. Kaja	10,-
Za pośred. X. Prob. Koźlika	10,-	Razem zł.	85,-
Parafia św. Trójcy w Debcu:	10,-	X. Pr. Zakrzewski, Rzym	30,-
X. Prob. Koźlik	10,-	B. Bartłozowa, Poznań	10,-
Dr. Borowiak	10,-	Matuszewska, Września	10,-
M. i J. Borowiak	5,-	M. Gall, Tyszkowce	2,-
W. Piekarczyk	5,-	Za pośred. X. Karbowiaka	10,-
Fr. Tabortowa	10,-	X. Karbowski, Czempiń	10,-
M. Domańska	5,-	Karbowskiówna, Czemp.	5,-
N. N.	1,-	J. Baczykowska, Czemp.	2,-
K. Muth	20,-	R. N.,	2,-
K. Grzechowiak	5,-	Razem zł.	19,-
I. Rausch	10,-	Fr. Podlewska, Koźmin	5,-
Ag. Póрман	10,-	Fr. Misiorny, Bydgoszcz	2,-
E. Kayserowa	10,-	St. Zupa, Budzyn	5,-
K. Genslerowa	15,-	Wł. Siwka, Wymysłowo	5,-
W. Łuczak	5,-	St. Lewicki, Poznań	2,-
M. Paetz	10,-	A. Bielerowska, Poznań	10,-
M. Pflaum	5,-	Składka z Par. Psarskiej	20,-
Nep. Badeska	60,-	A. Olewski, Psarskie	10,-
M. Gruszczynska	5,-	Z. Szylowa, Zajączkowo	5,-
J. Róg	3,-	Razem zł.	40,-
K. Wasielewski	2,-	Basia, Poznań	5,-
M. Kwiatkowska	2,-	Fr. Banasiński, Środa	5,-
R. Patalas	2,-	J. Nowakowski, Poznań	5,-
Ag. Muthowa	5,-	Parafia Michorzewska za pośred. X. Zmizdzńskiego	21,-
P. Stachowski	10,-	Par. OO. Oblatów, Obrá	129,80
A. Czyżowa	10,-	Klasztor OO. Obl., Obrá	10,-
P. Szymańska	2,-	Razem zł.	139,80
M. Piótniak	1,-	Par. Długa Goślina	103,42
M. Pawlak	6,-	St. Nelle, Warszawa	5,-
St. Lekszycki	2,-	M. Szymańska, Gdynia	5,-
Br. Pabiszczak	2,-	W. Stachowski, Bydgoszcz	10,-
N. N.	1,-	M. Biernat, Bochnia	2,-
Węciewicz	15,-	H. Golaszewska, Szamot.	2,-
Razem zł.	210,60		
Za pośred. X. Kaji par. Fara			

Salomea z Trańskich Fischbachowa

zasnęła w Bogu, dnia 7 sierpnia 1929, o północy, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., po długich z wielką cierpliwością znoszonych cierpieniach, nasza najdroższa i najtroskliwsza matka, teściowa, babcia, szwagierka i ciocia, przeżywszy lat 70. zw 18 108/9

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 11 sierpnia, o godz. 5.30 po południu, z Zakładu św. Józefa.

Msza św. za spókoj drogiej Zmarłej odprawi się w poniedziałek, o godz. 8 rano, w kościele Farnym, o czym donoszą

bolesnym ciosem dotknięte
dzieci, wnuczka i rodzina.

Poznań, Grobla 6 — Ostrów (Wlkp.)

Najstarszy Zakład pogrzebowy P. Piasecki. Klasztorna 14. Telefon 2769.

Dnia 7 b. m., o godz. 20.45, zasnął w Bogu, po długich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż i uko-

Józef Schenk

architekt budowniczy

preżywszy lat 46. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 11 b. m. po południu, o godz. 4.30, z Zakładu św. Józefa na cmentarz Farny, przy ul. Bukowskiej. Msza św. odbędzie się w środę, dnia 14 b. m. rano, o godzinie 8, w kościele Farnym.

W ciężkim smutku pogrążona
żona z dziećmi i rodziną.

Osobnych wiadomości nie wysyła się.

Poznań, ul. Szewska 19.

Najstarszy Zakład pogrzebowy P. Piasecki. Klasztorna 14. Telefon 2769.

W środę, dnia 7 sierpnia r. b., zmarł członek Bractwa naszego, ś. p. zw 18 101

Józef Schenk

Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 11 sierpnia r. b., o godzinie 4.30 po południu, z kostnicy Zakładu św. Józefa na cmentarz Farny.

Szan. Członków uprasza się o liczny udział w pogrzebie, zaś Członków Straży Honorowej wzywamy do obowiązkowego stawienia się w mundurach bez broni.

Cześć Jego pamięci!

Zarząd Bractwa Kurkowego w Poznaniu
 zał. 1253 r.

W czwartek, dnia 8 sierpnia 1929 r., zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., nasza ukochana matka, ś. p. zw 18 087

z Bronikowskich

Rozalja Arkuszewska

preżywszy lat 66. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 11 b. m., o godz. 6 po poł., z kostnicy św. Józefa na cmentarz św. Marcina przy ul. Bukowskiej. Nabożeństwo żałobne nazajutrz, o godz. 8, w kościele św. Marcina.

Stroskane
dzieci.

Poznań, Garncarska 1.

OSOBA inteligentna w średnim wieku, o dobrym charakterze, sumienna, znająca dobrą kuchnię oraz gospodarstwo wiejskie, poszukuje osady samodzielnej u samotnego pana zaraz lub później. Oferty Kurjer Poznański pod zw 18 079

FARBY
 LAKIERY
 POKOSTY
 F.G. FRASNA
 POZNAŃ UL. WIELKA 14

Dnia 8 sierpnia 1929 r., o godz. 21,30, zasnął w Bogu po długich i ciężkich, z anielską cierpliwością znoszonych cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, nasz najukochańszy i najczulszy ojciec, teść i dziadek, ś. p.

Mikołaj Strzyżewski

były rektor szkoły powsz. w Buku

przeżywszy lat 67. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 11. b. m., o godz. 5 z domu żałoby, Małeckiego 17, na omentarz w Górczynie, msza św. nazajutrz o godz. 8, w kościele Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu. zw 18102

W ciężkim smutku pograżeni
żona z córkami, zięć i wnuczka.

Poznań, 9 sierpnia 1929 r.

Dnia 8 b. m. po południu, o godz. 7,30, zasnąła w Bogu, po długich lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona i ukochana córka, synowa, siostra i szwagierka, ś. p.

Zofia z Signieckich Tomczakowa

przeżywszy lat 30. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, dnia 11 b. m. po południu, o godz. 3,30, z Zakładu św. Józefa na cmentarz Farny przy ul. Bukowskiej. zw 18 107

W ciężkim smutku pograżony
mąż z rodziną.

P. Piasecki, Najst. Zakład pogrzebowy, ul. Klasztorna 14. Tel. 2769.

Dnia 7 sierpnia 1929 r., zmarł w skutek nie-szczęśliwego wypadku, mój uczeń, ś. p.

Nikodem Przybył

przeżywszy lat 19. Pogrzeb w sobotę w Poznaniu. Ś. p. Zmarły swym prawym charakterem i nadzwyczajną chęcią przez cały czas nauki, którą kilka dni przed śmiercią miał ukończyć, pozostawił jak najlepszą po sobie pamięć. Odczuwam również serdeczny żal i smutek, jak po członku rodziny. Niech odpoczywa w Bogu! zw 18 086

S. Mazer z rodziną.

Oborniki.

W środę, dnia 7 sierpnia 1929 r., o godz. 23,30, zasnął w Bogu, po krótkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy mąż, kochany i troskliwy ojciec, syn, brat i wujek, ś. p. dw 1563

Michał Nowak

przeżywszy lat 36. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 11 b. m., o godz. 5 po południu, z domu żałoby, ul. Poznańska 8/10, o czym Krewnych i Znajomych uwiadomia

W ciężkim smutku pograżona
żona z dziećmi i rodzina.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjal”. Poznań. Towarowa 25. tel. 31-80.

Hodowca

wszechstronnie obeznany z hodowlą i czuciem inwentarza, oraz ksiązkowością, mogący powołać się na poważną renowację, poszukuje odpowiedniego stanowiska jako tonaży Łaskawa oferty u-praszam do Kurjera Poznańskiego pod zw 18092

Potrzebny natychmiast urzędnik

do Działu Sprzedaży i Ekspedycji z ukończoną szkołą handlową i kilkuletnią praktyką w branży maszynowej. Zgłaszać się z ofertami i świadectwami w sobotę do godz. 2-iej.

Tow. Alfa-Laval,
Sp. z o. o.
ulica Gwarna 9.
zw 18098

W drugą bolesną rocznicę śmierci naszej najdroższej matki i babki, ś. p. zw 18 111

z Wolszlegrow

Kazimierzy Moszczeńskiej

odprawi się

msza św. żałobna

za spokój Jej duszy, we wtorek, 13. 8., w Poznaniu, w kościele Farnym, o godz. 9, o czym zawiadamiają Krewnych i Znajomych córki.

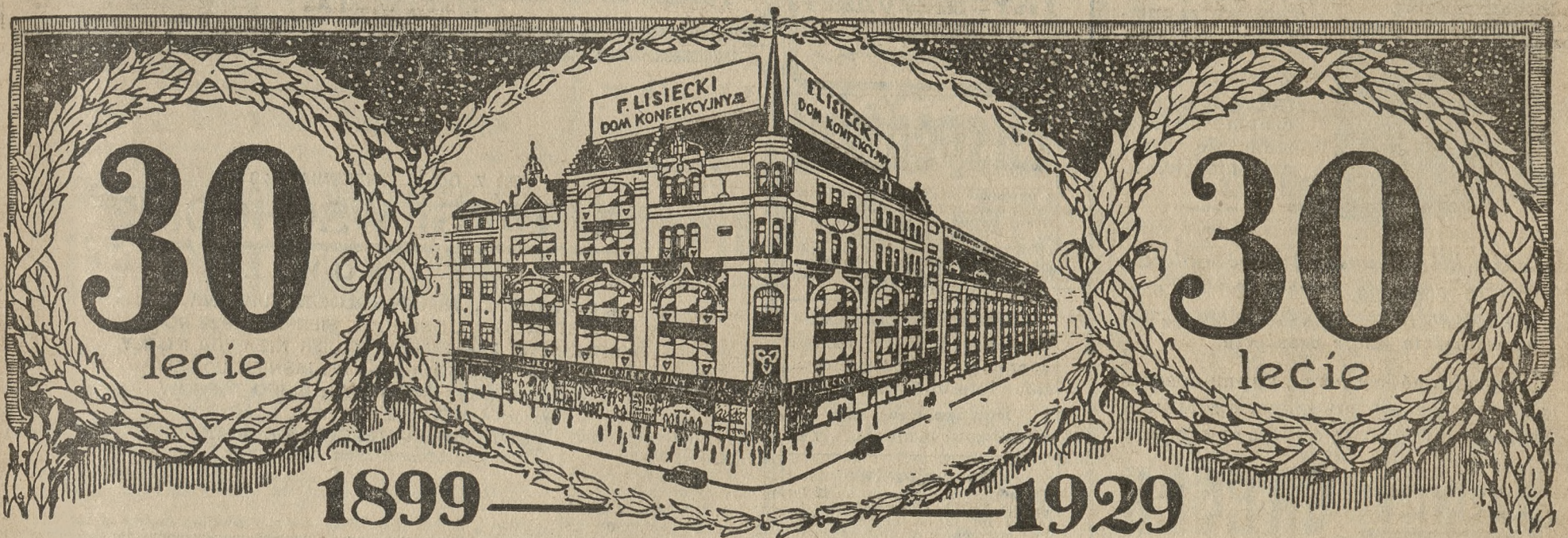
Wróciłam

Dr. med. Marja Grossmann

Choroby wewnętrzne
12-1, 3,30-5.

Ogrodowa 16.

Telefon 22-42. zw 18088

Z okazji 30 lecia istnienia firmy F. LISIECKI urządziliśmy od dnia 6 b. m. począwszy

WIELKĄ SPRZEDAŻ JUBILEUSZOWĄ

Cheąc powyższą rocznicę upamiętnić wszystkim Szanownym Odbiorcom, zredukowaliśmy nasze znane niskie ceny do ostateczności.

Okazja wyjątkowa! Skorzystać winien każdy!

O prawdziwości ogromnej zniżki cen prosimy się przekonać osobiście!

Zwiedzenie składnic bez przymusu kupna.

F. Lisiecki

Dom Konfekcyjny

S. P. A. K. E.

Poznań,
Stary Rynek
98/100.

TANIA SPRZEDAŻ POSEZONOWA

od 9-go do 17-go sierpnia

Pw 4872-82,89

Znaczną partję towaru sprzedają po bardzo zniżonych cenach. — Udzielam pozatem na wszystkie inne towary 10% opustu.

C. ADAMSKI, Magazyn artykułów męskich **POZNAŃ, ul. Nowa nr. 7.**

Wróciłem

z podróży i przyjmuję jak zwykle.

Kazimierz Perkitny

dentysta

Kantaka 5.

dw 1559

telefon 5633.

ODCISKI
SZYBKO, RADYKALNIE
USUWAJĄ PLASTERKI
RAZ-DWA-TRZY
PRAKTYCZNE W UŻYCIU.
PRZED, DROGERIE, APTEKI, PERFUMERIE
ST. MÜLLER LABORAT. POZNAŃ

Nieodwołalnie ostatnie 2 dni do niedzieli

11 sierpnia włącznie!

Największy dziwoląg natury.

Żywy człowiek o głowie i twarzy zwierzęcej pomiędzy innymi 1 000 eksponatami

Pw 4400-56,428

w **Muzeum anatom. patolog. i chorób wenerycznych** przy ul. Bukowskiej 20 (Kasyno Oficerskie). Muzeum czynne od godz. 10-tej rano do 10-tej wiecz.

Serwety i Narzuty

K. Kużaj

27 Grudnia 9

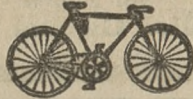
K.K. P.

Pw 6389/80-0,6547 i 6550

Na raty
miesięcznie
18 zł.

Pierwsza wpłata 36,00 zł

Kromczyński

Poznań
Aleje Marcinkowskiego 5.
npw 521/22

Ekspedjent

z pewnymi wiadomościami biurowymi o ile możności z branży zbożowej potrzebny zaraz lub od 1. 9 r. Zgłoszenia uprasza się piśmiennie i uwzględnia się tylko pierwszorzędne siły. Concordia. S. Kolodziejczak, Ostrów Wlkp. Pw 4 898-65,22

„BUCHALTERYJNE

Współczesne Wykłady“ Palliera gwarantują wielodziedzinową samodzielność. Warszawa

Nowogrodzka 48c.

Zamiejscowi listownie. T 241

Gospodarstwo

100 mórg. II. kl. ziemia, na 12 lat objęcie 22 000. 132 morgi III. kl. ziemia na 12 lat objęcie 25 000. Wyzierzawie. Strabel. Poznań. Wierzbiecice 43. zd 36 445

Polecamy na sezon siewów:

USPULUN

sucha i mokra zaprawa

GERMISAN

sucha i mokra zaprawa

AZOFIX

szczepionka do pszenicy i żyta firmy Nitragin-Werke Dr. A. Kühn, Berlin. Uwagę pp. producentów zwracamy specjalnie na zaprawę Germisanem wedle nowego sposobu t. zw. G. K. B. (Germisan-Kurz-Beiz-Verfahren).

Zaprawa 50 kg. pszenicy kosztuje 1,02, żyta 51 gr.

Chlubne orzeczenia najpoważniejszych instytucji doświadczalnych i renomowanych majątków.

Pw 4867-32,82

Prospekty wszystkich zapraw wysyłamy na żądanie odwrotnie.

Oddział zapraw nasiennych oraz środków do zwalczania szkodników.

Drogerja Universum

Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 38. Tel. 27-49, firma zał. r. 1892.

OD 7. DO 19 WRZEŚNIA 1929 R.

IX. TARGI WSCHODNIE

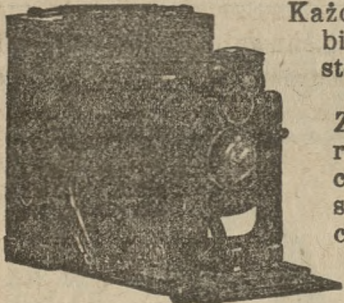
WE LWOWIE

OSTATECZNY TERMIN ZGŁOSZEŃ UPŁYWA DLA WYSTAWCÓW Z DNIEM 20. SIERPNI 1929 ROKU. SPÓŹNIONE ZAMOWIENIA STOISK NIE BĘDĄ MOGŁY BYĆ UWZGLĘDNIONE. — WYJASNIEN UDZIELA I ZGŁOSZENIA PRZYJMUJE: BIURO TARGÓW WSCHODNICH WE LWOWIE, PLAC WYSTAWOWY. — TELEFON Nr. 9-64.

nr 5145/6

„Piękna Sztuka“

Ten namiętny rybolowca, to wyższy urzędnik VII Departamentu Ministerstwa Robót Publicznych, —

Każdej soboty wybiera się za miasto nad rzekę.

Z wędką i aparatem fotograficznym nie rozstaje się przez całą niedzielę!

Ludzie, którzy zmuszeni są żyć w mieście, kochają przyrodę i cenią wartość aparatu fotograficznego, gdyż mogą utrwać wszystkie swoje przeżycia.

Fotografować jest łatwo, kupno aparatu za 75 zł nie jest poważnym wydatkiem. Aparaty światowych marek poleca

KAZIMIERZ GREGER

Poznań, ul. 27 Grudnia nr. 20.

Pw 4899-5291

Sprzedamy

samochód ciężarowy

f. „Saurer“ w dobrym stanie z wywracaną karoserją; nadaje się do wożenia węgla, żwiru, buraków i t. d. zw 18090

ekonomja przy wyładunku

F. „Mars“ w Rzeszowie — telef. 24.

Słomki do limonady, Wanilja, Wafle, Staniol

i t. d. poleca

HURTOWNIA CUKIERNICZA

Janusz Adamski, Poznań, ul. Nowa 10.

Pw 4879-52,71

HEMOROIDY!

CZOPKI HEMOROIDALNE GĄSECKIEGO

„VARICOL“

(z KOGUTKIEM)

USUWAJĄ BÓL, KRWAWIENIE, SWĘDZENIE, PIECZENIE, ZMNIEJSZAJĄ GUZY (ŻYŁAKI).

ŻĄDANIE ORYGINALNYCH CZOPKÓW „VARICOL“ z PLOMBĄ.

Fabryka

łózek żelaznych i metalowych

w Wielkopolsce, od lat dziesięciu w rozwoju stałym i ciągłej regularnej pracy, obarczona zleceniami, pracująca dla władz, wojska i t. p., zaraz do odstąpienia. Do objęcia potrzeba około 100 tysięcy złotych. Spieszne oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod rw 6256

P. P. PIEKARZEI

MASZYNY PIEKARSKIE

zupełnie nowe, fabrykat zagraniczny, najnowszego systemu:

- maszyna do gniecenia ciasta,
- maszyna do dzielenia ciasta,
- maszyna do bicia plany,

natychmiast korzystnie do sprzedania. Zgłoszenia reflektantów do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 18 093

Wapno nawozowe

wszelkich gatunków:

- pa mielony kamień wapienny
- mielone wapno palone
- mielony wapienny

nr 8079

dostarcza korzystnie

GUSTAW GLAETZNER Centrala Materiałów Budowlanych i dachówek

Poznań 3. Mickiewicza 36. Tel. 6580 i 6328. Założ. 1907 r.

Skład kolonjalny

1 sprzętów domowych, hurt i detal, w powiatowym mieście, w najlepszym położeniu, w rynku, natychmiast do sprzedania ewentualnie można i dom nabyć. Obrót miesięczny 30 000,— zł. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 18 080

Szafę żelazną

większą, nowej konstrukcji kupię zaraz. Zgłoszenia sub do ekspedycji Kurj. Poznańskiego zw 18097

Zakład św. Józefa w Gdyni III
przyjmuje zgłoszenia

na kursy gospodarstwa domowego

dla dziewcząt. Uczennice korzystać mogą poza nauką praktyczną i teoretyczną, z lekcji muzyki, robót artystycznych oraz książkowości kupieckiej. Na przesłanie prospektu uprasza się o dołączenie znaczka pocztowego. **zw 18 091**

Jeune française

donne leçons, conversation, grammaire, littérature et accepte traductions polono-françaises et franco-polonaises. Ecrire au bureau du Kurjer Poznański sous **zw 18110**

Zastępcy

poszukuje lekarz zaraz na 6 tygodni w miasteczku Wielkopolski. Łaskawe oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego **dw 1563**

SZLIFIERNIE

marmurów i granitów

wyposażone w najnowsze maszyny: 3 szlifierki, frezarkę, tokarnię, przecieraczkę, świder, warsztat nowoczesnie założony, w centrum miasta Poznania, składnice przy warsztacie z dwoma bocznymi kolejami, biuro kompletnie urządzone, **SPRZEDAMY** tylko poważnym reflektantom. — Zgłoszenia:

K. Sulerzyski
Poznań, ul. Chełmońskiego nr. 8.
Pw 4 386-32,83

Przedstawicielstwa

szuka kupiec (papiernik), rutynowany, dobrze zaprowadzony we wszystkich branżach kupiectwa i przemysłu w Poznaniu i na Pomorzu. Wymowny, o dobrej prezencji, znający także dobrze język niemiecki.

Fabryki Wyrobów Papierowych

uwzględniam w pierwszym rzędzie. Łaskawe oferty do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod **nw 3172**

Akwizytorów samochodowych

z językiem niemieckim poszukuje poważna firma samochodowa na G. Śląsku. Oferty

„Polonia“ Katowice pod S. Z.

nw 3179

Nauczycielka-wychowawczyni

do dzieci w wieku od 3 do 9 lat — potrzebna od 15 września. Reflektuje się li tylko na silę pierwszorzędną, dobrze poleconą. Zgłoszenia do eksped. Kurjera Pozn. pod **zw 18 089**

Rutynowana maszynistka

biegła w języku polskim i niemieckim do poważnego biura handlowego poszukiwana zaraz, lub od 1. IX. 29 r. Zgłosz. pisemne z pod. wysokości pensji do Kurjera Poznańskiego **zw 18096**

UBIKACJE

handlowe, około 70 m², położone w centrum m. Poznania, przy przynajmniej ulicy, na wysokim parterze, z centralnym ogrzewaniem, oświetleniem elektrycznym, na biura wzgl. hurtową sprzedaż towarów włókienniczych, galanterji i t. p. natychmiast wprost od właściciela nieruchomości do wydzierżawienia. Spieszne zgłoszenia uprasza się do eksped. Kurjera Poznańskiego pod **zw 18 094**

Z powodu choroby — sprzedam natychmiast

gospodarstwo 160 morgowe

rola dobra pszenno-buraczana, w tem 30 mórg łąki, najżywniejsza okolica Pomorza. Reflektanci z możliwością wpłaty **zł 60 000,—** zechcą zgłosić się piśmiennie do eksped. Kurjera Poznańskiego pod **zw 18 088.** — Pośrednicy wykluczeni.

WIELKIE PRZEDSIĘBIORSTWO BRANŻY SPOŻYWCZEJ

w POZNANIU, poszukuje zaraz

kilka młodych sił żeńskich i męskich

do prac biurowych. Wymagana jest znajomość języka polskiego i niemieckiego w słowie i piśmie, pewność w rachowaniu, dobre świadectwa. Początkujących nie przyjmuje się. Zgłoszenia w obydwóch językach należy spiesznie podać do administracji Kurjera pod **zw 18084**

Ważne dla PP. Właścicieli Autobusów.

Na skutek rozporządzenia Władz, ogłoszonego w Dzienniku Ustaw z dn. 31 lipca 1929, każdy autobus, prócz innych środków ochronnych, winien posiadać z dniem 1 września r. b. **bpw 527**

gaśnicę samochodową

Patentowane gaśnice marki „KNOCK — OUT“ znanej firmy „Bouillon Frères“ w Paryżu, poleca:

Spółka dla Wyrobu i Sprzedaży Narzędzi Przeciwożarowych

„Polski Knock-Out“ w Warszawie.

Oddział w Poznaniu, ul. Górna Wilda 22 — Telefon 29-89.

Orkiestra Bałabajek

(w pełnej obsadzie) pod batutą p. L. Leprasza koncertuje w sobotę, 10. b. m. od godz. 8-mej wieczorem **zw 18105** w **Cukierni-Restauracji w Parku Wilsona.**

SIERPIEŃ i WRZESIEŃ

najodpowiedniejsze miesiące do zaopatrzenia się w Futro, kilkadziesiąt białych i szlachetnych skór, jak opsy — wydry — karakuly zakupione gotówkowo z pierwszych źródeł umożliwiają najniższą kalkulację i cała korzyść przypada li tylko w udziale Szanownym odbiorcom. **Pw 3267-30,60**
Futro wykonane na miarę, spód oposin, kołnierz opos tasmański najlepsze poszycie trwałe i piękne, **cena zł 800.**
Futro gotowe ze składu prima czarne poszycie, spód oryginalne skunksy, kołnierz naturalna wydra tylko **zł 800.**
To są futra, które każdy nosić może lat kilkanaście, spody na dziesiątki lat. Naturalnie mamy na składzie także futra w niższych gatunkach, sportowe oraz spacerowe, czarne poszycie, czarny spód, kołnierz elektra seal, **cena tylko 175,— zł.** — Fachowe poszycia — przeróbki i modernizacja futer, wykonanie sumienne, ceny najniższe.

EDMUND RYCHTER - Poznań

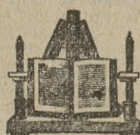
ul. Fr. Ratajczaka 2, tel. 26-07, 54-25, 21-71, 54-15
ul. Wrocławska 14 i 15. — Przy ul. Wrocławskiej zwać dokładnie na imienną firmę.

NASIENNIKA

samodzielnego fachowca, władającego poprawnie językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie, który może wykazać się wszechstronną wiedzą zawodową, poszukuje poważne przedsiębiorstwo. Oferty z podaniem dotychczasowej działalności i referencyj jak również warunków wynagrodzenia przyjmuje „PAR“, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 440 **Pw 4378-64,303**

WILLA

uroczo położona nowoczesna, 12 duż. pok., 8 km. od Poznania, w dobrym położeniu, z ogrodem ozdobnym i użytkowym, 510 okien inspekt., pokład gliny, staw zaryb., garaż, stajnia. Nadaje się na sanatorium. Obszar ogólny 60 000 qm., własne światło elektr. **Cena 20 000,—** dol. Ewent. oddzierżawie razem lub oddzielnie na 5 lat. **St. Nowakowa, Nowa Wieś, per Swarzędz **zw 18 095****

Oprawy kalizek wszelkiego rodzaju Introligatorka Drukarni Toruńskiej T. A. w Toruniu ul. św. Katarzyny 4.

Gospodarstwo

76 mórg buraczanej ziemi, nadzwyczajne zabudowania, żniwo i inwentarze wydzierżawie, objęcie 17 000 złotych. Strzebel, Poznań, Wierzbicie 43. **zdw 36 443**

W nr. 265 Kurjera Poznańskiego, z dnia 11 czerwca, **zakradł się błąd** w ogłoszeniu firmy Lehnwald, mianowicie firma brzmi poprawnie **Oskar Lehnwald**, co niniejszem prostuje się. **zw 18103**

Z powodu wyprowadzki jest we Wrzeszczu

dom parkowy

(około 8 000 qm), wielkopańska siedziba, na korzystnych warunkach, na sprzedaż. Mieszkanie także do objęcia. Garaże, mieszkanie dla portjera na miejscu. Łaskawe oferty do „DEVERA“ Biuro Ogłoszeń, GDAŃSK, pod nr. 321. **nw 3163**

„BUICK“

model 28/25, 6-cylindrowy 16/60 H. P. 5-osobowy, otwarty, prawie nowy, **okazyjnie na sprzedaż.**
Wiadomość: „ELIBOR“, św. Marcin 50. **Kw 714**

L. cz. 3. F. 4/29. **WYWOŁANIE.** Jan i Stanisława małżonkowie **Pelcowie** w Dzieńmierowie zastąpieni przez adwokata **Eknera** w Śremie, wnieśli o wywołanie listu gruntowego utworzonego do długu gruntowego zapisanego dnia 28. 2. 1907 r. w księdze wieczystej Dzieńmierowo, tom 1, wykaz 2, str. 3, L. 21, na kwotę 6 000,— mk., obecnie na rzecz **Banku Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu.** Posiadaczka tego listu gruntowego wzywa się aby najpóźniej do terminu wywoławczego wyznaczonego na dzień 17 grudnia 1929 r., godz. 12, pokój 16 w niżej podpisanym Sądzie przedłoży list gdyż inaczej dokument zostanie pozbawiony mocy prawnej. Śrem, dnia 4 sierpnia 1929 r. **nw 2981**
Sąd Grodzki.

Magistrat poszukuje dla rzeźni miejskiej lekarza weterynaryjnego jako **dyrektora rzeźni.** **dw 1536**
Pobory według grupy VIIa z każdorazowymi dodatkami przyznaniem urzędnikom państwowym prócz 15% dodatku komunalnego. Oprócz gotówki wolne mieszkanie w rzeźni oraz opał i światło. Obecny dyrektor został mianowany powiatowym lekarzem weterynaryjnym.
Zgłoszenia zaopatrzone w życiorys, odpisy świadectw z dotychczasowej praktyki i kwalifikacyj etc. należy bezwzględnie nadesłać.
Magistrat w Starogardzie.

PRZETARG

Spółka Wodna dla Regulacji Baryczy rozpisuje przetarg na **rozbudowę strumienia Baryczy.** **dw 1538**
Formularze ofertowe można odebrać u **rendanta Spółki p. Migaja** w Odolanowie za opłatą 3,— zł.
Oferty należy złożyć do czwartku, dnia 22 sierpnia r. b., u pana przewodniczącego **Banku w Odolanowie**, ul. Kaliska. Zarząd zastrzega sobie wolny wybór oferenta lub nieprzyjęcia żadnej oferty.
(—) Binek, przewodniczący.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 15 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo. Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10.

29 POWSZECHNA WYSTAWA KRAJ.

Kapelusze

filcowe najgustowniej, najtańsze poleca „Regina”. św. Marcin 78. zdw 35 705

1 SPRZEDAŻE

Wyżel

(Deutscherkurzarbeiter) 4-te pole specjalność: i aarki i kupop, sprzedam pod gwarancją. Zgłoszenia Wł. Kasperk. Porządn, stacja kol. pow. Nowy Tomysl. zdw 36 000

Samochód

limuzyna Studebaker-Erskine 6 cylindrów, rok używana, stan znakomity do sprzedania tanio. Zgłoszenia Kurjer zdw 35 846

Skład

ul. Półwiejska zaraz sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 35 845

Dom handlowy

w rynku dobrem położeniu miasta w Poznańskim, dobrze procentujący się, w którym są 2 sklepy, 11 pokoi, remizy, stajnie, obszerne podwórze, nadający się na każde przedsiębiorstwo, w dobrym stanie pod dogodnymi warunkami na sprzedaż. Oferty roszę do ekspedycji Kurjera Poznańskiego zdw 36 002

Nadal 8,50

serwis do kawy 6 osób, porcelanowy za 35 zł, ładny serwis obiadowy 6 osób, porcelanowy za 55 złotych, 12 osobowy serwis obiadowy porcel. lecz tylko w Hurtowni Porcelany, Wroniecka 24, w podwórzu. zdw 35 070

Parcele w Gdyni

(Kamienne Góry) nr. 596 i 597 razem lub osobno sprzedam. Położenie blisko Hotelu Casubia blisko morza niedaleko Gdyni. Oferty uprasza się pod ad. Maj. Lubonia p. Pawłowice, k. Leszna, Poznańskie 4. zdw 34 209

Radjoamatorzy

Najtańsze źródło zakupu za gotówkę i na raty. gotowiec radiowo i elektryczne „Elektrovox”. Półwiejska 30. telefon 58-30 (naprzeciw ulicy Kwiatowej). zdw 34 031

Urządzenia

kuchenne, od skromnych do najwykwintniejszych po cenach fabrycznych poleca firma Bracia Lutkowsy i S-ka, stolarnia mebli, Poznań, ul. Niska 16. zdw 36 150

Gramofony

i płyty poleca Brudziński i S-ka, Al. Marcinkowskiego 8, na I. piętrze. Wymiana starych płyt na prawa mechanizmów. Tel. 40-51. zdw 36 101

Kase

ogniotrwała sprzedam bardzo tanio. Skarbowska 20, skład. zdw 36 140

Fuzje

k. 16 sprzedam lub zamienię na używany rower. Adres wskaże Kurjer zdw 36 474

Gospodarstwo

prywatne 60 mórg pszenno-buraczanej, w jednym planie, zabudowania kapitalne, dom mieszkalny, wysoki parter, 5 pokoi, kuchnia, spiżarnia, słiczny ogród owocowy, inwentarz I. kl., z obfitem żniwem sprzedam za 50.000 zł podług umowy. Wł. Jaworski, Dopiewo, stacja Dopiewo, pow. Poznań. zdw 36 460

Gukiernia

z półkoncesem, z dużymi ubikacjami i kuchnią, w centrum, z powodu stosunków rodzinnych zaraz do odstąpienia. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 464

Maszyny

do piekania, kopijowe, biurko, rower sprzedam telefon 24-94. zdw 36 403

Młyn

na kasze i srot przemiał na dobe 50 cent. z handlem zboża, ładna willa i mieszkanie dla młynarza, blisko Poznania, sprzedam. Konwiński, Strzelecka 2. zdw 36 456

Skład

w śródmieściu, nadający się na każdą branżę z powodu wyjazdu tania na sprzedaż. Zgłoszenia Halina Przetaczynska, Innowrocław, Kościelna 11. dw 1555

Stół

rozciągany deb. na 24 osoby nowy na sprzedaż. Półwiejska 4, I. piętro. Pw 4 897-32,92

Do

plisowania maszyn francuska nowoczesna sprzedam, plisująca całe suknie 130 cm. długości. S. Keller, Warszawa, Iwarska 24. nw 3171

Dom

z piekarnią w mieście przy głównej ulicy sprzedam z powodu stosunków rodzinnych za 20 000 złotych. Egzystencja zapewniona, dostawa do majątku i bogata okolica. Zgłoszenia Kurjer pod rw 6 258

Autobus

„Opel”, 6 cyl., mało używany na 25 osób, okazjnie sprzedamy. „Autolux”. Poznań, św. Marcin nr. 43. Telefon 25-01. zdp 36 883

Bardzo

ładny duży garnitur klubowy w skórze oraz kompletna jadalnia mahoniowa, lustra, kanapy, biblioteka, fotele, komody, krzesła w mahoniu i brzosie korzystnie na sprzedaż. Magazyn mebli - intyki Strzelecka 30, przez podwórze. zdw 36 401

Hotel

z restauracją w mieście powiatowym (Wlkp.) gdzie wojsko, wyższe szkoły, 12 pokoi noclegowych, stale zajęte, 4 pokoje restauracyjne i kuchnia, 8 duże pokoje dla właściciela, oddzielnie dla służby, duże stajnie, ogród. Sprzedam lub zamienię na większe gospodarstwo lub inne przedsiębiorstwo. Adres Kurjer zdw 36 390

Skład

spożywczy z mieszkaniem korzystnie sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 36 387

Obraćzki

ślubne zegarki najtaniej Matysiak św. Marcin 9. bpw 1159

Różne samochody

używane, kryte i otwarte. Zamiany, dogodne warunki zapła poleca „Komna”. Sp. z o. p. Automobile, Poznań, ul. Dąbrowskiego 83-85. Tel. 77-67 i 54-78. nw 3 134

Wózek

dziecięcy, duży, mało używany, tania sprzedam. Chwaliszewo 57, podwórze, II. piętro prawo. zdw 36 334

Szafa

żelazna 350. Golus, Półwiejska 35 zdw 36 414

Radjo

pięciolampowe 350. Golus, Grobla 18. zdw 36 413

Wille

Zabikowo z mieszkaniem wolnym ogrodem korzystnie sprzedam. Walczak, Zupańskiego 15. zdw 36 314

Sprzedam

dom nowo wybudowany 8 ubikacji z ogrodem. Agenci niewykluczeni. Adres wskaże Kurjer zdw 36 183/4

Młyn wodny

przemiału 60-70 ctr na dobe z 50-100 morgami roli i laki lub też bez takowych sprzedam korzystnie przy zaliczce 40-60.000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 218/19

Kamienica

na sprzedaż w mieście powiatowym Rawiczu, z ładnym ogrodem i zabudowaniem nadające się na każde przedsiębiorstwo, minuta od dworca głównego, cena podług umowy. Sediak, ul. Dworcowa 61 zdw 36 296/7

Samochód

Ford model 27 zupełnie jak nowy na nowych oponach z prywatnych rak za 1 800 zł natychmiast na sprzedaż. Gotowy do jazdy. Zgłoszenia Biliński, Wrocławska 22, tel. 21-94. zdw 36 423-4

Singera

maszynę krawiecką, skrzypce (Stradiuvariusz), kuchnie gazowe, lampy elektryczne, lornetkę, tania sprzedam. Poznańska 38, III. lewo. zdw 36 373/74

Domek

maszynowy, morga ogrodu, przy Poznaniu 6 000, wpłaty 3 000, reszta 8 lat. Wszchpolska Agencja, Poznań, Długa 5. zdw 36 377/78

Autobus

marki „Chevrolet” 18 miejsc siedzących po remoncie w bardzo dobrym stanie, z powodu kupna większej maszyny na sprzedaż. Autokomunikacja „Paryżanka” Mikstat, telefon 9. zdw 36 337

Sprzedam

moją posiadłość dom z piekarnią i kolonjalką w małym mieście w rynku dobrze zaprowadzona, zabudowania jak dom i w podwórzu wszystko nowe, ładny ogródek słiczna nowoczesna piekarnia, z powodu podziału majątkowego na sprzedaż. Reflektanci z gotówką mają pierwszeństwo. Oferty Kurjer zdw 36 336

Buty

męskie i damskie tania sprzedam z powodu likwidacji warsztatu. Wały Król. Jadwigi 4, IV. ptr. zdw 36 321

Korzystnie

do nabycia droga sprzedaż skład obuwia w centrum miasta z 2 dużymi oknami w Kościelcu. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 36 340

Sprzedam

lub zamienię na większe gospodarstwo rolne ewentl. z cegielnią dobrze prosperujący, w pełnym ruchu, młyn i tartak wodno-parowy w bogatej okolicy, przedsiębiorstwo istnieje już przeszło 600 lat, do którego należą ca. 200 mórg ziemi i ca. 50 mórg lasu. Młyn przerobi na dobe 300 ctr. ziarna. Oferty proszę Kurjer Poznański zdw 36 339

Skład

kolonjalny mieszkaniem, urządzeniem, towarem przy ruchliwej ulicy sprzedam zaraz. Cena 4 000. Walczak, Leszno, Dworcowa 23. zdw 36 333

Lodówkę

małą domową sprzedam. Mostowa 5, III. prawo. zdw 36 467

Wille

7 pokojowa, dwumieszkiwnia, ogrodem, bez lokatorów, Poznań sprzedam korzystnie za 55 000, wpłaty 30 000. Tomczak, Poznań, Wierzbiciele 31. zdw 36 398

Okazyjna sprzedaż

dwóch domów z składem oraz willa za 45.000, ponadto domy mieszkalne z ogrodami na 10.000, 7.000, 6.000 i 11.000 zł oraz luksusowa willa z stajniami i rolą za 70.000 zł. Oprócz tego poleca się na sprzedaż według wyboru ca. 80 różnych gospodarstw. Zgłoszenia pod: Chodzież, skrzynka pocztowa 14. zdw 36 351

Radjoaparar

jednolampowy z słuchawkami, wielki zasięg i selektywność, fabryczny „Telefunkenbau”, kosztował 140 zł, oddam za 60 zł. Leon Walczak, Zduny, Mickiewicza 414 a. zdw 36 327

Fortepian

dobrze utrzymany korzystnie sprzedam św. Marcin 4, I. ptr. lewo. zdw 36 307

Parcela

budowlana 1 350 kw. m. przy cytełeli na sprzedaż po 8 zł. Oferty Kurjer zdw 36 843

Limuzynę

mało używaną 4 osobową „Morris” 6/25 zamienię na limuzynę 6 osobową w dobrym stanie. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera zdw 36 334

Bernardyn

czysty krwi amatorowi sprzedam Wrocławska 13, IV. prawo, fr. zdw 36 361

Motocykl

„Ariel” tania sprzedam. Oferty Kurjer zdw 36 362

2 sztućcy

precyzyjne i handlowe przyjmuje do reparacji „Apana” Nowy Rynek 2. Tel. 20-64. Firma koncesjonowana przez Główny Urząd Miar w Warszawie. Pw 3988-55,370

Tanio

się ubierz. umiebluj w Domu Komisowym św. Marcin 78a Pw 3073

Skład

kolonjalny powiatowe miasto za 8.000 sprzedam. Oferty Kurjer Poznański dw 1542

Poznański

skład dywanów właściciel Piotr Jakubiak, ul. Wrocławska 20, przy Placu Św. Krzyskim poleca dywany chodniki linoleum po znanych niskich cenach zdw 33 454

Młockarnia

angielska, dobrze utrzymana na sprzedaż. Obejrzeć można w biegu dobra ryckie Bronikowo, pow. Smigiel, telefon Smigiel 35. zdw 35 472

Meble

tania i na spłaty poleca Kalkus, Wrocławska 19, przy placu św. Krzyskim zdpw 35 616

Piekarnia

w pełnym biegu w Gnieźnie z składem urządzeniem, mieszkaniem zaraz do sprzedania. Zgłoszenia Agencja Kurjera Poznańskiego, Gniezno 344. nw 3157

Gospodarstwo

38 morgowe, ziemi pszenno buraczanej zabudowania wszystkie maszynowe dom 2 pok. i 2 kuchnie pod dachówką, słiczny ogród położony 2 km. od miasta i szosy na życzenie bez inwentarzu, cena 14.000 zł. Zgłoszenia Gnieźnieński Dom Delikatessów, Gniezno, ul. Chrobrego 18. nw 3156

Gospodarstwo

56 morgowe ziemi pszennej w jednym planie przy domu, dom nowy, maszynowy pod dachówką, 4 p. reszta zabudowania mas. pod papa, położenie samo w sobie przy wsi i szosie 3 km. miasto, żywy i martwy inwentarz nadkompl. Cena 30.000 zł, wpłaty 18.000 zł, reszta długie lata. Zgłoszenia Gnieźnieński Dom Delikatessów, Gniezno, ulica Chrobrego 18. nw 3158

Wózek

sportowy sprzedam. Kopernika 8, IV., lewo. zdw 36 175

Oleander

ładny na sprzedaż. Palacza 32. zdw 36 171

Skład

kolonjalny dobrze zaprowadzony, z maglą bez pomieszkania zaraz. Wskaże Kurjer zdw 36 278

Sprzedam

lub wydzierżwię mój dobrze zaprowadzony interes z licencją i urządzeniem do wyrobu obcasów gumowych na dogodnych warunkach Oferty tylko poważnych reflektantów do Kurjera zdw 36 245

Samochód

Opel 6 osobowy, sprzedam, ul. Maciejki 67. zdw 36 250

Meble

w wielkim wyborze z suchego materiału, na spłaty poleca Magazyn Mebli K. Bakos, Poznań, ul. Wielka 12, tel. 23-63. Zamiejscowem odbiorcom odsyłam własnym samochodem ciężarowym. zdw 36 223

Trzy wozy

wóz reklamowy do rozwożenia chleba oraz mała olatforma i wóz roboczy używane w dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Piekarnia Staroleka, ul. Starolecka 58 zdw 36 237

Wał

transmisyjny z torcami i łożyskami oraz walki do rozpychania rur maszyn parowych. 50-67 mm. Rodz. Ignaszak, Poznań, Winiary, tel. 59-27. zdw 36 241

Voigtländera

aparar fotograficzny 9x12 Helior 1:4.5. t. 15 tanio do sprzedania. Chwaliszewski, Wierzbiciele 6. zdw 36 240

6 pokojowe

mieszkanie komfortowe z składem kolonialnym dobrze sprężującym, nadające się także na hurtownie śródmieście z powodu choroby do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 290

Skład

kolonjalny towarem, mieszkaniem obficie bez konkurencji. Wskaże Kurjer zdw 36 281

Dywan

smyrniski 4x6 w dobrym stanie bufet orzechowy sprzedam. Wierzbiciele 59 parter, prawo. zdw 36 280

Ogród

owocowy i 2% morgi ziemi z zabudowaniem w centrum w Środzie na sprzedaż. Józef Kamof, Środa, Górki 12 zdw 36 279

Meble

w wielkim wyborze za gotówkę na miesięczne spłaty poleca Stanikowski, Woźna 12 (Butelska). bpw 526

Skład

żywnościowy od kilkunastu lat zaprowadzony przy ruchliwej ulicy wraz z przyległym mieszkaniem o 2 pokojach sprzedam. Oferty Kurjer zdw 36 229

Kino

fotograficzne w 7 aktach, kompletne sprzedam Piotr Przybyła, Wasowo, pow. Nowy Tomysl. zdw 36 200

Pracownia

cukiernicza w Poznaniu, kompletnie urządzona w pełnym biegu z stałą klientelą jest zaraz na sprzedaż. Cena 3.000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 206

Sprzedam

tanio 2 trakторы Fordsona, gotowe do użytku Franciszek Piłszczoła, Nowy Tomysl, telef. 60. zdw 36 231

Cykloneta

gotowa do jazdy 3 osobowa, nadająca się również do rozwożenia towarów sprzedam lub zamienię na nowy motocykl. Informacyj udzieli Ławicki, ul. Dąbrowskiego 32. zdw 36 197

Korzystnie

sprzedam wózek dziecięcy „Brennabor”, Stawna 12, I. ptr. Tanas. zdw 36 195

5 KUPNA

Fortepian-pianino

lub fisharm, nadające się do logatu celem kupna poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 404.

3-4.000 mp.

szczerpów i wałków kupi Firma Carl Altmann Pakość, interes budowlany i tartak parowy. zdw 35 517

Klubowy

garnitur wzgl. kompl. męski, pokój dobrze utrzymany kupie. Opis i cenę upraszam Kurjer zdw 36 062

Pianino

w dobrym stanie kupie. Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 36 157

Samochodu

używanego lekkiego typu (Limuzyna) celem kupna poszukuje. Stawiński, Bydgoszcz, Kościuszki 13. dw 1548

Dom

z interesem rzemieślniczym lub restauracją w powiat mieście przy wpłacie 15-20 tys. kupie. Oferty Kurjer Pozn. zdw 36 210

Domek

kupie dobrym miejscu, przy wpłacie 12.000, z podaniem warunków do Kurjera zdw 36 247

Futro

używane, w dobrym stanie kupie. Muchowski, Przemysłowa 3. zdw 36 244

Domek

(wilkę) o 4-7 pokojach poszukuje w Poznaniu w okolicy Poznania lub w powiatowym mieście. Adwokat Kuźdowicz, Krotoszyn. zdw 36 267

Kupię

dom do prania i prażki do fi-

Kupię

mały dom (wille) z ogrodem i wolnym mieszkaniem w Poznaniu. Oferty z podaniem warunków proszę Kurjer zdw 36 394

Kupię

3 stare okna w dobrym stanie, rozmiar mniej więcej 90x120. H. Karaś, Poczta 3. dw 1560

Parcele

od 2-5 000 kw. mtr. pod budowę fabryki, najchętniej na Łazarzu lub Jeżycach poszukuje. Oferty z podaniem ceny i warunków upraszam do Kurjera zdw 36 442

Jadalnię

okazała, używana, lecz dobrze utrzymana kupie za gotówkę. Oferty pod 36 471

Panom
wspólny pokój. Kwiatowa 9, parter, prawe. zdw 36 177

Pokój
umeblowany bez pościeli spokojnej osobie oddam. Słowackiego 37, IV. zdw 36 226

Małżeństwu
wynajmę pokój używanie kuchni „Fragut”. Kozia 21. zdw 36 051

Pana
na pokój umeblowany przyjme. Dąbrówki 16, III ptr., prawo (Wilda). zdw 36 270

Przyjmę
pana na pokój. Fabryczna 30, I. prawo. zdw 36 268

Pokój
wystawcom wynajme. Mickiewicza 7, III. lewo. zdw 32 917

Pokój
umeblowany do wynajęcia dla 2 panów. Górna Wilda 100, II. lewo. zdw 36 358

Pokój
panom utrzymaniem Wrocławska 13, IV. prawo, front. zdw 36 360

Pokój
dla jednego pana. Półwiejska 11, wchód 2, III. pietro, Olszewska. zdw 36 344

Duży
pokój zaraz. Pocztowa 21, II. pietro, prawo. zdw 36 345

Pokój
dla szkolnych panienek. Adres wskaże Kurjer zdw 36 349

Pokój
wolny dla panów lub pań. Wielka 5, II. pietro, lewo. zdw 36 357

Przyjmę
2 seminarzystki lub urzędniczki na pokój. Aleje Marcinkowskiego 11, wejście, II. l. zdw 36 355

Pokój
frontowy dla solidnego pana zaraz lub później Kwiatowa 11, II. prawo. zdw 36 300

Elegancki
pokój dwóm inteligentnym panom wynajme. Plac Sapieżyński 5, III. prawo. zdw 36 310

Pokój
z osobnym wejściem zaraz do wynajęcia. Różana 23, I. ptr. zdw 36 324

Elegancki
pokój. Pomorska, Zygmunta Starego 6. zdw 36 365

Słoneczny
frontowy, umeblowany pokój dla dwóch. Małżeństwu z używaniem kuchni 15, 8. Piątek, Żupańskiego 3. zdw 36 364

Pokój
na 2 osoby. Kochanowskiego 1, parter lewo. zdw 36 376

„Informator“
poleca pokoje umeblowane od 30 złotych miesięcznie dla przyjeżdżających złotych 3-5 dziennie. Ratajczaka 15 (Pasaż Apollo). zdw 36 372

2 panienci
przyjmę na pokój zaraz, lub od 15. 8. Rybaki 20 a, III., prawo. zdw 36 369

Pokój
wspólny dla 2 panów wynajme. Piekary 22/23 podw., parter, Brzezińska. zdw 36 393

Pokój
umeblowany do wynajęcia. Zielona 3, parter lewo. Pw 4391/55,423

Paniencę
na wspólny pokój przyjmę. Zatorska, Bóznicza 16. zdw 36 435

Pokój
balconowy frontowy zaraz. Słowackiego 25, I. lewo. rw 6 257

Panienci
na wspólny pokój. Czerniejewicza, św. Marcin 27. zdw 36 440

Pokój
frontowy duży umeblowany zaraz. Rzeczypospolitej 8, Menclewska. zdw 36 459

Pokój
słoneczny czysty, dobrze umeblowany zaraz 1 osobie inteligentnej. Kramarska 19/20, II. róg Masztalarskiej - Pocztowej. zdw 36 480

Dla przyjezdnych
piękny pokój frontowy ze śniadaniem tanio. Poplińskich 8 a, I. pietro, prawo. zdw 36 478

Gimnazjastów
na stację przyjmę. Focha 32, II. lewo. zdw 36 470

12 SZUKA POKOJU

2 solidnych
panów poszukują czystego i niekrajowego pokoju od 1. 9. na stałe. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 179

Solidna
panienka poszukuje małego pokoiku od 15. 8. w śródmieściu. Oferty Kurjer zdw 36 189

Pokój
czysty, umeblowany, elektrycznym światłem na Jeźcach lub Łazarzu. poszukuje dwóch panów na stałe od 15. 8. 29. Oferty z ceną do Kurjera zdw 36 259

Dwie
panienki poszukują skromnego pokoju. Oferty Kurjer zdw 36 199

Pokoju
w pobliżu ul. Słowackiego poszukuje solidny pan. Oferty Kurjer zdw 36 257

2 małych
lub 1 dużego pokoju poszukuje wyższy urzędnik państw. na stałe od 25 września z meblami lub bez. Oferty Kurjer zdw 36 246.

Pokoju
umeblowanego w cenie do 35 zł szuka skromna panienc. Oferty proszę do Kurjera zdw 36 356

Pokoju
skromnego dwóch panów poszukują od 15. 8. Warunki do Kurjera zdw 36 303

Paniencą
poszukuje skromnego pokoju. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 410

Korzystnie
eleganckie pokoje Matejki 1, III. zdw 36 468

Skład
z mieszkaniem na prowincji wydzierżawie za wypożyczeniem 2,000 zł ewtl. sprzedam. Oferty Kurjer zdw 36 293

Ubikacja
mniejsza, nadająca się na pracownię lub składnicę do tego górka wprost od gospodarza do wydzierżawienia. Mylna 24. zdw 36 221/2

14 DZIERŻAWY

Poszukuję
wprost od gospodarza do wydzierżawienia skład, urządzeniem conajmniej 2 duże pokoje z kuchnią przy składzie, mieście prowincjonalnym. Czynnosc placę rok zgóry. Oferty podaniem warunków Kurjer zdw 36 417

Piekarnia - cukiernia
w powiat mieście wyższe szkoły na miejscu, piec patentowy w centrum od 1. 9. do wydzierżawienia. Objęcie kaucją, odkupienie urzędzenia około 5,000 zł., kontrakt z właścicielem. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 172

Piekarnię
wydzierżawie najchętniej blisko Poznania. Zgłoszenia z podaniem warunków proszę Kurjer zdw 36 061

Poszukuje
dzierżawy domu 2-3 pokoi lub mieszkania z małym składem, gdzie obojętnie. Zgłoszenia Konięca. Nowy Tomysł, Dworcowa. zdw 36 186

Willa
4 pokojowa umeblowana, światło elektryczne, piękny ogród w Puszczykowie blisko dworca od 1. 9. do wynajęcia. Garaż na miejscu, willa Szyperskich. zdw 36 173

Skład
rzeźnicki, dobrze zaprowadzony z kompletnym urządzeniem zaraz lub od 1. paźdz. do wynajęcia. Blizsze wiadomości na miejscu. P. Piotrowski. Sarnowa, pow. Rawicz. zdw 35 709

Młyn
na kasze i śróty z handlem zboża blisko Poznania z mieszkaniem 2 pokojowym i kuchnią 200 zł miesięcznie do wydzierżawienia. Konwiński. Strzelecka 2. zdw 36 455

POZNAŃ

w historycznym rozwoju od początków aż po dzień dzisiejszy

W krótkim czasie 6-ciu tygodni rozchwytna zostało w roku ubiegłym pierwsze wydanie powyższej książki.
Drugie, poprawione wydanie jest do nabycia we wszystkich księgarniach, stoiskach „Ruchu“ i w naszej administracji po niezmienionej cenie 2,- zł za egzemplarz. Wyśyłka pocztą za poprzednim nadesłaniem należytości na nasze konto P. K. O. 200149 2,50 zł, za zaliczką pocztową 3,50 zł.

Nakładca: Drukarnia Polska J.A. Poznań 1928

122 stronnic druku, 121 obrazków zawiera to małe dziełko, mocno oprawione w sztywną okładkę, które dla zwiedzających miasto Poznań jest i pozostanie najmilszą pamiątką.

Drukarnia Polska Sp. Akc.
w Poznaniu, św. Marcin 70.

Uczciwa
krawcowa poszukuje pokoju od 1. 9. Zgłoszenia Kurjer St. Rynek rw 6 263

Pokoju
umeblowanego z używaniem kuchni poszukuje pani od 15. 8. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 415

Artystka
panienka poszukuje skromnego pokoiku od 15. 8. Oferty Kurjer zdw 36 463

Poszukuje
pokoju umeblowanego cena 30 zł Oferty Kurjer zdw 36 476

13 LOKALE

Baczność pp. Aptekarzel
Mam skład w najlepszym położeniu, który oddam za dobrem miesięcznym, miejscowość 13 000 mieszkańców, jeden lekarz bez apteki. Dzierżawa tania. Oferty pod K. S. 1 000 Chropazow G/Sl. Poste restante. zdw 36 335

Ubikacje
ca 550 mtr. z na cele przemysłowe przy Górnej Wildzie 41 zaraz do wydzierżawienia. Zgłoszenie T. Jaruszewski, Poznań, ul. Woźna 6, Tel. 32-66 zdw 36 018

Skład kolonjalny
z towarami dobrze zaprowadzony wprost od właściciela wydzierżawie na kilka lat najchętniej w mieście powiatowym w wojew. poznańskim Łask. zgłoszenia Kurjer zdw 35 216/17

Poszukuje
dzierżawy restauracji samej, w mieście prowincjonalnym lub też może być z składem kolonjalnym Oferty podaniem warunków, opisem obiektu proszę skierować Kurjer zdw 36 416

Hôtel
14 pokoi umeblowanych, pełen konces. sala rynek miasta powiatowego do wydzierżawienia. objęcie 10,000 zł, w tym kaucją, dzierżawa, zapas wódek zapalniczych, Strabiel, Poznań, Wierzbice 44. zdw 36 446

Folwarku
ca 500 morgowego poszukuje celem dzierżawy. Szczegółowe oferty pod: Chodzież, skrzynka pocztowa 14. zdw 36 330

Poszukuje
dzierżawy restauracji lub oberży gdzie obojętnie. Zgłoszenia Preisler. Nowy Tomysł, Dworcowa. zdw 36 187

Wydzierżawie
lub odstąpię od 15. 8. kiosk 5x4 na P. W. K. w parku Wilsona obok Palmiarni. Blizsze informacje od 8-10 rano Matejki 2, parter, prawo. zdw 35 888

15 LETNISKA

Letnisko
z utrzymaniem 2-3 osoby po 6,50. las jezioro. Informacje Jackowskiego 25, II. prawo. jw 2 340

Puszczykowo
willa Ostojka poleca pokoje z utrzymaniem po cenach najtańszych Zgłoszenia Stow. św. Zyty. Wodna 8, parter lub wprost do Puszczykowa. zdw 36 404

Morminówko
stacja, poczta Ostroróg, telefon 5, uroczę letnisko wśród lasów nad jeziorem Nowy Zarząd. Pokoje z utrzymaniem od 7 zł. Prospekty wysyłamy. dw 1550

16 OSOBISTE

Unieważniam
zagubione: 1 weksel na 500 zł, 1 weksel na 300 zł z podpisem moim jak i Jana Czajkowskiego z Plewisk. Henryk Heinrich, ul. Marszałka Pocha 80. zdw 36 298

Królewno!
Proszę o znak życia. zdw 36 363

Unieważniam
weksel wystawiony przez fabrykę Sp. Akc. Poznań Nitsche i akceptowany przez ziemie, platy 9. 8. 29. Władysław Napierala. Głazewo. nw 3180

21 ZGUBY

Unieważniam
zagubioną legitymację kolejową, wykaz do kasy chorych i wykaz przechodzenia przez tory kolejowe nazwiska Ludwik Narożny. zdw 36 196

Zgubiono
forebkę klucze, 2 wykazy tożsamości i 5,50 zł dnia 8 sierpnia na ul. Półwiejskiej proszę o zwrot za wynagrodzeniem 10 zł. Półwiejska 29. Daroch zdw 36 263/4

Zaginęły
papiery wojskowe Stanisław Fit zdw 35 789

Zgubiono
na Wystawie w pałacu Sztuki broszkę kamce białą na różowym omyksie. Znalazcę proszę odnieść za nagrodą. Orzeszkowej 16, p. Ponińska. zdw 36 448

22 ROZMAITE

Przy najbliższych
cenać. kupuje się najpiękniejsze obrazy tylko we firmie Witold Leworski. Wrocławska 36. Specjalność oprawa obrazów. Kw 606-7

Wszelkie
reparacje zegarków oraz naprawy wszelkiej biżuterji wykonuje sumiennie tania firma F. Terkowska plac Wolności 11 (poc. filarami) Pw 1726-052,96

Wyczam
kroju szyćca praktycznego szybko tania. Przyjmuje wszelką garderobę w zakresie krawieczyzny Strojna, Grunwaldzka 5. zdw 35 651

Pracownia
eleganckiej bielizny damskiej, męskiej, pościelowej podług najnowszych żurnali Wykonanie pierwszorzędne. Wielkie Garbary 18. wejście Woźna II. prawo. bpw 515

Prace garncarskie
wykonuje dobrze i tania Józef Wolff, Pielonik, Poznań, Dąbrowskiego 64. zdw 35 935

Parkiety
dostarcza nowe a stare reparuje oraz czyści telefon 28-54. zdw 30 712

Przepisuję
powielam na maszynie, szybko, tania. Górna Wilda 76. zdw 34 033

Dziecko
(dziewczynka) 2 tyg. oddam na własne. Oferty Kurjer zdw 36 248

Obiady
smaczne, obficie po 80 groszy. Półwiejska 9b, I. pietro. zdw 36 271

Drzwi i okna
do budowy, starannie, szybko i na dogodnych warunkach wykonuje Józef Pawełczak, Mosina. zdw 36 302

Malarskie
prace wykonuje czysto i tania. Przybylski, Małe Garbary 5, dom tylny. zdw 36 301

Gospodarzu
w lecie świnie stają się odporne przeciw wszelkim chorobom przez dodawanie prawdziwej Centraliny Michałowskiego. Żądać wszędzie tylko w oryginalnym opakowaniu, nigdy luźno. rw 6 252-3

Akuszerka
Kleinwłchterowa w Poznaniu centrum miasta, ul. Rom. Szymańskiego 2, pierwsze pietro, lewo drugi dom od pl. Świątokrzyskiego zdw 36 311-2

Witold Leworski, Wrocławska 36
najkorzystnie, i najtaniej obrazy i oprawa obrazów. bpw 523-4

Obiady
przywatne, smaczne, tanie — 1,00-1,50 Polaczek, Podgórna nr. 14. zdw 36 368

Nauczycielka-wychowawczyni
potrzebna do 8 i 8 letn. dzieci od 1 września z pozwoleniem nauczania od I. gimn. z muzyką i ewentl. konw. franc. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera dw 1472

Dwie panie
wesołe, przystojne, przyłączają się do towarzystwa wyjeżdżającego nad morze. Łaskawe spieszne zgłoszenia do biura „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11, pod 56,421 Pw 4330-55,421

23 OŻENKI

Kawaler
szuka zdrowej i mądrej żony do lat 33 w własnym mieszkaniu w Poznaniu lub posagiem. Oferty Kurjer zdw 35 329

Matrymonjalne
poszukuje dla brata, kupca zbrożca z akademickim wykształceniem, gospodarzo niezależnym lat 33, panny z dobrym charakterem i zbliżonymi warunkami, do większego miasta na prowincji. Zgłoszenia Kurjer dw 1541

Młody
wdowiec bezdzietny, lat 27, który posiada umeblowane na 2 pokoje i kuchnię i cokolwiek gotówki pragnie zapoznać paniencę w celu matrymonjalnym z cośkolwiek majątkiem lub z własnym mieszkaniem. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 182

Wdowa
młoda intel., wesoła niezależna poszukuje serdecznego przyjaciela na dobrym stanowisku. Cel matrymonjalny. Zgłoszenia zdw 36 230

Inteligentna
młoda brunetka lat 28, posiada cośkolwiek majątku, obecnie na stanowisku państwowym, pragnie poznać pana intelig. w celu poważnym. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznań z fotografią. zdw 36 224

Sędzia
okregowy, katolik, nawiazę korespondencje w celu matrymonjalnym z panną lub wdową bezdzietną w wieku 25 do 35, majątna. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 36 338

Kawaler
lat 32, własny skład w Poznaniu zapozna celem ożenku pannę do lat 27, gospodarną, milego usposobienia. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 411

Przystojna
brunetka, lat 23, pragnie zapoznać pana celem ożenku. Pannie kupcy, ewtl. dobrym rzemieślnicy do lat 37 maja pierwszeństwo. Oferty tylko z fotografią uprasza się składać do Kurjera Poznańskiego zdw 36 367

Panna
posiadająca mieszkanie, 3 pokoje z kuchnią pragnie z braku znajomości poznać tą drogą pana, któremu zależy na szczęśliwym pożyciu małżeńskim od lat 30-45 w celu rychłego zamążpójścia. Oferty z fotografią, która się zwraca Kurjer Poznański zdw 36 386

Panna
skromna, inteligentna, lat 32, poszukuje znajomości panów. Cel matrymonjalny. Oferty z fotografią, która się zwraca do Kurjera Poznańskiego filja Jeżyce jw 2 343. Rzecz traktuje się poważnie.

Przemysłowiec
kawaler, brunet, lat 39, inteligentny, zany charakter, posiadający fabryczkę dobrą, miasto powiatowe, poszukuje kandydatki na żonę do lat 30, z gotówką 4-8 tysięcy zł. Serjo oferty dokładnie wyszczególnione możliwie fotografiami od pań lub rodziców uprasza Kurjer zdw 36 437

24 NAUKA

Kto
udziela lekcji angielskiego. Oferty Kurjer zdw 36 295

Szkola gospodarza
W J. R. w Tuchorzy powiat wolsztyński przyjmuje zgłoszenia nowych kandydatek na 11-to miesięczny kurs rozpoczynający się we wrześniu. Opłata miesięczna 50 złotych. Utrzymanie pięć razy dziennie. Zgłoszenia przyjmuje Dyrekcja szkoły. dw 15467

Młody
Niemiec poszukuje starszego towarzystwa, któreby wyczyliło gruntownie języka polskiego. Kurjer zdw 36 391

25 MUZYKA

Udzielam
lekcyj gry fortepianowej. Adres Kurjer zdw 36 201

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie druczonych

Szofer
z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Oferty Orędownik dw 1 504

Biurowa
8 lat praktyki, pisząca biegle na maszynie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 35 656

Wychowawczyni
z 7 letnią praktyką nauczycielską z językiem polskim i niemieckim poszukuje posady wychowawczyni lub naucz. dom. Oferty do Kurjera Pozn. rod zdw 36 001

Bona
w średnim wieku mogąca się zająć całkowitem wychowaniem dzieci szuka posady. Ł. Grehowska, Trzeciewiec, powiat Bydgoszcz. zdw 35 854

Szofer
mechanik obecnie zwolniony z wojska, poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia pisemnie J. Przepióra, Poznań, Piaskowa 8. zdw 36 069

Szofer
początkujący za małym wynagrodzeniem poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 36 158

Fachowiec
bufetowy zarazem kelner z kilkolatnią praktyką obejmującą w zakresie kucharstwa i bufetowania. Kaucja 2-3 000 zł, w gotówce, miejscowość obojętna. Oferty „Par”, 27. Grudnia 18, pod 58.453. Pw 4 371-58.453

Kierownik młeczarni
rutynowany długoletni fachowiec znający się na wszelkich pracach w zakresie młeczarni wchodzących jaknajlepiej poszukuje odpowiedniej posady. Wysoka kaucja do dyspozycji. Zgłoszenia proszę kierować do niniejszego pisma pod dw 1535

Książkowy bilansista
matura, handlowca, pisanie na maszynie, 8 lat praktyki poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 35 874

Stenotypistka
również niemieckie, 4½ lata praktyki adwokacko-notarialnej zmieniła posadę. Oferty Kurjer zdw 35 657

Pomocnik
biurowy przyjmie posadę zaraz lub 1. 9. rb. Zgłoszenia Kurjer zdw 35 923

Bona
inteligentna, kochająca dzieci poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 181

Poszukuje
pracy do sprzątania biur. Oferty Kurjer zdw 36 180

Szofer
ślusarz mechanik obeznan w swych zawodach poszukuje posady li tylko na wóz prywatny. Oferty Kurjer zdw 36 233

Biuralistka
z kilkulatnią praktyką poszukuje posady. Wymagania skromne. Zgłoszenia do Kurjera zdw 36 191

Starsza
ekspedjentka, która pracowała jako zawiadowczyni filii szuka posady od 1. 9. 29. lub później, branża obojętna. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 36 169

Młody
mezczyzna, władający językiem polskim, niemieckim i angielskim, poszukuje posady jako wóź lub portier, ewentualnie za wstawieniem kaucji. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 36 173

Panienska
lat 18 wykształc. szkoły wydziałowej szuka posady. Oferty Kurjer zdw 36 176

Osoba
inteligentna z lepszego domu w średnim wieku, znająca gotowanie, wszystko co w zakresie gosp. domowego wchodzi szuka posady jako zarządczyni domu, względnie wyreczytelka. Łaskawe zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 36 198

Panna
do bufetu lub do składu szuka posady zaraz. Oferty Kurjer zdw 36 204

Panienska
młodsza poszukuje posady, jako początkująca do prac biurowych na wieś. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 36 205

Ogrodnik
młody żonaty z dobrymi świadectwami poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia do Kurjera zdw 36 225

Szofer - murarz
7 miesięcy praktyki szoferskiej szuka posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 220

Gospodini
młodsza i bardzo energiczna w swoim zawodzie przyjmie posadę w Poznaniu jako samodzielną w większej kawiarni od 15. 8. Oferty Kurjer zdw 36 212

Książkowa-kasjerka
z 7-letnią praktyką, znająca dobrze księzkowość amerykańską i pisanie na maszynie poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 291

Gospodini
młoda, inteligentna zna dobrze kuchnię warszawską poszukuje posady do samotnej osoby w małym gospodarstwie domowym, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 36 266

Wdowa
inteligentna poszukuje posady gospodini u samotnej osoby w małym gospodarstwie domowym, miejscowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 36 266

Polsko-niemiecka stenotypistka
z praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 36 269

Maszynistka
początkująca poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 36 250

2 kilimiarki
rutynowane poszukują posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdw 36 249

Pracznka
która dobrze i czysto pierze poszukuje prania. Oferty Kurjer zdw 36 255

Panienska
dobrze obeznaną z pracami biurowymi, tylko w języku polskim, pisze także na maszynie poszukuje posady od 1. 9. Oferty Kurjer zdw 36 234

Kucharka
restauracyjna biegła i nieczłwa poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 36 239

Szofer
mechanik trzeźwy, obowiązkowy, 5 lat praktyki z dobrimi świadectwami poszukuje posady Łaskawe oferty Kurjer zdw 36 238

Początkująca
biuralistka poszukuje posady. Zgłoszenia Kurjer zdw 36 243

Technik budowlany
z 3 semestr. dobry rysownik, był właścicielem przedsiębiorstwa budowlanego, lat 27, wolny od służby wojskowej szuka posady. Otw. jako rysownik na godzinę. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 36 242

Szofer
kawaler, sumienny, trzeźwy, znający się na reparacji maszyn poszukuje posady prywatnej. Fr. Galewski, Dobra Nadzieja, poczta Pleszew. zdw 36 332

Gospodini
kucharka zna dobrą kuchnię, mająca poza sobą dwuroczną szkołę gospodarczą, zna wszelką pracę domową, poszukuje posady na probostwo lub do większego domu od 15. 8. Oferty Kurjer zdw 36 306

Nauczycielka
z pozwoleniem Kuratorium, muzyczna szuka posady od września na wsi. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 36 305

Krawcowa
działa przyjmie posadę w interesie lub poza dom. Oferty Kurjer zdw 36 304

Posługaczka
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 36 323

Bona
kochająca dzieci, znająca także szycie, szuka posady pozamiejscowej, najchętniej na wieś. Oferty Kurjer zdw 36 320

Inwalida
wojenny urzędnik gospodarczy, lat 32, żonaty z dziećmi poszukuje posady. Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom Wojennym Poznań, Fredry 7, pokój 47, telefon 29-94. zdw 36 192/3

Inkasent
podróżujący, wymowny, trzeźwy, dobrze polecony, doskonały organizator poszukuje posady. Kaucja 1.500. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 36 422

Kawaler
trzeźwy i sumienny poszukuje jakiegokolwiek posady najchętniej wóznego lub portiera, kaucji może złożyć, władam językiem polskim, niemieckim i francuskim Oferty Kurjer zdw 36 407

Panienska
przychodnia zajmie się dziećmi, oraz udzieli lekcji. Oferty Kurjer zdw 36 366

Osoba
inteligentna, religijna z dwuletnim chłopcem poszukuje jakiegokolwiek posady bez wynagrodzenia. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 36 381

Pracownik
z branży skórnej, uczciwy z dobrymi świadectwami poszukuje posady. Zgi. Kurjer zdw 36 389

Starsza
samodzielną gospodini kucharka uczciwa, rzetelna, chętna do wszelkiej pracy poszukuje samodzielnej posady od 15. 8. lub później chętnie do księdza. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 36 397

Żelazniak
młodszy biegły w swym zawodzie, znający kalkulację oraz dekorację okien poszukuje posady. — Oferty Kurjer rz 6266

Pracznka
pierze dobrze i czysto. Oferty Kurjer zdw 36 395

Poszukuje
posady inteligentna panienska składu rzeźniczego lub piekarskiego. Oferty Kurjer zdw 36 469

Karmelkarz
działny w swym zawodzie szuka miejsca, możliwie zaraz. Oferty Kurjer zdw 36 475

Bona
z dwuletnią przeszłości praktyką, chce zmienić posadę. Miejscowość zupełnie obojętna. Może objąć posadę 15 sierpnia lub 1 września. Łaskawe zgłoszenia proszę nadsyłać pod dany adres: Raba-Wyżna, dwór (Małopolska), Halina Szmirtowska. zdw 36 466

Poszukuje
posady jako matka do dziecka. Oferty Kurjer zdw 36 161

23 WOLNE MIEJSCA

Poważna
hurtownia tow. kolonialnych w Gdańsku poszukuje od 1. 9. 29 r. ksiązkowej - stenotypistki, siły pierwszorzędnej władającej językiem polskim i niemieckim. Oferty wraz z podaniem referencji i wysokości żadanego wynagrodzenia należy skierować Kurjer dw 1517

Stenotypistka
do maszyny Orzeł z niemieckim potrzebna. Zgłoszenia przyjmują od 4-6. St. Cichoński, Poznań, Woźna 20. zdw 35 643

Kucharka
zaufana, starsza z dobrimi świadectwami potrzebna na wieś od 15. 8. oraz dziewczyna do pomocy w kuchni i do pokoi. Zgłoszenia: Patrona Jackowskiego 39, I. p. tr. zdw 36 045

Nauczycielka
domowa pierwszorzędna siła z językami i muzyką, mogąca przysposobić dzieci do 4-tej gimnazjalnej potrzebna na wieś do skromnego domu administratora od 1. 9. lub 15. 10. Oferty z podaniem pensji i odpisy świadectw uprasza się do Kurjera Pozn. zdw 35 881

Osoba
uczciwa, skromna, łagodnego usposobienia, kochająca dzieci, z gotowaniem do prowadzenia samodzielnie domu, która zajmie się dziećmi, chodzącą do szkół na Pomorzu, potrzebna od 1 września. Zgłoszenia z podaniem wieku z odpisami świadectw oraz wysokości pensji do Kurjera Poznańskiego zdw 35 997

Pomocnik
fryzjerski i uczeń mogą się zgłosić. S. Rochowiak, ul. Łazarska 40, obok Drogerji. zdw 35 983

Do
samotnego pana na wsi potrzebna natychmiast gospodini, znająca się na kuchni, prasowaniu bielizny i drobnych pracach w ogrodzie. Wymagana własna pościel. Oferty z podaniem wieku, referencji i wynagrodzenia do Kurjera Pozn. zdw 35 995

Plac budowlany
2 parcele 3540 m², przy ulicy Szamarzewskiego sprzedam. KUBICKI, architekt, ul. Jackowskiego 13, III. Tel. 75-83. zw 1-100

Zbożowca
działnego kupca, obeznanego z księgowością i korespondencją, władającego językiem polskim i niemieckim w słowie i piśmie poszukuje zaraz przedsiębiorstwo przemysłowe na Pomorzu. Łaskawe zgłoszenia skierować prosimy Kurjer Poznański dw 1539

Panienska
inteligentnej poszukuje od 15. 8. lub później do dwójga dzieci 7-12 lat, warunek zamieszkanie do dzieci i dobra wychowawczyni, pożądana szyci i prasowanie. Zgłoszenia z odpisami świadectw i o ile możliwe fotografia, która się zwraca oraz podaniem warunków Kurjer Poznański pod dw 1537

Ekspedjenta
do drogerji i składu towarów kolonialnych poszukuje od 15. 8. lub 1. 9. 29. Zgłoszenia piśmienne z dołączeniem świadectw i wymaganej pensji M. Stachowiak, Smigiel. zdw 36 121

Poszukuje
od 15 sierpnia dobrze poleconej samodzielnej kucharki z dobrem wynagrodzeniem. Do zgłoszeń proszę dołączyć fotografie, odpisy świadectw i podanie warunków W. Jezerski, Hotel i kawiarnia, Gostyni, ul. Kolejowa 2. dw 1488

Biurowa
znająca księzkowość umiejąca pisać na maszynie, potrzebna do przedsiębiorstwa zbożowego na prowincji od 1 września. Zgłoszenia z odpisem świadectw prosimy przesyłać do Kurjera zdw 35 545

Palacz-maszynista
z długoletnią praktyką, ślusarz obeznan z obsługą nowej lokomobili Lanza 75/100 KS, z dobrimi poleceniami może się zaraz zgłosić. Młyn Parowy, W. Drodowski, Ba. cin, pow. Szubin. dwp 1410

Marszantka
zdolna siła na stałą posadę może się zgłosić. W. Jedrowski, Witkowo, pow. Gniezno. nw 3155

Nauczycielka
z dobrimi poleceniami, która przygotowała ma córeczkę do gimnazjum i zajęła się cośkolwiek synkiem 3½ letnim potrzebna od 1 września. Zgłoszenia z podaniem pensji i dołączeniem fotografii przyjmują E. Kenterowa, Maj. Lipniczek p. Turzno, pow. Toruń, Pomorze. dw 1543

Panienska
kilka wymownych od 17-20 lat mogą się zgłosić osobiście, praca kasjerki w sobotę od 10-11. Spokojna 24 Wawrzyniak. zdw 36 431

Poszukuje
się zaraz sekretarza dominjalnego podwózkowego kawalera z kontrolą udoj oraz ze znajomością języka polskiego i niemieckiego biegle w słowie i piśmie a także księzkowości rolnej. Pierwszeństwo ma inwalida wojenny powstaniec. Zgłoszenia wraz z warunkami Tczew, Pomorze. Skrzynka poczt. 36. dw 1544

Potrzebna
15. dziewczyna do wszystkiego, znająca się na dobrej kuchni. Zgłoszenia Magowska, Działyskich 9, II, do godz. 11 i 1-5. zdw 36 190

Pokojowa
i dziewczyna do wszelkiej pracy, młodsze skromne mogą się zgłosić. Hotel Royal, 6w. Marcin 38. zdw 36 174

Ekspedjentki
z branży obuwia przyjmie Ludwik Kruk, Stary Rynek 9. zdw 36 202

Panny
do szycia na maszynie potrzebne do niemowlecej bielizny. Strumykowa 5, Szwarc. zdw 36 200

Ekspedjentka
do restauracji potrzebna może być zamiejscowa. Zgłoszenia przyjmują do 14. 8. do Kurjera zdw 36 207

Służąca
z gotowaniem potrzebna, skład kolonj. Szkolna 3. zdw 36 262

Uprzączka
potrzebna Zamkowa 1/2. Zgłoszenia pom. godz. 3-5. Pawlak. zdw 36 289

Potrzebna
uczciwa dziewczyna z gotowaniem do 2 osób od 15. 8. Zgłoszenia Bochański rzeźnictwo, ul. Marsz. Focha 170. zdw 36 214

Urzędnik gosp.
wydalony z Niemiec, żonaty, poszukuje zaraz posady na majątku. Okolica obojętna. Łaskawe oferty Kurjer zdw 36 211

Ucznia
syna uczciwych rodziców z lepszym wykształceniem przyjmie Polska Hurtownia Żelaza, Poznań, pl. Sapiieżyński 2. zdw 36 354

Zdolnego
fryzjera damskiego lub fryzjerka, specjalistę w strzyżeniu pań poszukuje od 1. 9. lub 15. 9. — Zgłoszenia z podaniem warunków uprasza Salon Damski Klingner, Wejherowo, powiat morski, ul. Gdańska 6. zdw 34 810

Służąca
młodsza potrzebna, Romana Szymankowska 7. I. zdw 36 342

Ucznia
inteligentną przyjmie Fot. Kowalczyk, Fr. Ratajczaka 15. zdw 36 346

Retuszera (kę)
zdolnego przyjmie Fot. Kowalczyk, Fr. Ratajczaka 15. zdw 36 347

Służąca
do wszystkiego potrzebna zaraz. Wielkie Garbary 46, Zaleski. zdw 36 348

Pomocnik
fryzjerski na sobotę, Golebia, narożnik Wrocławskiej 10/11. zdw 36 326

Łatwy zarobek
dla pań i panów, których się poszukuje do sprzedaży losów na cel dobroczynny. Zgłoszenia Poznań, Al. Marcinkowskiego 19, III., godz. 9 a 11 przed południem. zdw 36 319

Maszyniarka
i recznarki na płaszcze damskie potrzebne. J. Stachowiak, Zupańskiego 19. zdw 36 315

Służąca
rzetelna pracownica do wszelkich prac domowych z praniem potrzebna od 15. 8. Ul. Gen. Keislińskiego 15, Duran. zdw 36 309

Ekspedjentka
samodzielną do kiosku, możliwie pozamiejscowa z dobrimi świadectwami potrzebna zaraz. Zgłoszenia kiosk, ul. Marszałka Focha 2. zdw 36 251/2

Recznarki
młodsze do szycia futrzanych skórek potrzebne Bryliński, Kanłowa 8. zdw 36 272/3

Inkasent
do autobusu z gotówką 1000-1500 potrzebny. Informacje plac Sapiieżyński 7, pierwsze piętro, biuro. zdw 36 317-8

Agentów
domokrajnych poszukuje do sprzedaży pokupnego artykułu. Poznańska 50, II. piętro, front, lewo. zdw 36 432

Malarskiego
pomocnika poszukuje zaraz S. Torzecki, mistrz malarski, Koźmin. zdw 36 430

Dzielna
fryzjerka i pomocnik meski zaraz potrzebni L. Radziejewski, Marszałka Focha 4, w gmachu P. K. O. zdw 36 426

Pracznka
silna do pralni parowej potrzebna od zaraz. Zgłoszenia Hotel Riviera, Waly Leszczyńskiego 6. zdw 36 188

Zegarmistrza
pomocnika tylko pierwszorzędna siła poszukuje za pensję miesięczną 350 zł. Oferty do Kurjera zdw 36 425

Pomocnik
fryzjerski zdolny, młodsza siła możliwie z ondulacją potrzebny. Coiffeur, Marszałka Focha 48, róg ul. Barwińskiego. zdw 36 409

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Strzelecka 7. zdw 36 408

Uczciwa
dziewczyna do wszystkiego potrzebna zaraz do 2 osób. Zgłoszenia skład maszyn. Fr. Ratajczaka 14. zdw 36 412

Fryzjerka
potrzebna zaraz. Marszałka Focha 84, narożnik Emilji Szczyńskiej. zdw 36 400

Krawczyńnię
na płaszcze lekarskie poza dom zaraz potrzebne. Grobla 29, parter, prawo. zdw 36 385

Pomocnik
fryzjerski potrzebny. Przecznička 11 a. zdw 36 392

Kamasznik
samodzielną potrzebny zaraz. — Zgłoszenia Wrembel, Inowrocław, Kasztelanska 34. dw 1554

Chłopiec
z warsztatu samochodowego, znający się na częściach zamiennych może się zgłosić w składzie skór ul. Wielkie Garbary 34. rz 6227

Potrzebny
zaraz duet fortepian i skrzypce do Winiarni. — Gdzie wskaze „Par”, Aleje Marcinkowskiego nr. 11. Pw 4388/3272

Krawcowa
działa do poprawek potrzebna zaraz. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego S. Rynek 6 268

Dziewczyna
uczciwa młodsza potrzebna od 15 sierpnia. St. Gerlachowa, 27. Grudnia 14. rz 6207

Potrzebna
dziewczyna do posługi. Półwiejska 22, Pokrzywa. zdw 36 399

Bielizniarka
zaraz potrzebna. Ul. Jezuička 8. zdw 36 402

Służąca
z praniem zaraz lub 15. Śniadeckich 13, II. prz. Alejska. zdw 36 396

Ucznia
z odpowiednim wykształceniem poszukuje zaraz Drogerja pod Murzynem, Pobiedziska. rz 6264

Chłopak
do posyłek może się zgłosić zaraz. Michałak, pl. Działowy 9. rz 6261

Pomocnik
fryzjerski dzielny w swym zawodzie potrzebny na stałe od 12. 8. Swarzędz, Jan Balcerek. rz 6259

Apteka w Gdyni
poszukuje praktykanta zaraz lub później. Maturzystów, którzy zechcą sobie obracć zawód aptekarski, proszę o zgłoszenie się. nw 3176

Od piątku, dnia 9 sierpnia i dni następne
wspaniała komedia p. t.
Romans w Sleepingu
reżyserji Wiktora Jansona. W rolach głównych:
Marcela Albani — Mady Christians.
Kinoteatr „Bajka“ Łazarz ul. Marszałka Focha 23
tuż przy dworcu.
Początek seansów 5.30, 7.30, 9.30. W niedzielę jak zwykle przedstawienie dla dzieci o godz. 3 po poł. po 50 groszy na wszystkie miejsca. zw 18104

Humor zagraniczny

— Nie sprawia ci to trudności stroić twą żonę zawsze według ostatniej mody?
— Owszem, ale doznałbym większych jeszcze trudności, gdybym tego nie czynił...
(Humorist — London) S. F.

Przedpłata na wrzesień 1929 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego dodatku ilust. „Ilustracja Poznańska” i „Nowiny Sportowe”: w Poznaniu w eksped. zł 4.00 w agencjach w mieście zł 4.50 z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 4.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.86. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeskąd w zakładzie strajków i t. p. wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.
Telefony do Redakcji i administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 3525, 4072, w niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524. — P. K. O. Poznań nr. 200 149.